

การศึกษาความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว
สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
กรุงเทพมหานคร

๕๗ ส.ศ. ๒๕๔๓

ปริญญาานิพนธ์
ของ
อังคณา เทศทิศ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม ๒๕๔๓

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๑๓๖๖๖)

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญาบัตรฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง)
..... กรรมการ
(อาจารย์ทัศนากองภักดี)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง)
..... กรรมการ
(อาจารย์ทัศนากองภักดี)
..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสงคำเครือ)
..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยุวดี เทียมประสิทธิ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาบัตรฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
วันที่ 12 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2543

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ทัศนาก ทองภักดี กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ยุวดี เทียมประสิทธิ์ กรรมการสอบปากเปล่าที่แต่งตั้งเพิ่มเติมที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำปริญญานิพนธ์ จนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้อย่างเรียบร้อย สมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณและความกรุณาของอาจารย์เป็นอย่างมาก จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรศุกกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ในการตรวจเครื่องมือตลอดจนให้คำแนะนำในการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านใน ภาควิชาการแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษา ทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดเวลาที่ผู้วิจัยกำลังศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณ นายไพฑูรย์ จัยสิน หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้ส่งเสริมสนับสนุนทางการศึกษาแก่ผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จและเจริญรุ่งเรืองตลอดมา อีกทั้งได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ผู้วิจัยในการเก็บเครื่องมือทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร ตลอดจนครูแนะแนว สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร และในเขตปริมณฑล ได้แก่ จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดสมุทรสาคร ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้การทำวิจัยสำเร็จ สมบูรณ์ด้วยความเรียบร้อยดี

ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ภาคพิเศษ ปี 2538 ทุกท่านที่ได้ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์จากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแต่ คุณพ่อละออ เทศทิศ คุณแม่หมุยเล่า เทศทิศ แพทย์หญิงสงศรี จัยสิน และครอบครัว ที่มีส่วนร่วมให้กำลังใจและสร้างพื้นฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัยตลอดมา

อังคณา เทศทิศ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว.....	10
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว.....	37
3	การดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	40
	แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง.....	40
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	40
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
	สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56

บทที่	หน้า
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	114
บทย่อ.....	114
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	114
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	114
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	116
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	116
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	116
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	117
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	118
อภิปรายผล.....	119
ข้อเสนอแนะ.....	123
บรรณานุกรม.....	125
ภาคผนวก.....	131
ภาคผนวก ก.....	132
ภาคผนวก ข.....	159
ประวัติผู้วิจัย.....	163

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน	57
2	แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการแปลผลของ คะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวรายด้านและโดยรวม.....	59
3	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว รายด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ.....	61
4	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพ ของครูแนะแนว รายด้านและโดยรวม จำแนกตามอายุ.....	62
5	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของ ครูแนะแนว ด้าน 1.2 มีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพ แนะแนวตามความมุ่งหวังในอาชีพ จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่.....	65
6	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของ ครูแนะแนว ด้าน 1.2.1 ต้องการความก้าวหน้าในชีวิตการทำงาน จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่.....	66
7	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของ ครูแนะแนว ด้าน 1.3 คุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่.....	67
8	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของ ครูแนะแนว ด้าน 1.3.1 คุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่.....	68
9	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของ ครูแนะแนว โดยรวม จำแนกตามอายุเป็นรายคู่.....	69
10	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพ ของครูแนะแนว รายด้านและโดยรวม จำแนกตามสถานภาพสมรส.....	70

11	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของ ครูแนะแนว ด้าน 1.2 มีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพ แนะแนวตามความมุ่งหวังในอาชีพ จำแนกตามสถานภาพสมรส เป็นรายคู่.....	73
12	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของ ครูแนะแนว ด้าน 1.2.1 ความต้องการความก้าวหน้าในชีวิตการทำงาน จำแนกตามสถานภาพสมรส เป็นรายคู่.....	74
13	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของ ครูแนะแนว ด้าน 1.2.2 ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต จำแนกตามสถานภาพสมรส เป็นรายคู่.....	75
14	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของ ครูแนะแนว ด้าน 1.3 คุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จ ในชีวิต จำแนกตามสถานภาพสมรส เป็นรายคู่.....	76
15	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของ ครูแนะแนว ด้าน 1.3.1 คุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตาม สถานภาพสมรส เป็นรายคู่.....	77
16	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของ ครูแนะแนว ด้าน 1.3.3 ความสามารถในการทำงานบริการกับผู้อื่น จำแนกตามสถานภาพสมรส เป็นรายคู่.....	78
17	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของ ครูแนะแนว ด้าน 1.3.3.1 ความสามารถในการทำงานบริการร่วมกับ เพื่อนร่วมงาน จำแนกตามสถานภาพสมรส เป็นรายคู่.....	79
18	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของ ครูแนะแนว โดยรวม จำแนกตามสถานภาพสมรส เป็นรายคู่.....	80
19	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพ ของครูแนะแนว รายด้านและโดยรวม จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	81

20	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพ ของครูแนะแนว ด้าน 1.1 ความรู้สึกถึงคุณค่าของอาชีพแนะแนว ได้แก่ ความสำคัญของอาชีพแนะแนว จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	84
21	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพ ของครูแนะแนว ด้าน 1.2 มีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จ ในอาชีพแนะแนวตามความมุ่งหวังในอาชีพ จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	85
22	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพ ของครูแนะแนว ด้าน 1.2.1 ต้องการความก้าวหน้าในชีวิตการทำงาน จำแนกตามวุฒิการศึกษาเป็นรายคู่.....	86
23	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพ ของครูแนะแนว ด้าน 1.2.2 ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต จำแนกตามวุฒิการศึกษา เป็นรายคู่.....	87
24	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพ ของครูแนะแนว ด้าน 1.3 คุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จ ในชีวิต จำแนกตามวุฒิการศึกษา เป็นรายคู่.....	88
25	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพ ของครูแนะแนว ด้าน 1.3.1 คุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามวุฒิการศึกษา เป็นรายคู่.....	89
26	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพ ของครูแนะแนว ด้าน 1.3.2 ความรู้ความสามารถและทักษะ จำแนกตามวุฒิการศึกษา เป็นรายคู่.....	90
27	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพ ของครูแนะแนว ด้าน 1.3.3 ความสามารถในการทำงานบริการ กับบุคคลอื่น จำแนกตามวุฒิการศึกษา เป็นรายคู่.....	91
28	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพ ของครูแนะแนว ด้าน 1.3.3.2 ความสามารถในการทำงานบริการ กับผู้รับบริการ จำแนกตามวุฒิการศึกษา เป็นรายคู่.....	92

29	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของ ครูแนะแนว โดยรวม จำแนกตามวุฒิการศึกษา เป็นรายคู่.....	93
30	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพ ของครูแนะแนวรายด้านและโดยรวม จำแนกตามประสบการณ์ ในการทำงานแนะแนว.....	94
31	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของ ครูแนะแนว ด้าน 1.1 ความรู้สึกถึงคุณค่าของอาชีพแนะแนว ได้แก่ ความสำคัญของอาชีพแนะแนว จำแนกตามประสบการณ์ในการ ทำงานแนะแนว เป็นรายคู่.....	96
32	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของ ครูแนะแนว ด้าน 1.2 มีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จใน อาชีพแนะแนวตามความมุ่งหวังในอาชีพ จำแนกตามประสบการณ์ ในการทำงานแนะแนว เป็นรายคู่.....	97
33	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของ ครูแนะแนว ด้าน 1.2.1 ต้องการความก้าวหน้าในชีวิตการทำงาน จำแนกตามประสบการณ์ ในการทำงานแนะแนว เป็นรายคู่.....	98
34	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของ ครูแนะแนว ด้าน 1.3 คุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จ ในชีวิต จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานแนะแนว เป็นรายคู่.....	99
35	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของ ครูแนะแนว ด้าน 1.3.1 คุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงานแนะแนว เป็นรายคู่.....	100
36	แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของ ครูแนะแนว ด้าน 1.3.2 ความรู้ความสามารถและทักษะ จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงานแนะแนว เป็นรายคู่.....	101

ตาราง	หน้า
37 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของ ครูแนะแนว ด้าน 13.3 มีความสามารถในการทำงานบริการกับผู้อื่น จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานแนะแนว เป็นรายคู่.....	102
38 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของ ครูแนะแนว ด้าน 1.3.3.1 ความสามารถในการทำงานบริการกับ เพื่อนร่วมงาน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานแนะแนว เป็นรายคู่.....	103
39 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของ ครูแนะแนว ด้าน 1.3.3.2 ความสามารถในการทำงานบริการกับ ผู้รับบริการ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานแนะแนว เป็นรายคู่.....	104
40 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของ ครูแนะแนว โดยรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานแนะแนว เป็นรายคู่.....	105
41 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว รายด้านและโดยรวม จำแนกตามบุคลิกภาพ เก็บตัว – แสดงตัว.....	106
42 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว รายด้านและโดยรวม จำแนกตามสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนว กับผู้บังคับบัญชา.....	108
43 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว รายด้านและโดยรวม จำแนกตามสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนว กับเพื่อนร่วมงาน.....	110
44 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว รายด้านและโดยรวม จำแนกตามสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนว กับนักเรียน.....	112
45 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความภาคภูมิใจในอาชีพของ ครูแนะแนว.....	160

ตาราง	หน้า
46 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามบุคลิกภาพ	161
47 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามสัมพันธภาพ.....	162

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กรอบการวิจัย.....

10

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โรงเรียน เป็นสถานศึกษาที่มีได้จำกัดอยู่เพียงการให้ความรู้ทางด้านวิชาการเพียงอย่างเดียวเท่านั้น โรงเรียนยังมีหน้าที่ในการช่วยพัฒนาเด็กให้เจริญงอกงาม มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ สนองต่อการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนในลักษณะองค์รวม คือ มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ปัญญา และสังคม ในทุกช่วงชั้นของการจัดการศึกษา โดยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการพัฒนาตนเอง พัฒนาทางอารมณ์หรือมีความฉลาดทางอารมณ์ มุ่งเน้นให้เห็นคุณค่าของตนเอง โดยการปลูกฝังความเข้าใจตนเอง เห็นอกเห็นใจผู้อื่นและสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งทางอารมณ์ พร้อมทั้งจะเผชิญกับปัญหาและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น การแนะแนว จึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการนำกิจกรรมการแนะแนวมาดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน เพราะกิจกรรมแนะแนวเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมและพัฒนาให้บุคคลรู้จักและเข้าใจตนเอง รู้จักสภาพแวดล้อม สามารถเลือกตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม สถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูแนะแนว จึงมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกันให้เด็กและเยาวชนตลอดจนนักศึกษาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี รู้จักและเข้าใจตนเอง ได้ใช้ความรู้ความสามารถ ความสนใจและคุณลักษณะอื่น ๆ ได้อย่างถูกต้อง ช่วยให้สามารถปรับตนเองให้เข้ากับบุคคลและสภาพแวดล้อมได้เป็นอย่างดี มีความสามารถตัดสินใจได้อย่างรอบคอบ ถูกต้องและเหมาะสม ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาของตนเองได้อย่างฉลาด รวมทั้งช่วยเหลือให้สามารถปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมหรือสังคมได้อย่างเต็มที่ และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (ทัศนีย์ ศิริวัฒน์. 2540 : 25) หรืออาจกล่าวได้ว่า การแนะแนว คือ การช่วยเหลือบุคคลให้สามารถช่วยตนเองได้ (คมเพชร ฉัตรสุกุล. 2521 : 6)

การจัดบริการแนะแนว มีหลักการสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเป็นผู้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นและสนองความต้องการความสนใจของนักเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อป้องกันปัญหา แก้ไขปัญหา และส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ตามหลักของการแนะแนวโดยจัดให้ครบทั้ง 5 บริการ ได้แก่ บริการสำรวจนักเรียนเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคลและบริการติดตามประเมินผล โดยยึดหลักปรัชญาการแนะแนวเป็น

แนวทางในการดำเนินงาน ได้แก่ ยึดความแตกต่างระหว่างบุคคล บุคคลอยู่ร่วมกันและต้องการการยอมรับ บุคคลเป็นมนุษย์ที่มีคุณค่าและมีศักยภาพแฝง บุคคลย่อมมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้ (กรมวิชาการ. 2538 : 5) โดยมีขอบเขตในการจัดบริการ 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม มุ่งให้เด็กและเยาวชนในสถานศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้ คือ รู้จักตนเอง สามารถควบคุมตนเองและพึ่งตนเองได้ เป็นผู้มีความสุขและมีคุณธรรม จริยธรรม สามารถเลือกและตัดสินใจอย่างมีเหตุผลที่เหมาะสม สามารถวางแผนและจัดการชีวิต การเรียน การงานและอาชีพอย่างมีคุณภาพ รู้จักแสวงหาความรู้และเพิ่มพูนทักษะ เพื่อพัฒนาตนสู่ความเป็นสากลบนพื้นฐานของความเป็นไทย มีจิตสำนึก มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และสิ่งแวดล้อม รับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ในครอบครัว และสังคม ตามแผนพัฒนางานแนะแนว (กระทรวงศึกษาธิการ ระยะเวลาที่ 2. 2540 : 34) สนองนโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ที่เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นประการสำคัญ

ครูแนะแนวและครูที่ทำหน้าที่แนะแนว จึงเป็นบุคคลที่มีคุณค่า และมีความสำคัญอย่างยิ่งในการได้ใช้ความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ ตลอดจนการประสานงานที่ดี สามารถดำเนินงานแนะแนวให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเจตนารมณ์ตามหลักของการแนะแนวดังกล่าวข้างต้น อันจะเป็นผลงานที่นำมาซึ่งความภาคภูมิใจในอาชีพของการเป็นครูแนะแนว ซึ่งในการประกอบอาชีพนั้นมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์หรืออาจกล่าวได้ว่า การมีอาชีพที่มีความสัมพันธ์กับการมีเอกลักษณ์ของบุคคล การมีอาชีพที่มั่นคงและมีความก้าวหน้า จะช่วยส่งเสริมให้บุคคลนั้นเกิดความภาคภูมิใจ สำนึกในคุณค่าของตนเอง (ญัฐพร ลัทธยาพร. 2535 : 12) ซึ่งคูเปอร์สมิธ (ภาวินี ธนบดีธรรมจารี. 2540 : 14 ; อ้างอิงมาจาก Coopersmith. 1981) จำแนกคุณลักษณะพื้นฐานของความสำนึกในคุณค่าของตนเองไว้โดยย่อ 4 ประการ คือ ความสำคัญ (Significance) ความสามารถ (Competence) คุณความดี (Virtue) พลังอำนาจ (Power) และจากการศึกษาของคูเปอร์สมิธ (ภาวินี ธนบดีธรรมจารี. 2540 : 2 ; อ้างอิงมาจาก Coopersmith. 1981) พบว่า ความสามารถทั่วไป สมรรถภาพและการกระทำมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงาน นอกจากนี้ งานยังเป็นสิ่งที่มนุษย์สามารถพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองได้อีกด้วย เพราะมนุษย์สามารถประเมินตนเองและเกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองจากการประเมินความสำเร็จในงาน ด้วยเหตุนี้ การส่งเสริมให้บุคคลได้รับผลสำเร็จในงานมีอาชีพที่เหมาะสม จึงเป็นวิธีการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง ดังนั้น

การพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง จึงเป็นวิธีการที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอาชีพของบุคคล (จินดาพร แสงแก้ว, 2540 : 23 ; อ้างอิงมาจาก Skovholt and Morgan, 1981)

ครูแนะแนว จึงควรมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวของตนเอง เพราะความภาคภูมิใจ จะเป็นแรงผลักดันที่กำหนดพฤติกรรมของบุคคลให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง เปิดเผย มีการแสดงออกของความคิดที่ดีและถูกต้อง ลักษณะดังกล่าวเอื้อต่อการทำงานในหน่วยงาน สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานด้วยความสุข ส่งผลให้การงานประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพและคุณภาพยิ่งขึ้น(ภาวิณี ธนบดีธรรมจารี, 2540 : 2 ; อ้างอิงมาจาก Hill & Smith, 1990)

จากปัจจัยดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้คำถามปลายเปิด สัมภาษณ์ครูแนะแนว ระหว่างวันที่ 1 - 15 ตุลาคม 2541 จำนวน 50 คน พบว่า ครูแนะแนว จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 44 มีความภาคภูมิใจในอาชีพครูของแนะแนว และครูแนะแนว จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 56 พบว่า ไม่มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว มีสาเหตุมาจาก ไม่ชอบงานแนะแนว ไม่มีความรู้และทักษะและประสบการณ์ ทางการแนะแนว เพราะจบมาจากสาขาอื่น ไม่ได้รับการสนับสนุนและเห็นความสำคัญจากผู้บังคับบัญชา ผู้บริหาร เปลี่ยนบ่อยทำให้งานดำเนินไปอย่างไม่ต่อเนื่อง เพื่อนร่วมงานและครูประจำชั้นประจำรายวิชา ไม่ให้ความร่วมมือเนื่องจากงานที่รับผิดชอบมีมาก การนำคาบวิชาแนะแนวไปสอนวิชาอื่นหรือทำกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ วัสดุอุปกรณ์ไม่ทันสมัย ไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานหลักตลอดจน การจัดการอบรมพัฒนาบุคลากร นักเรียนไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของวิชาแนะแนวเท่าที่ควร เพราะเป็นวิชาที่ไม่มีหน่วยการเรียน ขาดแคลนบุคลากรทั้งปริมาณและคุณภาพ งบประมาณ การประสานงานที่ดี และจากสภาพปัญหาทางสังคมที่ทวีความรุนแรงและรุกรามเข้าไปในสถานศึกษา เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ การทะเลาะวิวาทของนักเรียนภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งปัญหาเหล่านี้เกินขีดความสามารถและความรับผิดชอบของครูแนะแนวที่จะแก้ไขปัญหาด้วยตนเองได้ จะต้องประสานงานกับหน่วยงานอื่นในการขอรับความช่วยเหลือเพื่อลดปัญหา การขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดีทำให้ไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานหรือองค์กรเอกชนและชุมชน ตลอดจนการลดบทบาทของครูแนะแนว ให้เป็นที่ปรึกษาโดยให้ครูประจำชั้นหรือรายวิชาทำหน้าที่ครูแนะแนว

จากสภาพปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของครูแนะแนวดังกล่าวข้างต้น พบว่า ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของครูแนะแนว ทำให้ครูแนะแนวเกิดความท้อแท้ ไม่เห็นคุณค่าและ

ความสำคัญของตนเองและงานแนะแนว ขาดความเชื่อมั่นทำให้สูญเสียบทบาทการทำงานอันเป็นสาเหตุที่ทำให้ไม่มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา ความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว ตามตัวแปรด้าน เพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานแนะแนว บุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับผู้บังคับบัญชา สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับเพื่อนร่วมงาน สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับนักเรียน

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ครูแนะแนวมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวอยู่ในระดับปานกลาง
2. ครูแนะแนวชายและหญิงมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน
3. ครูแนะแนวที่มีอายุต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน
4. ครูแนะแนวที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน
5. ครูแนะแนวที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน
6. ครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ในการทำงานแนะแนวต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน
7. ครูแนะแนวที่มีบุคลิกภาพต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน
8. ครูแนะแนวที่มีสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับผู้บังคับบัญชาต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน

9. ครูแนะแนวที่มีสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับเพื่อนร่วมงานต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน

10. ครูแนะแนวที่มีสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับนักเรียนต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิจัยครั้งนี้ ใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาทิศทางพัฒนาความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว เพื่อให้ครูแนะแนวมีกำลังใจที่จะพัฒนางานแนะแนว ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า นี้ เป็นครูแนะแนวในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2542 จำนวน 362 คน เป็นครูแนะแนวชาย 47 คน และครูแนะแนวหญิง 315 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 เพศ

2.1.2 อายุ

2.1.3 สถานภาพสมรส

2.1.4 วุฒิการศึกษาทางการแนะแนว

2.1.5 ประสบการณ์ในการทำงานแนะแนว

2.1.6 บุคลิกภาพ

2.1.7 สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับผู้บังคับบัญชา

2.1.8 สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับเพื่อนร่วมงาน

2.1.9 สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับนักเรียน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว

นียมศัพท์เฉพาะ

1. ความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว หมายถึง ความรู้สึกของครูแนะแนวที่มีต่ออาชีพแนะแนว โดยมีความรู้สึกถึงคุณค่าของอาชีพแนะแนว มีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพแนะแนวตามความมุ่งหวังในอาชีพ และมีคุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ความรู้สึกถึงคุณค่าของอาชีพแนะแนว ได้แก่ ความสำคัญของอาชีพแนะแนว

1.2 ความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพแนะแนวตามความมุ่งหวังในอาชีพ ได้แก่

1.2.1 ต้องการความก้าวหน้าในชีวิตการทำงาน

1.2.2 ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต

1.3 คุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต ได้แก่

1.3.1 คุณลักษณะส่วนบุคคล

1.3.2 ความรู้ความสามารถและทักษะ

1.3.3 ความสามารถในการทำงานบริการกับบุคคลอื่น ได้แก่

1.3.3.1 เพื่อนร่วมงาน

1.3.3.2 ผู้รับบริการ

2. ครูแนะแนว หมายถึง ข้าราชการครูในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร ที่สำเร็จการศึกษาทางด้านการแนะแนวหรือได้รับการอบรมทางด้านการแนะแนว หรือไม่มีวุฒิทางการแนะแนวโดยตรง ที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ทางการแนะแนว

3. เพศ ได้แก่ ครูแนะแนวชายและหญิง

4. อายุ ได้แก่

4.1 อายุ 18 – 25 ปี

4.2 อายุ 26 – 35 ปี

4.3 อายุ 36 – 45 ปี

4.4 อายุ 46 – 60 ปี

5. สถานภาพสมรส ได้แก่
 - 5.1 โสด
 - 5.2 คู่
 - 5.3 หม้าย
6. วุฒิการศึกษาทางการแนะแนว ได้แก่
 - 6.1 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการแนะแนว
 - 6.2 ได้รับการอบรมทางการแนะแนว
 - 6.3 ไม่มีความรู้ทางการแนะแนวโดยตรง
 - 6.4 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท
7. ประสบการณ์ในการทำงานแนะแนว ได้แก่
 - 7.1 ตั้งแต่ 1 – 5 ปี
 - 7.2 ตั้งแต่ 6 – 10 ปี
 - 7.3 ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

8. บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัยที่เป็นลักษณะเฉพาะของครูแนะแนวในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งแสดงออกให้เห็นชัดเจน สามารถสังเกตได้ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ บุคลิกภาพแบบเก็บตัว และ บุคลิกภาพแสดงตัว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

8.1 บุคลิกภาพเก็บตัว ได้แก่ สนใจตนเอง เชื่อมมั่นในความคิดของตนเองมาก คิดถึงตนเองเป็นสำคัญ ไม่ชอบติดต่อสังคม ชอบอยู่คนเดียว มีอารมณ์มั่นคง ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลงและเก็บความรู้สึกเก่ง

8.2 บุคลิกภาพแบบแสดงตัว ได้แก่ สนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว มีความสุข ชอบสมาคมอยู่ในหมู่เพื่อนฝูง อารมณ์อ่อนไหว ชอบการเคลื่อนไหว และชอบทำสิ่งต่าง ๆ โดยไม่มีแผนล่วงหน้า

9. สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับผู้บังคับบัญชา หมายถึง การปฏิบัติตนของครูแนะแนวต่อผู้บังคับบัญชา และการปฏิบัติตนของผู้บังคับบัญชาต่อครูแนะแนว ซึ่งทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

9.1 การปฏิบัติตนของครูแนะแนวต่อผู้บังคับบัญชา ได้แก่ การให้ความเคารพ ปฏิบัติตามคำสั่ง ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเมื่อได้รับการร้องขอหรือเมื่อมีโอกาส

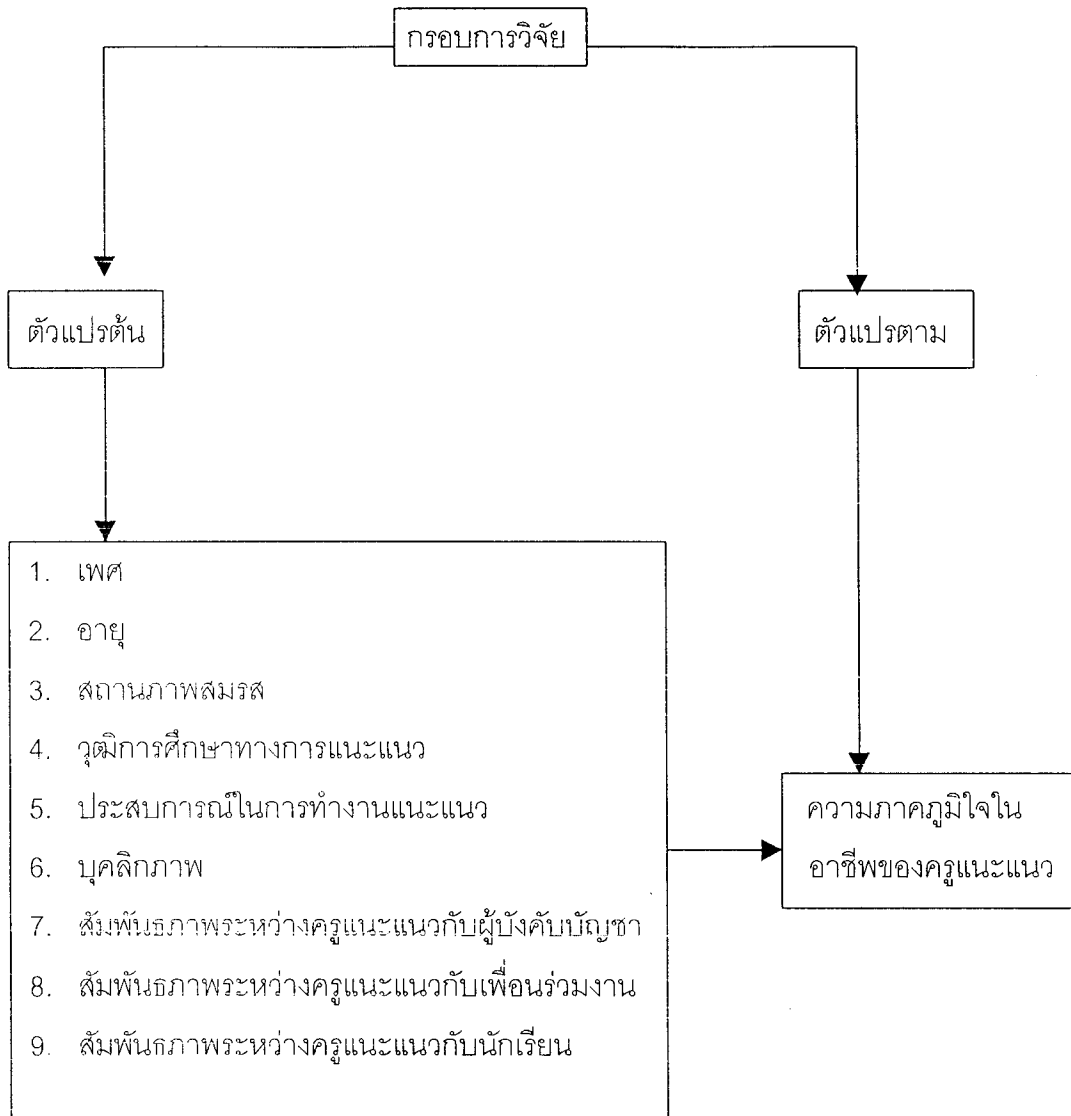
9.2 การปฏิบัติตนของผู้บังคับบัญชาต่อครูแนะแนว ได้แก่ ให้ความเป็นกันเอง พร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและเป็นที่ปรึกษาทั้งด้านส่วนตัวและการทำงาน

10. สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับเพื่อนร่วมงาน ได้แก่ การปฏิบัติตนของครูแนะแนวและเพื่อนครูที่ปฏิบัติต่อกัน เพื่อทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ได้แก่ ให้ความรักความห่วงใย ช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งด้านส่วนตัวและการทำงาน และยินดีกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยกันอย่างเต็มใจ

11. สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับนักเรียน หมายถึง การปฏิบัติตนของครูแนะแนวต่อนักเรียนและการปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครูแนะแนว เพื่อทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

11.1 การปฏิบัติตนของครูแนะแนวต่อนักเรียน ได้แก่ ให้ความรัก ความสนใจ เอาใจใส่ต่อนักเรียนทั้งด้านส่วนตัวและด้านการเรียน ให้ความเป็นกันเอง พร้อมที่จะเป็นที่ปรึกษาแก่นักเรียนทั้งด้านส่วนตัวและการเรียน

11.2 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครูแนะแนว ได้แก่ การเคารพ เชื่อฟัง และปฏิบัติตามคำสั่งสอนของครูแนะแนว เชื่อถือไว้วางใจที่จะปรึกษาปัญหาทั้งด้านส่วนตัวและการเรียน

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาคความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่ใกล้เคียงและเกี่ยวข้องซึ่งครอบคลุมหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว

- 1.1 ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง
- 1.2 ความหมายและคุณลักษณะของอาชีพครูแนะแนว
- 1.3 ความหมายของความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว
- 1.4 ความสำคัญของความภาคภูมิใจในตนเอง
- 1.5 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง
- 1.6 การวัดความภาคภูมิใจในตนเอง

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว

- 2.1 งานวิจัยต่างประเทศ
- 2.2 งานวิจัยในประเทศ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว

เนื่องจากเอกสารความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวนั้น ไม่มีเอกสารอ้างอิงโดยตรงผู้วิจัย จึงได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารที่ใกล้เคียงกับความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว ได้แก่ ความภาคภูมิใจในตนเองตามแนวทฤษฎีของคูเปอร์สมิธ (Coopersmith) เนื่องจาก ความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นการพิจารณาและประเมินคุณค่าของตนตามความรู้สึกและทัศนคติที่มีต่อตนเอง เป็นการยอมรับหรือไม่ยอมรับตนเองและแสดงถึงขอบเขตของความเชื่อที่บุคคลมีต่อความสามารถ ความสำคัญ ความสำเร็จและคุณค่าของตนเอง (Coopersmith, 1981 : 5) ซึ่งความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว เป็นความรู้สึกของครูแนะแนว ที่ประเมินคุณค่าความสามารถ ความสำคัญ และความสำเร็จของตนเอง จากการประกอบอาชีพครูแนะแนว เพราะการประกอบอาชีพมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ การมีอาชีพที่มั่นคง และมีความก้าวหน้า จะช่วยส่งเสริมให้บุคคลนั้นเกิดความภาคภูมิใจ สำนึกในคุณค่าของตนเอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำทฤษฎีความภาคภูมิใจในตนเองของคูเปอร์สมิธ (Coopersmith) และการแสดงบทบาท

หน้าที่ และภารกิจของครูแนะแนวตามที่กรมสามัญศึกษา (2538 : 15 – 30) กำหนดเป็นแนวทางในการทำวิจัยในครั้งนี้

1.1 ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง

ความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นความคิด และความรู้สึกที่มีต่อตนเอง เป็นความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเกี่ยวกับตนเองและการแสดงออกของตนเอง เป็นภาวะทางจิตใจและบอกได้ถึงคุณภาพชีวิต (ภาวินี ธนบดีธรรมจารี. 2540 : 9 ; อ้างอิงมาจาก Talf. 1985) เป็นสิ่งที่ส่งเสริมและคงไว้ซึ่งอัตมโนทัศน์ของแต่ละบุคคล (ภาวินี ธนบดีธรรมจารี. 2540 : 9 ; อ้างอิงมาจาก Fitt, et al. 1981 : 323) ความภาคภูมิใจในตนเองมีคำอื่น ๆ ที่ให้ความหมายคล้ายคลึงในบางส่วน เช่น การยอมรับตนเอง (Self Acceptance) การรับรู้ในคุณค่าตนเอง (Self Worth) ความเชื่อมั่นในสมรรถนะตนเอง (Self Efficacy) (Waitley & Witt. 1993) การคำนึงถึงตนเอง (Self Regard) การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self Value) ภาพพจน์เกี่ยวกับตนเอง (Self Image) (ภาวินี ธนบดีธรรมจารี. 2540 : 9 ; อ้างอิงมาจาก Muhlenkamp & Sayles. 1986) ความมั่นใจในตนเอง (Self Confidence) การเห็นพ้องด้วยตนเอง (Self Approval) การเคารพนับถือตนเอง (Self Respect) นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายความภาคภูมิใจในตนเองดังต่อไปนี้

กาญจนา พงศ์พฤกษ์ (2523 : 27) ได้สรุปความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกที่ตนเองมีคุณค่า มีความหมาย และความสำเร็จลุล่วงไป

เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2525 : 2) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นความรู้สึกที่ดีต่อตัวเอง รู้สึกว่าตนเองมีค่า มีความสามารถ มีความเชื่อมั่น และพร้อมที่จะนำสิ่งเหล่านี้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตัวเองและผู้อื่นได้ ซึ่งความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เราแสดงออกต่อผู้อื่นเป็นผลมาจากความภาคภูมิใจในตนเอง

เดชา นุ่มพันธ์ (2525 : 17) สรุปความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่า หมายถึง การประเมินคุณค่าของตนเองในด้านความสามารถและความสำเร็จ

ฉันทนา อัญญลักษณ์ (2530 : 34) ได้สรุปความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง การพิจารณาตัดสินคุณค่าของตนเองตามความรู้สึกและทัศนคติที่มีต่อตนเองในด้านความสามารถ ความสำคัญ และความสำเร็จ

จันทร์ฉาย พิทักษ์ศิริกุล (2532 : 19) ได้สรุปความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองจากการประเมินตนเองในด้านความสามารถ ความ

สำคัญ ความมีคุณค่าและการประสบความสำเร็จ โดยการแสดงออกมาในรูปของทัศนคติที่มีต่อตนเอง มีการยอมรับนับถือ และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

สุจิตรา เผื่อนอารีย์ (2533 : 21) สรุปความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง การประเมินคุณค่าของอัตมโนภาพในเรื่องของความสำเร็จ การยอมรับตนเอง การได้รับการยอมรับจากผู้อื่น มีความสามารถเพียงพอในการทำสิ่งต่าง ๆ มีคุณค่าและความสำคัญต่อสังคม

สถิตย์ ภัทระ (2535 : 17) สรุปความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่า หมายถึง การพิจารณาตัดสินคุณค่าของตนเองตามความรู้สึกละทัศนคติของบุคคลที่มีต่อตนเองในเรื่องความสำเร็จ ความล้มเหลว การยอมรับตนเอง การยอมรับจากผู้อื่น การมีความสามารถเพียงพอในการทำสิ่งต่าง ๆ การมีคุณค่าและความสำคัญต่อสังคม

มาสโลว์ (Maslow. 1970 : 45) ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่าเป็นความเชื่อมั่นในตนเอง ที่รู้สึกว่ามีค่า มีความเข้มแข็ง มีสมรรถภาพในการกระทำสิ่งต่าง ๆ มีความเชี่ยวชาญ และมีความสามารถ และความต้องการความภาคภูมิใจในตนเอง (Self - Esteem) อยู่ในขั้นที่ 4 รองลงมาจากความต้องการที่จะเป็นตัวของตัวเอง (Self - Actualization) ซึ่งเป็นขั้นสูงสุด ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นความรู้สึกที่เกิดจากการมองเห็นความแตกต่างของแต่ละบุคคลว่าไม่มีใครเหนือกว่าใคร ไม่มีใครต่ำต่อยกกว่าใคร เพียงแต่ว่าคนเราแต่ละคนมีความเป็นเอกลักษณ์ที่ต่างกันไป เมื่อเราเห็นคุณค่าของตัวเองมากขึ้น ความเคารพในเอกลักษณ์ของตัวเองจะมากขึ้น ความรู้สึกเดียวกันนี้ก็จะแผ่ขยายไปสู่ผู้อื่นจะเห็นคุณค่าในตัวของผู้อื่นที่แตกต่างไปจากเรา และเราจะมีอารมณ์ในสิทธิ และเสรีภาพของผู้อื่นมากขึ้น (เกียรติวรรณ อมาตยกุล. 2527 : 14 - 15)

โรบินสันและชาเวอร์ (ภาวิณี นาวาพานิช. 2537 : 49 ; อ้างอิงมาจาก Robinson and Shaver. 1972) ให้ความหมายไว้ว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความเคารพที่บุคคลมีต่อตนเอง มองเห็นตนเองเป็นคนมีค่า โดยไม่จำเป็นต้องเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นว่าดีกว่าหรือเลวกว่า และไม่คิดว่าตัวเองต้องเป็นคนเลวเลิศแต่ควรตระหนักในข้อจำกัดของตนและสามารถคาดหวังได้ว่าจะปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นได้อย่างไร

โปลิตโต (Polito. 1977 : 72) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นการประเมินคุณค่าตนเองตามที่ตนคิด ซึ่งประกอบด้วยความรู้สึก ความเชื่อว่าตนมีความสามารถและมีคุณค่า

ชาสซี (สมพิศ ไชยกิจ. 2536 : 10 ; อ้างอิงมาจาก Sasse. 1978) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นความต้องการที่จะรู้สึกถึงความสำคัญและคุณค่าที่มีอยู่ในตนเอง ต้องการการยอมรับและความเชื่อถือจากบุคคลอื่น เพื่อให้ตนเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง และนับถือตนเอง

เบรนเดน (Branden. 1981 : 110) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นความเชื่อมั่นและนับถือตนเองที่เกิดจากความเชื่อมั่นในความมีคุณค่าของตนเอง และความมั่นใจในความสามารถของตนเองที่จะประสบความสำเร็จในสิ่งที่พอใจ

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 5) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นการพิจารณาและประเมินคุณค่าของตนตามความรู้สึกและทัศนคติที่มีต่อตนเอง เป็นการยอมรับหรือไม่ยอมรับตนเองและแสดงถึงขอบเขตของความเชื่อที่บุคคลมีต่อความสามารถ ความสำคัญ ความสำเร็จและคุณค่าของตนเอง

ฮิลเลและซิกเลอร์ (Hiele and Ziegler. 1983 : 295 , 319) ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความนิยมชมชอบในความคิด ความรู้สึกและการกระทำของตนเอง

กอมอริ (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2540 : 65 – 66 ; อ้างอิงมาจาก Gomori. 1997) ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่า เป็นคุณค่าที่บุคคลมีให้แก่ตัวเอง เป็นตัวแทนความรู้สึกเกี่ยวกับตัวเองทั้งหมด และเกี่ยวกับการที่เราคาดหวังให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อเรา สิ่งเหล่านี้จะทำให้เราได้เรียนรู้ที่จะรู้จักตัวเองว่าผู้อื่นมองเราอย่างไร รวมถึงเราจะได้ในสิ่งที่เราต้องการมาอย่างไร ซึ่งความภาคภูมิใจในตนเองประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นร่างกาย (Physical) วิญญาณ (Spiritual) และจิตใจ (Psychological) และเราต้องรักษาความสมดุลของทั้ง 3 ส่วน เพื่อความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

จากความหมายและคำจำกัดความข้างต้น สรุปได้ว่า ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นการรับรู้ ตัดสินและประเมินคุณค่าของตนเอง ถึงตัวตนที่แท้จริงที่บ่งชี้ถึง คุณค่า ความสำคัญของตนเองที่มีต่อความเชื่อมั่นในความสามารถและความสำเร็จ

1.2 ความหมายและคุณลักษณะของอาชีพครูแนะแนว

คำว่า "ครู" ได้มีผู้ให้คำนิยามไว้ต่าง ๆ กัน เช่น ครู หมายถึง ผู้มีภาระอันหนักหรือผู้ที่มีความหนักหรือบุคคลที่ควรเคารพยกย่อง (พุทธทาสภิกขุ. 2529 : 92) ครู หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่สอนศิษย์หรือผู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2525 : 17)

โกสินทร์ รังสยาพันธุ์ (2530 : 63) ได้กล่าวถึงอาชีพครูว่า ในปัจจุบันได้กลายมาเป็นอาชีพทำหน้าที่ให้การศึกษา ทำหน้าที่สอนคน พัฒนาคณะ คำว่าครู ยังมีความศักดิ์สิทธิ์คงอยู่ในจิตสำนึกของคนดีทุกคน จึงมีคำกล่าวเปรียบเทียบกับครูไว้ต่าง ๆ กัน เช่น

ครู คือ ปุชนิยบุคคล

ครู เป็นเช่นเดียวกับพระพุทธเจ้า คือ เป็นกัลยาณมิตร

ครู เป็นผู้นำหรือมัคคุเทศก์ทางวิญญาณ

ครู คือ พ่อ แม่ คนที่สองของศิษย์

ครู คือ แม่พิมพ์ของชาติ

จะเห็นได้ว่า สถานภาพของครูตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นบุคคลได้รับการยกย่องและมีเกียรติอย่างสูงในสังคมทั้งในทางโลกและทางธรรม แต่ในปัจจุบันบทบาทของครูอาจจะเปลี่ยนแปลงไปจากครูทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้จากครูไปสู่ศิษย์ เป็นผู้ชี้แนะแนวทางให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น เพราะในปัจจุบันโลกมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและมีแหล่งความรู้มากขึ้น

บรรจง จันทรสภา (2524 : 1 - 5) ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของครู กล่าวคือ ครูเป็นผู้นำสังคม เป็นผู้อบรมสั่งสอนศิษย์ให้ประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดี ใช้วิชาความรู้และเป็นผู้นำชุมชนในด้านต่าง ๆ เพื่อความเจริญของสังคมนั้น ๆ

สำเริง นิลประดิษฐ์ (2533 : 1) กล่าวว่า อาชีพครูเป็นอาชีพชั้นสูง เพราะเป็นอาชีพที่ให้บริการแก่สังคมโดยไม่ซ้ำซ้อนกับวิชาชีพอื่น เป็นการให้บริการโดยใช้วิธีแห่งปัญญา มีความอิสระในการดำเนินการเกี่ยวกับวิชาชีพและมีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ การที่ประชาชนจะยอมรับและศรัทธาครูเพียงโดยยอมรับกับผลงานที่เกิดจากครูใช้ความรู้ความสามารถในการสอนและการปฏิบัติตนด้วยความจริงใจตามจรรยาบรรณครู

สุโท เจริญสุข (2529 : 73 - 74) กล่าวถึงการปฏิบัติของนักแนะแนวเพื่อเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานของการมีจรรยาบรรณของนักแนะแนวนั้น มีข้อปฏิบัติ 10 ข้อ ดังนี้

1. มีคุณธรรม ความสุจริตและจริงใจ
2. รักษาความลับได้
3. ไม่ตัดสินปัญหาให้แก่ผู้มาขอรับบริการโดยใช้มาตรฐานของตนเองเป็นเกณฑ์
4. ให้การยอมรับนับถือในฐานะบุคคลของผู้มาขอรับบริการ
5. มีศรัทธาและเต็มใจในวิชาชีพของตน
6. เป็นผู้ที่มีน้ำใจรักงานที่ทำจริง ๆ คือ สนใจ ชอบงานแนะแนวเป็นชีวิตจิตใจ และมีความรับผิดชอบสูงในหน้าที่
7. เป็นผู้ที่หมั่นศึกษาหาความรู้และเพิ่มพูนประสบการณ์ชีวิตอยู่เสมอ
8. เป็นผู้ที่มีความสามารถ ตระหนักในความเด่นและด้อยของตนเองพร้อมทั้งรู้แหล่งที่จะส่งผู้ขอรับบริการต่อไป เพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือ และบำบัดอันเป็นไปตามกระบวนการและหลักวิชา
9. ไม่หลงกลวงหรือแสวงหาประโยชน์แก่ตนเอง
10. เป็นผู้ที่หมั่นตรวจสอบตนเองอยู่เสมอ ในการปฏิบัติงานหน้าที่บริการพิจารณาผลงานที่ตนทำอย่างเที่ยงตรง รอบคอบ ปราศจากอคติว่าควรปรับปรุงตนเองในด้านใดบ้างพร้อมทั้งยินดีรับฟังผู้อื่นและเมื่อนำมาไตร่ตรองด้วยปัญญาแล้วพยายามปรับตัวให้มีประสิทธิภาพในงานอาชีพมากยิ่งขึ้น

วัชรีย์ ทวีพยมี่ (2521 : 44) ศึกษาบุคลิกภาพของครูแนะแนวที่พึงปรารถนาจากการจัดลำดับของนักเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 1,000 คน พบว่า นักเรียนจัดลำดับบุคลิกภาพของครูแนะแนวไว้ดังนี้

1. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
2. มีเหตุผลและมีความรอบรู้
3. ใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
4. มีความจริงใจ
5. มีเมตตาชอบช่วยเหลือผู้อื่น
6. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
7. รักษาความลับได้
8. มีความสุขุม
9. หมั่นศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ

จงสกุล วุฒิสรรพ์ (2526 : 101) ศึกษาคุณลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว ตามความคาดหวังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และผู้บริหารโรงเรียน สังกัดโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวตามความคาดหวัง ของผู้บริหารและนักเรียนมีดังนี้

1. มีความยุติธรรม
2. มีความรับผิดชอบ
3. มีความจริงใจในการช่วยเหลือ
4. มีทักษะในการให้คำปรึกษา
5. รักษาความลับและไว้วางใจได้
6. รู้รายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพ การศึกษาต่อและระบบการเรียนการสอน
7. เป็นผู้มีศีลธรรม ซื่อสัตย์สุจริต
8. มีทักษะในการถาม การฟัง การพูด
9. มีความเสียสละ
10. มีทักษะในการจัดหาข่าวสารเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษาต่อ

ในปี พ.ศ. 2529 อัจฉรา สวามิวัศค์ (2529 : 92) ศึกษาตัวประกอบของ สมรรถภาพของครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามการรับรู้ของตนเอง ครู และผู้บริหารใน เขตการศึกษา 8 กลุ่มตัวอย่างเป็นครูแนะแนว จำนวน 183 คน ครูผู้สอน 676 คน และ ผู้บริหาร 267 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 90 คน ครอบคลุมตัวแปร 90 ข้อ ครอบคลุมตัวแปร 9 กลุ่ม คือ ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและทักษะด้านการเรียน การสอน ความรู้เกี่ยวกับงานแนะแนว ทักษะในการปฏิบัติงานแนะแนว ทักษะติดต่ออาชีพครู เน้นแนะ ทักษะติดต่องานแนะแนว บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่า มีตัว ประกอบสำคัญที่ร่วมกันในทุกกลุ่มตัวอย่างคือ บุคลิกภาพ และมนุษยสัมพันธ์ ทักษะติดต่องาน เน้นแนะ ความรู้เกี่ยวกับงานแนะแนว ทักษะในการปฏิบัติงานแนะแนว ทักษะติดต่ออาชีพครู และทักษะในด้านการเรียนการสอน

กรมสามัญศึกษา (2538 : 15 – 30) ได้กำหนดบทบาท หน้าที่และภารกิจของครู
แนะแนว ดังต่อไปนี้

ก. บทบาทของครูแนะแนว ซึ่งแบ่งไว้เป็น 2 ด้าน คือ ระบบการทำงาน
หน้าที่และคุณลักษณะของครูแนะแนว ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ระบบการทำงาน

1.1 ประชุมทีมงานและปรึกษาคณะกรรมการบริหารโรงเรียน เพื่อวางแผนการ
ปฏิบัติงานในปีการศึกษาต่อไปในเดือนพฤศจิกายน

1.2 ใช้แบบทดสอบความสนใจในอาชีพทดสอบกับเด็กที่จะเรียนในแผนการเรียน
วิชาชีพในระดับ ม.4

1.3 สำรวจความสนใจในอาชีพและการศึกษาต่อโดยให้เด็กนำไปปรึกษา
ผู้ปกครอง

1.4 ส่งแบบสำรวจ แบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมที่ควรจัดในบริการแนะแนวไป
ยังครู นักเรียนทุกคน ผู้ปกครอง เพื่อรวบรวมข้อมูลมาจัดทำแผนปฏิบัติงาน จัดทำโครงการ
แนะแนวตลอดปี และเตรียมแผนการสอนกิจกรรมแนะแนว 1 คาบ / สัปดาห์ทุกระดับชั้น

1.5 ขอความร่วมมือครูประจำชั้นกรอกระเบียนสะสมเพื่อจัดการแนะแนวกลุ่มและ
จัดกลุ่มเด็กที่พบว่าอาจเกิดปัญหาหรือมีแนวโน้มที่จะเป็นปัญหาจากข้อมูลในระเบียนสะสม

1.6 ช่วงปิดภาคเรียนเดือนเมษายน ควรจัดให้มีการอบรมสัมมนา เพื่อพัฒนา
บุคลากรแนะแนวตลอดจนเตรียมสื่อ อุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ที่จะใช้กับเด็กเมื่อเปิดภาคเรียน
อาจจัดเป็นกลุ่มโรงเรียน

1.7 ส่งเสริมให้ครูใช้เครื่องมือและแบบทดสอบต่าง ๆ เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล
แล้วครูแนะแนวนำข้อมูลทั้งหมดเก็บไว้ในระเบียนสะสม

1.8 ต้องหมั่นประสานงานกับครูประจำชั้น ครูประจำวิชาต่าง ๆ เพื่อร่วมกัน
หาทางช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาบางรายได้ทันที

1.9 จัดให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มหรือการแนะแนวหมู่แก่เด็กบางกลุ่มที่มีปัญหา
คล้ายคลึงหรือต้องการข้อมูลใกล้เคียง

1.10 จัดให้คำปรึกษาแก่เด็กเป็นรายบุคคลใน 1 วัน ควรจัดเวลาให้สำหรับการ
ให้คำปรึกษาแก่เด็ก 2 คาบเป็นอย่างน้อย จัดให้มีบันทึกการให้คำปรึกษาและเก็บไว้เป็นความลับ
ครูที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาต้องเรียนมาโดยตรงหรือมีการฝึกอบรม ให้มีความรู้ ทักษะเพียงพอ

จึงจะเกิดประโยชน์ เด็กที่มีปัญหาอาจไม่มาขอคำปรึกษาครูต้องเป็นฝ่ายไปหาเด็กซึ่งจะช่วยลดปัญหาต่าง ๆ ที่เด็กอาจจะก่อให้เกิดขึ้นทั้งในและนอกโรงเรียนได้มาก

1.11 การจัดสอนกิจกรรมแนะแนว 1 คาบ/สัปดาห์ ครูไม่จำเป็นต้องสอนวิชาการเนื้อหาเคร่งครัดเหมือนการสอนวิชาการอื่น ๆ แต่ควรทำกิจกรรมโดยใช้เทคนิคทางจิตวิทยาแนะแนวซึ่งจะช่วยให้ครูรู้จักเด็กแต่ละคนมากที่สุดเพื่อช่วยป้องกัน แก้ไข และพัฒนานักเรียนได้ทันการ

1.12 ถ้าสามารถจัดครูทุกคนที่มีเด็กในปกครองคนละ 20 คน ให้ได้พบเด็กอย่างน้อยเดือนละครั้งโดยจัดเวลาให้จะดีมาก

2. หน้าที่และลักษณะของครูแนะแนว

2.1 คุณลักษณะของครูแนะแนว ควรเป็นครูที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาทางการแนะแนวโดยเฉพาะไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีเหมาะสมที่จะเป็นนักแนะแนว เช่น เข้าใจและสนใจสภาพของนักเรียนวัยรุ่นยอมรับฟังความคิดของผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ มีความคิดริเริ่ม มีสุขภาพดี มีวุฒิภาวะ รักษาความลับ เป็นต้น

2.2 ทำหน้าที่ครูแนะแนวครบทุกประการ โดยการจัดบริการหลักให้ครบทั้ง 5 บริการ อันได้แก่ การรวบรวมข้อมูลนักเรียนทุกคน การให้ข้อเสนอแนะ การให้คำปรึกษา การจัดวางตัวบุคคลและการติดตามผล นอกจากนี้ยังมีโครงการแผนการทำงานข้อมูลตลอดปี

2.3 ทำให้นักเรียนได้รับประโยชน์อย่างแท้จริงจากบริการในห่องแนะแนว และในคาบแนะแนว 1 คาบ/สัปดาห์

2.4 ศึกษารายละเอียดข้อมูลในระเบียบสะสม มุ่งเน้นนักเรียนที่มีปัญหา เช่น ครอบครัวแตกแยก พฤติกรรมเมื่อการเรียนตกต่ำ การทำงานร่วมกับเพื่อนมีปัญหาเพื่อติดตามช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดโดยทำการศึกษาค้นคว้าเป็นบุคคล (Case Study) และรายงานความผิดปกติในรายที่ผิดปกติต่อผู้บริหารโรงเรียนเพื่อหาทางช่วยเหลืออย่างทันท่วงที

2.5 ร่วมมือฝ่ายปกครองและครูที่ปรึกษา เช่น การเยี่ยมบ้าน การประชุมหาวิธีช่วยนักเรียนในทุกกรณี

2.6 ร่วมมือกับฝ่ายกิจกรรม จัดกิจกรรมสนองพัฒนาการวัยรุ่น เพื่อป้องกันการประพฤตินักเรียน

2.7 ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ฝ่ายเอกสารที่โรงเรียนผลิตส่งผู้ปกครองเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน

2.8 ประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ เพื่อนำแนวทางที่ถูกต้องมา พัฒนาระเบียบวิธีกรรมนักเรียน

ข. ภารกิจของครูแนะแนว ประกอบด้วยภารกิจด้านการจัดกิจกรรมแนะแนว ภารกิจด้านการสอนคาบกิจกรรมแนะแนวและภารกิจด้านบริการอื่น ๆ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ภารกิจด้านการจัดกิจกรรมแนะแนว

1.1 การรวบรวมข้อมูล

1.1.1 สร้างหรือจัดหาเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูล นักเรียนเช่น แบบสอบถาม แบบสำรวจ และแบบบันทึกข้อมูลต่าง ๆ

1.1.2 รวบรวมแบบทดสอบหรือแบบสอบถามจากที่ต่าง ๆ เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลของนักเรียน

1.1.3 ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือ เพื่อการรวบรวมข้อมูลสำหรับครูแนะแนวได้ใช้เครื่องมือดังกล่าวอย่างถูกต้อง

1.1.4 จัดทำคู่มือประกอบในการใช้แบบทดสอบ

1.1.5 จัดเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนไว้ในระเบียบสะสม หรือสมุดกในการนำมาใช้

1.1.6 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนแต่ละคน เพื่อให้ นักเรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้น

1.1.7 จัดโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียนไว้ในปฏิทินการปฏิบัติงาน ประจำปีและเสนอโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียนต่อผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อพิจารณาอนุมัติโดยครูแนะแนวประสานกับครูในโรงเรียนออกไปเยี่ยมบ้านนักเรียนร่วมกัน

1.1.8 ศึกษาข้อมูลของนักเรียนแต่ละเรื่องในแต่ละชั้นเป็นสถิติและ แผนภูมิเพื่อแจ้งให้ครูทุกคนทราบและวางแผนการช่วยเหลือต่อไป

1.1.9 จัดกระทำข้อมูลในภาพรวมแต่ละเรื่องในแต่ละชั้นเป็นสถิติ และแผนภูมิเพื่อแจ้งให้ครูทุกคนทราบและวางแผนการช่วยเหลือต่อไป

1.1.10 อื่น ๆ เช่น การจัดการศึกษารายกรณีสำหรับนักเรียนที่ต้องการช่วยเหลือ เป็นต้น

1.2 การให้ข้อสนเทศ

1.2.1 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ การปรับตัวและข้อมูลอื่น ๆ ที่มีประโยชน์แก่นักเรียนจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ

- 1.2.2 นำข้อมูลที่รวบรวมได้เสนอแก่นักเรียนโดยวิธีที่เหมาะสม เช่น การจัดป้ายนิทรรศการ จัดฉายวีดีโอ จัดอภิปราย เปิดเทป จัดพิมพ์เอกสารต่าง ๆ เป็นต้น
- 1.2.3 บุคลากร ที่เป็นคณะกรรมการแนะแนวควรมีความรู้ในด้านการจัดทำเสนอข้อมูล เช่น ด้านการเขียนอักษร การจัดป้ายนิเทศ เป็นต้น
- 1.2.4 ศึกษาความต้องการของนักเรียนด้านบริการสนเทศ
- 1.2.5 จัดบริการสนเทศในเนื้อหา กระบวนการวิธีการที่ตรงกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน
- 1.2.6 จัดตั้งศูนย์สารสนเทศระหว่างโรงเรียนในกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน
- 1.2.7 จัดบริการสนเทศแก่ชุมชนตามความเหมาะสม เช่น การจัดแนะแนวสู่บุตรแก่นักเรียน ป.6
- 1.2.8 จัดบริการสนเทศสำหรับนักเรียน ครูและผู้ปกครอง
- 1.2.9 จัดทำหรือจัดหาเอกสารเกี่ยวกับการเรียน การศึกษา การอาชีพ การปรับตัวไว้สำหรับนักเรียนค้นคว้าในห้องแนะแนว
- 1.2.10 จัดให้ความรู้เรื่องอาชีพต่าง ๆ ตามความต้องการตลาดแรงงาน และอาชีพที่มีทรัพยากรในท้องถิ่นแก่นักเรียนเพื่อการเตรียมตัวประกอบอาชีพ
- 1.2.11 ส่งเสริมให้นักเรียนหารายได้ระหว่างเรียน
- 1.2.12 ประสานงานกับอาจารย์ที่สอนวิชาอาชีพเพื่อให้ความรู้แก่นักเรียนเรื่องการจัดการ
- 1.2.13 อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วยการให้ข้อมูลช่วยเหลือนักเรียนตามสภาพความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจสังคมในปัจจุบัน
- 1.3 การให้คำปรึกษา
- 1.3.1 สถานที่สะดวกแก่การให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล
- 1.3.2 กำหนดตารางเวลาในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนไว้ที่ห้องแนะแนว
- 1.3.3 จัดทำบัตรนัดหมาย เพื่อให้ให้นักเรียนเขียนนัดพบกับอาจารย์แนะแนวได้สะดวก

- 1.3.4 ทำบันทึกการให้คำปรึกษา หลังจากให้คำปรึกษาแก่นักเรียน
ทุกครั้งทุกราย
- 1.3.5 ทำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมไว้ในกาให้คำปรึกษา
- 1.3.6 ศึกษารวบรวมนักเรียนที่มีปัญหาเหมือน ๆ กัน มาจัดการ
ให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม
- 1.3.7 บริการให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครอง นักเรียนที่ต้องการความ
ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของบุตรหลาน
- 1.3.8 บริการให้คำปรึกษาแก่ครู อาจารย์ ในกรณีที่ครูอาจารย์
ต้องการความช่วยเหลือในเรื่องพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน
- 1.3.9 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขพฤติกรรมที่
ไม่เหมาะสมของเด็กและเยาวชน ในกรณีที่เกิดปัญหาซับซ้อนเกินความสามารถของอาจารย์
แนะแนว
- 1.3.10 สรุปปัญหานักเรียนและจัดทำสถิติเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา
อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- 1.3.11 ร่วมมือกับอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ทำการศึกษา
รายการในรายที่มีปัญหาต้องการความช่วยเหลือด่วน
- 1.3.12 อื่น ๆ เช่น การจัดกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจตนเองเพื่อ
สนับสนุนการให้คำปรึกษา
- 1.4 การจัดวางตัวบุคคล
- 1.4.1 ร่วมมือกับฝ่ายวิชาการในการช่วยเหลือนักเรียนเลือกวิชา
เรียนและแผนการเรียน
- 1.4.2 ช่วยเหลือนักเรียนในการเลือกเข้าร่วมกิจกรรมหรือชุมนุม
- 1.4.3 ติดต่อฝ่ายจัดหาทุนการศึกษา เพื่อคัดเลือกนักเรียนเข้ารับ
ทุนการศึกษาตามความจำเป็น
- 1.4.4 ประสานงานให้นักเรียนได้ทำงานในเวลาว่าง ขณะที่อยู่ใน
โรงเรียน เช่น ช่วยงานห้องสมุด ช่วยงานบริการอาหารกลางวัน อาจได้ค่าตอบแทนบ้าง
- 1.4.5 จัดทำระเบียบนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ เพื่อสะดวก
ในการส่งเสริมนักเรียน
- 1.4.6 ร่วมกับฝ่ายวิชาการในการจัดนักเรียนเข้าเรียนซ่อมเสริม

1.4.7 ช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านสุขภาพ โดยส่งไปรักษาในสถานพยาบาลของรัฐ

1.4.8 อื่น ๆ เช่น บริการช่วยเหลือนักเรียนตามความจำเป็นแต่ละราย

1.5 การติดตามผล

1.5.1 ติดตามผลการให้ความช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านการปรับตัว

1.5.2 ติดตามผลนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนกลางคันไม่จบหลักสูตร

1.5.3 ติดตามผลการศึกษานักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียน

1.5.4 ติดตามผลการศึกษานักเรียนเป็นระยะ ๆ และสรุปผลการติดตามเสนอผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง

1.5.5 อื่น ๆ เช่น ใช้การติดตามผลด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและนำมาแก้ไขได้ทันเวลา

2. ภารกิจด้านการสอนคาบกิจกรรมแนะแนว

2.1 จัดทำหลักสูตรการสอนคาบกิจกรรมแนะแนวชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6

2.2 จัดทำแผนการสอนตลอดปีในแต่ละระดับชั้น

2.3 จัดหาและผลิตสื่อการสอนคาบกิจกรรมแนะแนวอาจจะร่วมกับครูแนะแนวในกลุ่มโรงเรียน

2.4 จัดให้มีการนิเทศภายในครูแนะแนวเพื่อพัฒนาการสอนคาบกิจกรรมแนะแนวอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

2.5 ปรับปรุงการสอนคาบกิจกรรมแนะแนวให้เป็นรูปธรรม เช่น การใช้กิจกรรมกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมติ การทำโครงการฝึกปฏิบัติ

2.6 เนื้อหากิจกรรมแนะแนว ควรตอบสนองความต้องการและความสนใจของนักเรียนและให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

2.7 เนื้อหากิจกรรมแนะแนวในคาบสอน ควรเป็นเรื่องที่พัฒนานักเรียนในเรื่องการเรียน การอาชีพ การพัฒนาบุคลิกภาพ

2.8 อื่น ๆ เช่น การสอนให้นักเรียนฝึกการคิดและการตัดสินใจ เป็นต้น

2.9 ไม่ใช้วิธีแนะนำ บรรยาย แต่ใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมตามแนวจิตวิทยา

3. ภารกิจด้านบริการอื่น ๆ

3.1 จัดกิจกรรมเพื่อช่วยพัฒนาความสามารถของนักเรียนด้านต่าง ๆ เช่น การฝึกความกล้าแสดงออก การฝึกความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นต้น

3.2 จัดให้นักเรียนสาธิตอาชีพต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการมีความรู้และเข้าใจในอาชีพที่ตนสนใจ

3.3 บริการให้คำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ เช่น การลงทุนหารายได้ระหว่างเรียนนอกเวลาเรียน

3.4 ประสานงานการช่วยเหลือนักเรียนในลักษณะต่าง ๆ

3.5 จัดทำโครงการสนทนาระหว่างศิษย์กับครูและบุตรกับผู้ปกครองเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

วัฒนา พัชรวานิช (2531 : 209 – 214) ได้กล่าวถึงจรรยาบรรณของครูแนะแนว เป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบสูงและมีจรรยาบรรณ โดยทั่ว ๆ ไป มีดังนี้

1. ครูแนะแนวต้องยึดมั่นอยู่กับอาชีพของตนเอง มีความตั้งใจที่จะพัฒนาอาชีพของตนเองอยู่ตลอดเวลา
2. ครูแนะแนวจะต้องมุ่งพัฒนาตนเองมีความมั่นใจที่จะคิดพัฒนาอาชีพของตนเองอยู่ตลอดเวลา
3. ครูแนะแนวต้องยอมรับหลักการและนโยบายของสถานศึกษาและดำเนินการไปตามนโยบายนั้น ๆ อย่างเคร่งครัด
4. ครูแนะแนวจะต้องจัดให้การแนะแนวดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
5. ครูแนะแนวต้องยินดีเสียสละเวลาให้แก่งานแนะแนวอย่างเต็มที่
6. ครูแนะแนวต้องไม่แสวงหาชื่อเสียงให้กับตนเองอันใช้กิจการแนะแนวเป็นเครื่องมือ
7. ครูแนะแนวต้องไม่สร้างเสียหายหรือความเสื่อมเสียให้กับผู้ร่วมอาชีพเดียวกัน เมื่อมีข้อบกพร่องต้องร่วมกันแก้ไขและไม่ให้นำข้อบกพร่องนั้นไปประจานให้ผู้อื่นทราบ
8. ครูแนะแนว ต้องไม่ยกตนข่มท่านหรือยกความสามารถของตนเปรียบเทียบกับความสามารถของผู้ร่วมงานเพื่อแสดงให้บุคคลภายนอกเห็นว่าตนเองมีความสามารถเหนือกว่า
9. ครูแนะแนวต้องให้สิทธิเสรีภาพแก่ผู้ร่วมงานในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการแนะแนวต้องใจกว้างยินดีรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงานไม่ใช่คิดว่าตนเองเป็นฝ่ายถูกอยู่เสมอ

10 ครูแนะแนว ต้องให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนหรือผู้ขอรับบริการอย่างสุดความสามารถของตนเอง

11. ครูแนะแนวต้องมีความประพฤติดี ไม่สร้างความเสื่อมเสียให้กับตนเอง ไม่ประพฤติผิดศีลธรรม จรรยา จะเป็นเหตุให้นักเรียนขาดความศรัทธาเสื่อมใส

12. ครูแนะแนวต้องกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม

จากเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับความหมายและลักษณะอาชีพของครูแนะแนว พอสรุปได้ว่า ครูแนะแนวเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องและมีเกียรติอย่างสูงในสังคม ซึ่งต้องมีคุณลักษณะที่มีเมตตา ชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีความเสียสละ มีทักษะในการถาม การฟัง การพูด และมีทักษะในการจัดหาข่าวสารเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษาต่อซึ่งในการวิจัยครั้งนี้เป็นข้าราชการครูแนะแนวที่สำเร็จการศึกษาทางด้านการแนะแนว หรือได้รับการอบรมทางด้านการแนะแนวที่ปฏิบัติงานแนะแนวอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร

1.3 ความหมายของความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว

จากความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองในข้อ 1.1 และความหมายและคุณลักษณะของอาชีพครูแนะแนวในข้อ 1.2 ดังนั้น ความหมายของความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวน่าจะหมายถึง ความรู้สึกของครูแนะแนวที่มีต่ออาชีพของครูแนะแนว โดยมีความรู้สึกถึงคุณค่าของอาชีพแนะแนว มีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพแนะแนวตามความมุ่งหวังในอาชีพและมีคุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต

1.4 ความสำคัญของความภาคภูมิใจในตนเอง

ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นส่วนหนึ่งของจิตใจ เป็นการเชื่อมโยงระหว่างความรู้สึกที่มีต่อตนเองว่าตนเองคือใคร (Who I am) และการแสดงออกของตนเองว่าตนเองทำอะไร (What I do) เป็นสิ่งที่ส่งเสริมและคงไว้ซึ่งอัตมโนทัศน์ของแต่ละบุคคล (Palladino, 1994 : 3)

บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง จะรับรู้ค่าของตนตามความเป็นจริง ตระหนักถึงศักยภาพที่แท้จริงของตน มีจิตใจที่เปิดกว้างและยอมรับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งยังสามารถแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม บุคคลเหล่านี้จะมีความกระตือรือร้นเชื่อมั่นในตนเอง มีความสามารถในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ มักเป็นผู้นำในการอภิปราย และมีความเป็นตัวของตัวเองในการแสดงความคิดเห็น ไม่หวั่นไหวต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ มีความ

คิดสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้น ตลอดทั้งเป็นผู้ที่มีความพึงพอใจในตนเอง บุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองสูง จะตระหนักถึงความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและผู้อื่น มีทักษะทางสังคม สามารถปรับตัวและสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลอื่นได้ (Coopersmith. 1967 : 15) เมื่อบุคคลรู้สึกว่าคุณค่า มีความสามารถที่ไม่ได้ด้อยไปกว่าคนอื่น ก็จะเกิดความต้องการที่จะเป็นตัวของตัวเองที่ต้องการพึ่งตัวเอง ต้องการแสดงความสามารถของตัวเอง ไม่คิดแต่จะคอยลอกเลียนแบบคนอื่นทำตามคนอื่น หวังพึ่งคนอื่นหรือสิ่งอื่น มีความคิดอิสระที่ไม่ติดอยู่ในกรอบหรือกฎเกณฑ์ใด ๆ รู้จักเลือก รู้จักตัดสินใจรับผิดชอบในสิ่งที่ตัวเองเลือก กระทำโดยไม่ติดยึดอยู่กับผู้ใดหรือสิ่งใด และเมื่อความต้องการได้พัฒนาไปสู่ขั้นที่สูงขึ้น จะพบว่า ความต้องการที่จะพึ่งพาคนอื่นเป็นภาระแก่ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นจะน้อยลงมีแนวทางชีวิตที่เป็นตัวของตัวเองมากขึ้น มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหาตัดสินใจทำอะไรด้วยตัวเอง และสามารถมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขได้ด้วยตัวเอง (เกียรติวรรณ อมาตยกุล. 2527 : 15 – 16) ดังนั้น ความภาคภูมิใจในตนเอง จึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาบุคคลไปสู่ความเป็นบุคคลที่มีศักยภาพสมบูรณ์ (Fully Functional Person) (เชาวนา อมรสงเจริญ. 2537 : 2 ; อ้างอิงมาจาก Olds. 1987 : 161) มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีความเข้มแข็ง มีความสามารถ มีศักยภาพ มีประโยชน์และมีความสำคัญต่อสังคม ในทางตรงกันข้ามหากบุคคลนั้นไม่มีความภาคภูมิใจในตนเองเขามักจะมีความวิตกกังวล มีปมด้อย อ่อนแอ ช่วยตนเองไม่ได้ รับรู้ตนเองในทางที่ไม่ดีท้อแท้ใจ คิดว่าตนเองไม่มีประโยชน์ ล้มเหลว ประเมินคุณค่าในตนเองต่ำกว่าผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลต่อการปรับตัวของบุคคลนั้น ๆ ด้วย นอกจากนี้บุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ มีแนวโน้มที่จะโทษผู้อื่น มีสภาพจิตใจไม่เข้มแข็ง ไม่สามารถยอมรับการวิจารณ์จากผู้อื่นและปฏิเสธการวิจารณ์นั้น ทั้งนี้เพราะการวิจารณ์ทำให้เขารู้สึกว่าตนเองด้อยลงและไม่ได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น ทำให้เขาขาดความมั่นใจในตนเองและไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต (สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์. 2532 : 7 ; อ้างอิงมาจาก McIandless. 1970)

แบสส์ (Bass. 1960 : 129) ได้ศึกษาพฤติกรรมของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง พบว่า เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มองตนเองในด้านบวก มีความรู้สึกมั่นคงและปลอดภัย ไม่นั่นไหวต่อการวิจารณ์ หรือการตำหนิจากบุคคลอื่นได้ง่าย มีลักษณะของการยอมรับตนเอง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ใส่ใจและสามารถรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นได้อย่างละเอียดอ่อน สามารถแสดงความคิดเห็นและความต้องการของตนเองได้อย่างตรงไปตรงมาตามความเป็นจริง ใช้กลไกในการป้องกันตนเองน้อย มักเป็นผู้ริเริ่มสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นก่อนมีความยึดหยุ่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ มีความกระตือรือร้น กล้าทำงานที่

ท้าทายความสามารถ พอใจที่ได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ มีความวิตกกังวลน้อย ซึ่งโดยภาพรวมแล้วบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองจะมีความสุข และใช้ชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

มาสโลว์ (Maslow. 1970 : 45) กล่าวว่า ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กับความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ ความต้องการนี้ประกอบด้วยความนับถือตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง การมีความสามารถ มีความภาคภูมิใจในตนเองหากได้รับการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองขึ้นไปอีกก็จะเข้าสู่ขั้นบรรลุสัจจการแห่งตน ซึ่งเป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ นอกจากนี้ได้บ่งบอกถึงลักษณะบุคลิกภาพของบุคคล มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของบุคคล ช่วยให้บุคคลสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเสริมสร้างให้บุคคลมีความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นการตอบสนองความต้องการพื้นฐานที่จะทำให้บุคคลมีความสุขมากขึ้น นอกจากนี้จะช่วยปรับปรุงบุคลิกภาพเฉพาะตัวแล้วยังช่วยปรับปรุงคุณภาพของบุคคลตลอดจนการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ความภาคภูมิใจในตนเองจึงมีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพของบุคคล มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและเป็นพลังงานทางด้านจิตใจที่ช่วยให้บุคคลสามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ศศิกานต์ ธนะโสธร. 2539 : 14 - 15)

นิวแมน (Newman. 1986 : 281 - 286) กล่าวว่า บุคคลที่รู้สึกว่าคุณค่ามีคนรัก ได้รับการยกย่องหรือประสบความสำเร็จ มักจะประเมินตนเองในด้านดี เห็นคุณค่าในตนเอง แต่หากบุคคลใดมีความรู้สึกที่ไม่มีใครสนใจ ไม่ได้รับการยอมรับ ถูกเหยียดหยามหรือไม่ประสบความสำเร็จจะทำให้บุคคลนั้นรู้สึกว่าตนเองไร้คุณค่า ซึ่งความรู้สึกเช่นนี้จะทำให้บุคคลนั้นขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนั้น ความภาคภูมิใจในตนเองที่แตกต่างกันจึงมีผลต่อความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล ความภาคภูมิใจในตนเอง จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพ เช่น การกล้าแสดงออก การเป็นคนรอบรู้ ส่วนบุคคลที่ประสบความสำเร็จล้มเหลวทางการศึกษาและด้านสังคม มีความผิดปกติทางจิต อัมพาตและอาชญากร มักจะเป็นบุคคลที่ขาดความภาคภูมิใจในตนเอง (สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์. 2532 : 12)

แบรนเดน (ภาวินี ธนบดีธรรมจารี. 2540 : 21 ; อ้างอิงมาจาก Branden. 1966) ได้สรุปพฤติกรรมแสดงออกทางร่างกายของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงไว้ดังนี้

1. มีความยินดีที่มีชีวิต มีความสนุกสนานรื่นเริง ปรกาศตาแจ่มใส
2. สามารถชมเชยหรือกล่าวอะไรอย่างตรงไปตรงมาด้วยความซื่อสัตย์
3. มีความสามารถในการวิจารณ์ ยอมรับความผิดพลาดของตนเองได้

4. ความเป็นอิสระในการแสดงความรู้สึก และรับฟังคำแนะนำด้วยความพึงพอใจ
5. สามารถพูดหรือกระทำในสิ่งที่ง่ายหรือเป็นไปได้
6. มีความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างคำพูดและกิริยาท่าทางอย่างเป็นธรรมชาติ
7. มีความเปิดเผยและกระตือรือร้น ในการรับประสบการณ์และโอกาสใหม่ ๆ ของชีวิต
8. การมีอารมณ์ขัน มองเห็นสิ่งดีในตนเองและผู้อื่น
9. มีความยืดหยุ่นในการตอบสนอง มีความคิดสร้างสรรค์และอารมณ์ดีอยู่เสมอ
10. มีความพอใจที่ได้เป็นเจ้าของ
11. สามารถทนต่อแรงกดดัน ความเครียดต่าง ๆ ได้อย่างมีศักดิ์ศรีในตนเอง

ในทางตรงข้าม บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำจะอยู่ในภาวะความไม่สอดคล้องกลมกลืนของ “ตน” มักใช้กลไกในการป้องกันตนเอง รับรู้ว่าตนเองด้อยค่าหรือมีคุณค่าเกินจริง (ภาวินี ธนบดีธรรมจารี. 2540 : 22 ; อ้างอิงมาจาก Gammon. 1991) ซึ่งส่งผลให้บุคคลเหล่านี้มีความวิตกกังวล มีปมด้อย อ่อนแอ ช่วยตนเองไม่ได้ รับรู้ตนเองในทางที่ไม่ดี ห่อเหี่ยว คิดว่าตนเองไม่มีประโยชน์ ล้มเหลว ประเมินคุณค่าตนเองต่ำกว่าผู้อื่น ทำให้ขาดความมั่นใจในตนเองและไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต (สุพรรณีย์ จันทวิเศษ. 2539 : 20 ; อ้างอิงมาจาก Ellis and Grieger. 1977) นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำจะแสดงภาพพจน์ที่มีความขลาดกลัว เศร้าสลดหดหู่ใจ จะรู้สึกว่าถูกทอดทิ้งอยู่โดดเดี่ยวไร้คนที่ให้ความรักและความเข้าใจ ไร้ความสามารถในการที่จะต่อสู้ชีวิต มีความอ่อนแอห่อถอยในการที่จะพิชิตความบกพร่องของตนเอง ชอบสร้างปัญหาให้มากขึ้นและไม่หาทางกำจัดปัญหา (มะลิ อุดมภาพ. 2538 : 12 ; อ้างอิงมาจาก Mcneil. 1975) ผลที่ตามมาหลังจากเกิดความภาคภูมิใจในตนเองต่ำก็คือ สูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง ประสบความสำเร็จน้อยมักจะแสดงออกด้วยความรู้สึกอายหรือรู้สึกผิด มักจะกล่าวโทษตนเองหรือตำหนิผู้อื่น หลีกเลี่ยงการพบปะกับบุคคลอื่น คำพูดที่ใช้มักแสดงความรู้สึกสิ้นหวังไร้ค่า เกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย ห่อเหี่ยว หมดหวัง รู้สึกโกรธตัวเอง และกลายเป็นภาวะซึมเศร้าในที่สุด (ภาวินี ธนบดีธรรมจารี. 2540 : 22 ; อ้างอิงมาจาก Paret & Whall. 1984) จะขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มองตนเองในแง่ลบ รู้สึกว่าตนเองไร้ค่า ไม่มีความสามารถ มีปมด้อย มีความวิตกกังวลสูง มีความเครียด ไม่มีความพยายามในการทำงานเมื่อพบอุปสรรคจะละทิ้งได้ง่าย หลีกเลี่ยงการแก้ไขปัญห ไม่ยืดหยุ่น ไม่กล้าทำในสิ่งแปลกใหม่ จะยึดติดอยู่กับสิ่งที่เคยชินเพื่อความรูสึกที่ปลอดภัย หลีกเลี่ยงการเข้าสังคม หรือการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นที่แปลกใหม่ มักเป็นผู้รับฟังหรือ

ผู้ตามมากกว่าจะแสดงบทบาท คล้อยตามผู้อื่นได้ง่าย ไม่กล้าปฏิเสธสิ่งที่ตนไม่ต้องการ พร้อมที่จะเชื่อว่าคนอื่นมองตนในแง่ไม่ดี ยอมรับคำพูดของคนอื่นที่กล่าวถึงตนเองในแง่ลบ กลัวการทำให้ผู้อื่นไม่พอใจ มักนำความคิดของบุคคลอื่นมาใส่ใจ มักคิดว่าผู้อื่นไม่ให้การยอมรับ ไม่ให้ความสนใจและเกิดความรู้สึกเสียใจบ่อย ๆ (Coopersmith. 1981 : 132 – 134)

ลักษณะอีกประการหนึ่งของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ ซึ่งถือว่าเป็นภาวะวิกฤติของความภาคภูมิใจในตนเอง (Crisis of Self – Esteem) คือ ความภาคภูมิใจในตนเองเทียม (Pseudo Self Esteem) ซึ่งหมายถึง การที่บุคคลป้องกันตนเองให้ยังคงมีความรู้สึกเห็นคุณค่าตนเองอย่างไม่สมเหตุผล เพื่อลดความวิตกกังวล หลอกหลวงตนเองให้มีความรู้สึกมั่นคงเพื่อรองรับความต้องการ ความภาคภูมิใจในตนเองที่แท้จริง เป็นการหลบเลี่ยงการขาดความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งเป็นต้นเหตุที่แท้จริงของความไม่สมดุลทางจิตใจ ผู้ที่มีความภาคภูมิใจในตนเองเทียมจะมีลักษณะที่สำคัญสองประการคือ ประการแรก จะหลบเลี่ยงถดถอย หาเหตุผลเข้าข้างตนเองเพื่อปฏิเสธความคิด ความรู้สึกซึ่งมีผลต่อคุณค่าในตนเอง ประการที่สอง จะแสวงหาสิ่งที่จะสร้างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองจากสิ่งอื่นทดแทน (เชาวนา อมรสังเจริญ. 2536 : 38 ; อ้างอิงมาจาก Branden. 1981 : 144 - 145)

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความภาคภูมิใจในตนเองที่สูงและต่ำส่งผลต่อพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพ มีผลต่อบุคลิกภาพ โดยบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะเป็นคนเปิดเผย มีการแสดงออกของความคิดที่ดีและถูกต้อง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความเชื่อมั่นในตนเอง ต่อความสามารถ ความสำคัญและความสำเร็จของตนเอง ในทางตรงกันข้าม เมื่อบุคคลมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำก็จะมีบุคลิกภาพถดถอย ไม่เห็นคุณค่าของตนเอง หมดความสามารถ ไร้ประโยชน์ ทำให้บุคคลนั้นขาดความเชื่อมั่นต่อความสามารถ ความสำคัญและความสำเร็จ สูญเสียบทบาทการทำงานในสังคมและสูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง

1.4.1 ความสำคัญของความภาคภูมิใจในตนเองตามแนวคิดของคูเปอร์สมิธ

คูเปอร์สมิธ (จากรูดี บุณยารมณ. 2541 : 14 ; อ้างอิงมาจาก Coopersmith. 1984) กล่าวถึงความภาคภูมิใจในตนเองว่า มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความพึงพอใจของบุคคลในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นทัศนคติและความเชื่อที่บุคคลมีต่อตนเองในการกระทำในสิ่งที่คาดหวังเพื่อให้ประสบความสำเร็จ

ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง การประเมินการยอมรับตนเองเพื่อแสดงให้เห็นว่ามีการยอมรับหรือไม่ยอมรับในข้อบ่งชี้ของความเชื่อมั่นต่อความสามารถ ความสำคัญ ความสำเร็จ และคุณค่าของตนเอง ซึ่งความภาคภูมิใจในตนเองเป็นสิ่งที่บุคคลมีต่อตนเอง (Coopersmith. 1984 : 5)

จากความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองดังกล่าวข้างต้น คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1984 : 5) กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของความภาคภูมิใจในตนเองไว้ 3 ประการ คือ

1. ความภาคภูมิใจในตนเอง เน้นที่การประเมินค่าตนเองของแต่ละบุคคลซึ่งจะมีความแตกต่างและการคงอยู่ในสิ่งที่ตนเองประเมินนั้นก็จะแตกต่างกันไปด้วย
2. ความภาคภูมิใจในตนเองมีตามขอบเขตของประสบการณ์ มีความสอดคล้องกับเพศ อายุและบทบาทของบุคคลนั้น
3. ความภาคภูมิใจในตนเอง เน้นที่กระบวนการตัดสินใจของแต่ละบุคคลในการตรวจสอบการปฏิบัติงาน ความสามารถ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานของแต่ละบุคคล ค่านิยม และคุณค่าของตนเอง

1.5 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง

บาร์รี่ (Bary. 1988 : 59 – 62) แบ่งความภาคภูมิใจในตนเองเป็น 4 องค์ประกอบ คือ

1. ความรู้สึกต่อร่างกายตนเอง (The Body Self) หมายถึง บุคคลคิดและรู้สึกต่อรูปร่างและหน้าที่ของร่างกาย ตลอดจนความสามารถของหน้าที่พื้นฐานของร่างกาย
2. ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับบุคคลอื่น ๆ (The Interpersonal Self) เป็นส่วนหนึ่งของความภาคภูมิใจในตนเองที่บุคคลรู้สึกเกี่ยวกับวิธีที่เขามีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นคนที่สนิทสนมคุ้นเคยหรือบุคคลที่พบกันโดยบังเอิญ
3. ความสำเร็จของตนเอง (The Achieving Self) หมายถึง สิ่งที่บุคคลรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถของเขานำเขาไปสู่ความสำเร็จในชีวิตครอบครัว การทำงาน การศึกษา
4. ความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง (The Identification Self) เป็นความรู้สึกทางนามธรรม และพฤติกรรม แสดงความสนใจทางศีลธรรมและจิตวิญญาณ

คูเปอร์สมิธ (ภาวินี ธนบดีธรรมจารี. 2540 : 14 ; อ้างอิงมาจาก Coopersmith. 1981) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นการประเมินทัศนคติของบุคคลในการตัดสินใจของตนเองในด้านคุณค่า ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ

1. ความรู้สึกของการมีความสำคัญ (Feeling of Significance) เป็นวิถีทางที่บุคคลรู้สึกเกี่ยวกับการถูกยอมรับ การมีคุณค่าอย่างเหมาะสม ตนเองยังเป็นที่รักของบุคคลอื่น มีประโยชน์และเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวและสังคม

2. ความรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถ (Feeling of Competence) เป็นวิธีการที่จะพิจารณาถึงความสำคัญโดยการกระทำให้สำเร็จตามเป้าหมาย สามารถเผชิญอุปสรรคต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตด้วยความมั่นใจ ปรับตัวได้ดี ใช้กลไกป้องกันตนเองน้อยและสามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ความรู้สึกของการมีอำนาจ (Feeling of Power) เป็นอิทธิพลที่บุคคลมีต่อชีวิตตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัว มีความเชื่อมั่นในอำนาจการกระทำของตนเองว่าจะก่อให้เกิดผลตามที่ต้องการและมีความสามารถเพียงพอในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้

4. ความรู้สึกของการมีคุณธรรม (Feeling of Virtue) เป็นการปฏิบัติตัวสอดคล้องกับศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยม และวัฒนธรรมประเพณี สามารถรับรู้ในคุณค่าของตนตามความเป็นจริง มองโลกในแง่ดี พอใจในชีวิตที่เป็นอยู่ มีการแสดงออกของความคิดที่ดีและถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

แมคเคย์และกอร์ (เพียวรี ผลภาค. 2539 : 22 ; อ้างอิงมาจาก (Makay and Gaw. 1975) ได้แบ่งองค์ประกอบของความภาคภูมิใจในตนเองออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การยอมรับนับถือตนเอง เป็นความรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้รับจากการมีความเชื่อมั่นในตนเองและทำให้เชื่อว่าตนมีความสามารถ เพราะฉะนั้นชีวิตจึงเป็นสิ่งที่มีความ

2. ความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นผลจากการประเมินของแต่ละบุคคลที่สามารถเผชิญและปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การที่บุคคลมีความเชื่อมั่นตนเองในด้านความสามารถ ความสำคัญ ความสำเร็จตลอดจนการมีสัมพันธภาพ การได้รับการยกย่องนับถือ และคุณธรรม ล้วนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

1.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 118 – 119) กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ปัจจัยภายใน หรือลักษณะเฉพาะของบุคคล และปัจจัยภายนอก ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การได้รับการเห็นคุณค่าจากผู้อื่น ตามรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยภายในหรือลักษณะของบุคคล

1.1 ลักษณะทางกายภาพ

ลักษณะทางกายภาพ เช่น ความสูง น้ำหนัก สีผิว ความแข็งแรงของร่างกาย บุคลิกภาพ หรือคุณสมบัติอื่น ๆ ที่ปรากฏให้เห็น บุคคลที่มีลักษณะทางกายภาพที่ดีจะมีส่วนช่วยเสริมให้บุคคลนั้นมีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าผู้ที่มีลักษณะทางกายภาพด้อยกว่า และเนื่องจากลักษณะทางกายภาพนี้เป็นสิ่งที่ปรากฏแก่สายตาของผู้พบเห็นเป็นอันดับแรก จึงทำให้บุคคลมักจะประเมินหรือตัดสินกันที่ลักษณะภายนอกก่อน ยิ่งบุคคลมีความคุ้นเคยกันน้อยเท่าไร ก็จะประเมินจากลักษณะภายนอกมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งจะมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลที่ได้รับการประเมิน (Coopersmith. 1981 120 - 123)

1.2 ความสามารถ สมรรถภาพและผลงาน

บุคคลที่มีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองสูงหรือต่ำนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถที่บุคคลจะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบผลสำเร็จทั้งในโรงเรียน ในครอบครัว และในสังคมทั่วไป ถ้าเป็นเด็กในวัยเรียน ความภาคภูมิใจในตนเองจะเกี่ยวข้องกับสติปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม การประสบความสำเร็จจะเป็นการเสริมแรงแก่ตนเองและทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง (สุจิตรา เพื่อนอารีย์. 2533 : 21 ; อ้างอิงมาจาก Bandura. 1977 : 198) อย่างไรก็ตามยังไม่สามารถกำหนดได้ชัดเจนว่าระหว่างความรู้สึกที่ดีต่อตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอะไรเป็นเหตุของอะไร แต่มีงานวิจัยสนับสนุนว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง กล่าวคือ เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมองตนเองว่าเป็นผู้มีความสามารถ พอใจในตนเอง ประเมินคุณค่าในตนเองสูงแต่เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำแต่ยังรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูง หรืออาจมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เด็กคนนั้นมีความสามารถทางด้านอื่นทดแทน เช่น การมีทักษะบางอย่าง ซึ่งทำให้เด็กมุ่งมั่นใจในด้านนั้นมากกว่าด้านวิชาการ (Coopersmith. 1981 : 123 – 125) บุคคลที่เคยประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวมาก่อน มักจะมีเป้าหมายและการเสี่ยงที่แตกต่างกัน บุคคลที่เคยประสบความสำเร็จมาก่อน

มักจะเสี่ยงทำงานตามระดับความสามารถของตนเองโดยที่งานนั้นเป็นงานที่ไม่ง่ายหรือไม่ยากจนเกินไป ประกอบกับมีการตั้งระดับความปรารถนาตามที่เป็นจริง และมองตนเองในด้านดีมากกว่าบุคคลที่ประสบความสำเร็จ (Hamacheck. 1985 : 220 - 221) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 87 - 94) ที่พบว่าบุคคลที่ประสบความสำเร็จอยู่เสมอจะมีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าบุคคลที่ไม่ค่อยประสบความสำเร็จ

1.3 ภาวะของความรู้สึกและอารมณ์

ความรู้สึกของบุคคลมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งเกิดจากการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นแล้วเกิดการเปรียบเทียบและประเมินตนเอง โดยที่บุคคลนั้นอาจจะประเมินตนเองในด้านบวก ซึ่งเป็นการมองตนเองว่าเป็นบุคคลที่มีความสามารถประสบความสำเร็จ มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและรู้สึกเป็นสุข อันเป็นการส่งเสริมให้มีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มสูงขึ้น แต่หากบุคคลประเมินตนเองในด้านลบ เขาจะประเมินตนเองว่าไม่มีความสามารถ ไร้สมรรถภาพ มีความรู้สึกด้อย รู้สึกวิตกกังวลและไม่สามารถประสบความสำเร็จในอนาคตได้ ส่งผลให้ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองลดต่ำลง (Coopersmith. 1981 : 130 - 134)

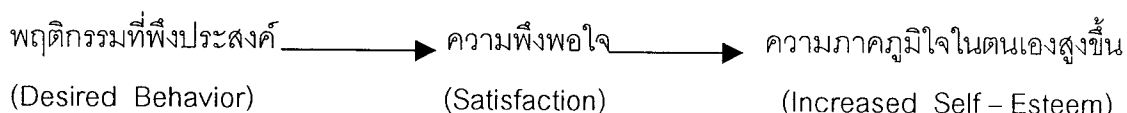
1.4 ค่านิยมส่วนบุคคล

ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองของแต่ละบุคคล จะผันแปรตามค่านิยมและการให้คุณค่าตามความนึกคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเขาจะให้ความสำคัญแตกต่างกัน เช่น บุคคลที่ให้ความสำคัญต่อความสำเร็จด้านการเรียน หากประสบความสำเร็จด้านนี้ก็จะประเมินความมีคุณค่าของตนเองต่ำลง ส่วนบุคคลที่เห็นคุณค่าของการศึกษาเล่าเรียนและประสบความสำเร็จในการเรียนเขาก็จะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้นด้วย (Coopersmith. 1981 : 138 - 142)

1.5 ระดับความมุ่งหวัง

ระดับความมุ่งหวังของแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นความมุ่งหวังด้านการประสบความสำเร็จในผลงาน ความสามารถด้านต่าง ๆ ที่มีต่อตนเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลต่อระดับความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลนั้น ๆ หากบุคคลนั้นมีความมุ่งหวังสูงเกินความสามารถของตน โอกาสที่เขาจะประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวังก็ย่อมน้อยลง ทำให้ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองลดลงได้ แต่หากบุคคลมีความสามารถ มีการกระทำหรือมีความนึกคิดเป็นไปตามที่ตนปรารถนาหรือดีกว่าที่คาดไว้ เขาก็จะเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองสูง

ขึ้น (Coopersmith. 1981 : 142 – 148) ซึ่งเฟนส์เทอร์ไฮม์และแบร์ (Fansterheim and Baer. 1975 : 153) ได้เขียนเป็นรูปความสัมพันธ์ไว้ดังนี้

2. ปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง

นอกจากปัจจัยภายในต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งเป็นคุณลักษณะเฉพาะของบุคคลที่จะประเมินตนเองแล้ว ยังมีปัจจัยภายนอกที่สำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีอิทธิพลต่อความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองของแต่ละบุคคล ได้แก่

2.1 ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

สัมพันธภาพหรือบรรยากาศภายในครอบครัวที่มีความอบอุ่น มีความเข้าใจกันมีความรู้สึกที่ดีต่อกันและให้ความสำคัญแก่กัน มีผลต่อความคิดและความรู้สึกของเด็กที่มีต่อตนเอง พ่อแม่จึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนา หรือส่งเสริมให้ลูกมีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองสูงหรือต่ำลงได้ พ่อแม่ที่มีความต้องการเด็กจะให้ความรัก ความอบอุ่น ความเอาใจใส่และยอมรับเด็ก จะทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณแม่รักและต้องการเขา (Coopersmith. 1981 : 236 ; Hamacheck. 1978 : 144 – 145) และความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กยังมีความสัมพันธ์กับสิ่งต่อไปนี้คือ

2.1.1 คุณลักษณะของพ่อแม่ ไม่ว่าจะเป็นความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองของพ่อแม่ ความมั่นคงทางอารมณ์ ค่านิยม สถานภาพสมรส สัมพันธภาพการสมรส สัมพันธภาพและบุคลิกภาพของพ่อแม่ สิ่งเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อความคิดและทัศนคติที่เด็กมีต่อตนเอง

อนึ่ง ลำดับการเกิดและจำนวนลูกชายลูกสาวก็มีอิทธิพลต่อการเลี้ยงดูของพ่อแม่ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาความคิดของเด็กที่มีต่อตนเองด้วย นอกจากนี้สถานภาพสมรสของพ่อแม่ หากมีการหย่าร้างหรือแต่งงานใหม่ก็อาจส่งผลต่อความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองของเด็กบางคนโดยขึ้นอยู่กับผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้องด้วยว่าเขาได้ดำเนินการอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (Coopersmith. 1981 : 98 - 117 ; Ganacgej. 1978 : 151 - 158, 173 – 180) โดยทั่วไปแล้วสังคมและวัฒนธรรมส่วนใหญ่มักจะมีค่านิยมที่ดีต่อเพศชายมากกว่าเพศหญิง

จึงมีเงื่อนไขหลายประการที่ส่งผลให้เพศชายมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าเพศหญิง ทั้งนี้ เพศชายมักได้รับการมอบหมายตำแหน่งที่มีอำนาจทางสังคม ในขณะที่เพศหญิงได้รับตำแหน่งและบทบาททางสังคมที่ด้อยกว่า จะเห็นได้จากการเลือกตั้งหัวหน้าชั้นหรือประธานนักเรียนมักเป็นเพศชาย ส่วนตำแหน่งที่ได้จากการแต่งตั้ง เช่น บรรณารักษ์ เหนี่ยวนักเรียนมักเป็นเพศหญิง (ศศิกันต์ ณะโสธร. 2529 : 8 ; อ้างอิงมาจาก Kaplan and Sedney : 1980.)

2.1.2 การอบรมเลี้ยงดู ก็ส่งผลต่อความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองของเด็กซึ่งอาจแบ่งวิธีการอบรมเลี้ยงดูได้เป็น 3 แบบ ดังนี้

1. แบบใช้อำนาจบังคับหรือควบคุมดูแลมากเกินไป จนทำให้เด็กรู้สึกว่าขาดอิสระ ขาดความเป็นตัวของตัวเอง (Hamacheck. 1978 : 159 – 160)
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล ให้ความรัก ความอบอุ่น และให้ความช่วยเหลือเด็กตามความเหมาะสม สิ่งเหล่านี้จะเอื้ออำนวยให้เด็กได้พัฒนาความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองให้สูงขึ้น (Coopersmith. 1981 : 236)
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย โดยที่พ่อแม่ไม่ได้สนับสนุนให้เด็กประพฤติตามมาตรฐานของสังคมภายนอก พ่อแม่มักจะไม่มีความเห็นซัก ฟังเห็นและมักหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับเด็กเมื่อไม่เชื่อฟัง (Hamacheck. 1978 : 159 – 160)

2.2 โรงเรียน - การศึกษา

โรงเรียน สามารถจัดกิจกรรมเพื่อช่วยให้นักเรียนมีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง และรู้สึกเป็นเจ้าของในผลงานจากการกระทำได้ โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดโปรแกรมเพื่อให้เด็กได้แสดงออกอย่างเหมาะสม รวมทั้งสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ครูจะเป็นผู้ที่มีบทบาทมีอิทธิพลต่อนักเรียนอย่างมาก และครูสามารถทำให้นักเรียนรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า และมีความสำคัญได้ เพราะครูเป็นผู้ประเมินความสามารถของนักเรียนในการทำงานที่โรงเรียนไม่ว่าจะเป็นการตอบคำถาม การแก้ปัญหา การคิดหรือความสามารถอื่น ๆ ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดทัศนคติต่อตนเองจากการประเมินนั้น นอกจากนี้บุคลิกภาพของครู ลักษณะท่าทาง ความสนใจ ความรัก ความอบอุ่นที่มีต่อนักเรียนหรือความเชื่อ และทัศนคติที่ครูมีต่อนักเรียน ตลอดจนการแสดงออกล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องต่อความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน เพราะทำให้เด็กมีความรู้สึกต่อครูแตกต่างกัน (Sarokon. 1986 : 1 – 5) ดังที่ เดวิดสัน และแลง (Hamacheck. 1978 : 215 ; citing Davidson and Lang. 1960) ศึกษาพบว่านักเรียนที่มีภาพพจน์ของตนเองในด้านดี ส่วนมากจะรับรู้ว่าคุณค่าของเขามีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและยังนักเรียนมีการรับรู้เช่นนั้นมากเท่าไร ก็ยิ่งทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้นเท่านั้น

2.3 สภาพทางสังคม - กลุ่มเพื่อน

สภาพทางสังคมของบุคคลที่ประสบความสำเร็จและมีความภาคภูมิใจในตนเองสูง คือ บุคคลที่มีสภาพทางสังคมหรือมีตำแหน่งทางสังคมอยู่ในระดับสูง โดยพิจารณาจากลักษณะอาชีพ รายได้ และถิ่นที่อยู่อาศัยที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสม ตลอดทั้งการได้รับการปฏิบัติที่ทำให้เขารู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมกับความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองยังไม่เด่นชัดนัก ทั้งนี้เพราะว่าการศึกษาของคูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 82 – 84) พบว่า บุคคลที่มาจากสถานภาพทางสังคมระดับต่ำ มีทั้งบุคคลที่มีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองสูงและต่ำ

นอกจากนี้ กลุ่มเพื่อนยังมีอิทธิพลต่อความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองของแต่ละบุคคลด้วย หากบุคคลอยู่ในสังคมหรือกลุ่มเพื่อนที่ชอบเยาะเย้ยหรือตำหนิเขาอยู่เสมอ โดยไม่เปิดโอกาสให้เขาได้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง ก็ยากที่เขาจะมองตนเองและบุคคลอื่นในด้านดี (Swann. 1985 : 120) และการเปรียบเทียบความคล้ายคลึงกันของตนเองกับบุคคลอื่น ทางด้านทักษะความสามารถและความถนัด จากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ในสังคมจะส่งผลต่อความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลด้วย (Hamacheck. 1978 : 4)

1.7 การวัดความภาคภูมิใจในตนเอง

ความภาคภูมิใจในตนเอง มีลักษณะทางนามธรรมซึ่งวัดได้ยาก ได้มีผู้สร้างแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองโดยวิธีการรายงานตนเอง เช่น แบบวัด Tennessee Self - Concept (อรชума พุ่มสวัสดิ์. 2539 : 19 ; อ้างอิงมาจาก Fitts. 1964) แบบวัด Self - Esteem Scale (อรชума พุ่มสวัสดิ์. 2539 : 19 ; อ้างอิงมาจาก Rosenberg. 1965) แบบวัด Self - Esteem Inventory (Coopersmith. 1984) เป็นต้น เนื่องจากมีการศึกษาที่แสดงให้เห็นว่า การรายงานตนเองให้ข้อมูลที่ถูกต้องกว่าวิธีการอื่น ๆ รอเจอร์สและอัลพอร์ต (อรชума พุ่มสวัสดิ์. 2539 : 19 ; อ้างอิงมาจาก อัมไพ ศิริพิพัฒน์. 2515) ได้แสดงความคิดเห็นว่า ถ้าต้องการทราบความนึกคิดเกี่ยวกับตนเองของใครก็ควรไปถามผู้นั้น เพราะไม่มีใครรู้จักเขาไปกว่าตัวเขาเอง นอกจากนี้โรบินสัน (อรชума พุ่มสวัสดิ์. 2539 : 19 ; อ้างอิงมาจาก Robinson. 1976) ได้แสดงความคิดเห็นว่า ในการพัฒนาแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองโดยใช้วิธีการรายงานตนเองอย่างมีมาตรฐานนั้น ผู้สร้างควรกำหนดให้มีหลักการตอบไม่ตรงกับความเป็นจริงไว้ในแบบวัดของตน เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ตอบแบบวัดตอบแบบวัดในลักษณะที่ทำให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น นอกจากนี้ควรมีการศึกษาวิธีการรายงานตนเองเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเอง มีความสอดคล้องกับการประเมินพฤติกรรมจากบุคคลต่าง ๆ เช่น นักจิตวิทยา พ่อ แม่ ครู อาจารย์ และเพื่อนหรือไม่ในแบบวัดความ

ภาคภูมิใจในตนเอง โดยทั่วไปมักขาดคุณสมบัติดังกล่าว ซึ่งรวมถึงแบบวัด Tennessee Self – Concept Scale (อรุณา พุ่มสวัสดิ์. 2539 : 19 ; อ้างอิงมาจาก Fitts. 1964) จะมีเฉพาะ เสกการตอบไม่ตรงกับความเป็นจริง แบบวัด Self - Esteem Scale. (อรุณา พุ่มสวัสดิ์. 2539 : 20 ; อ้างอิงมาจาก Rosenberg. 1965) ไม่มีทั้งเสกการตอบไม่ตรงกับความเป็นจริง และการประเมินพฤติกรรมจากบุคคลอื่น ในขณะที่แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองของคูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1984) นั้นมีคุณสมบัติทั้ง 2 ลักษณะ กล่าวคือ มีทั้งเสกการตอบไม่ตรงกับความเป็นจริงและการประเมินพฤติกรรมจากบุคคลอื่น

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1984 : 5 – 6) ได้สร้างแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง (Coopersmith. Self - Esteem Inventory. 1984) โดยใช้รูปแบบของการรายงานตนเอง เขาได้สร้างแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง 3 ฉบับ คือ ฉบับนักเรียน (School form) ฉบับสั้น (School Short Form) และฉบับผู้ใหญ่ (Adult Form) แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองฉบับนักเรียนเหมาะสำหรับเด็กอายุ 8 – 15 ปี ลักษณะของแบบวัดเป็นข้อความที่เป็นรายงานตนเอง 50 ข้อ แบ่งออกเป็นหมวดต่าง ๆ คือ ตนโดยทั่วไป ตนในสังคม พ่อแม่และทางบ้าน โรงเรียน และการศึกษาและหมวดการตอบไม่ตรงกับความเป็นจริง

แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองฉบับนักเรียนได้มีผู้ศึกษาความเชื่อมั่นโดยการตรวจสอบ ความคงที่ภายในกับนักเรียนเกรด 5, 9, 12 รวม 600 คน ได้ค่า .81, .86, .80 ตามลำดับ และมีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายใน จากการศึกษากับนักเรียนเกรด 4 – 8 จำนวน ประมาณ 2,600 คน สูงถึง .87 - .92 ส่วนความเที่ยงตรงได้ทดสอบกับนักเรียนเกรด 4 – 8 จำนวน 7,600 คน ได้ผลยืนยันความตรงตามโครงสร้างทฤษฎีของคูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1984 : 12 – 13)

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1984) ได้นำแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองฉบับนักเรียนนี้มาดัดแปลงและสร้างเป็นแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองฉบับสั้น ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามย่อย 25 ข้อ มีการศึกษาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองฉบับนักเรียนกับแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองฉบับสั้นได้ค่า .86 ต่อมา มีการดัดแปลงภาษาและสถานการณ์ในข้อคำถามของแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองฉบับสั้น เป็นแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองฉบับผู้ใหญ่เพื่อให้เหมาะสมกับบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป มีการศึกษากับนักเรียนไฮสคูล และนักศึกษาวิทยาลัยจำนวน 647 คน โดยให้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดทำแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองฉบับสั้น และแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองฉบับผู้ใหญ่ แล้วหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างแบบวัดทั้ง 2 ฉบับ ได้ค่าสหสัมพันธ์สูงถึง .80 (Coopersmith. 1984 : 6) แสดงให้เห็นว่า แบบวัดความภาคภูมิใจ

ในตนเองของคุณเปอร์สมิททั้ง 3 ฉบับ วัดในสิ่งเดียวกันได้ ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองของคุณเปอร์สมิทฉบับผู้ใหญ่มาใช้เป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในอาชีพครูแนะแนว

เนื่องจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยตรง ยังไม่พบว่ามีผู้ใดทำการวิจัยไว้ในขณะนี้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง

2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เลื่องและแซนด์ (สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์. 2532 : 29 ; อ้างอิงมาจาก Leung and Sand. 1981) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองกับวุฒิภาวะทางอารมณ์ของนักศึกษาระดับวิทยาลัยทุกชั้นปี พบว่า นักศึกษาที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงมีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูงกว่านักศึกษาที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ และนักศึกษามีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูงก็มีระดับความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าผู้ที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ต่ำ)

มิลเลอร์ (สถิต ภัทระ. 2535 : 28 ; อ้างอิงมาจาก Miller. 1975) ได้ศึกษาผลของอายุ การศึกษา และฐานะของบิดาที่ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองในตัวบุตร โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นคนผิวดำที่อาศัยอยู่ในเมือง จำนวน 61 คน และคนผิวขาวที่อาศัยในแถบชานเมืองจำนวน 97 คน และใช้แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองของคุณเปอร์สมิท พบว่า เพศชายมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าเพศหญิง

ลีโอนาร์ดและคณะ (มะลิ อุดมภาพ. 2538 : 21 ; อ้างอิงมาจาก Leonard and others. 1973) ได้ศึกษาความภาคภูมิใจในตนเอง บุคลิกภาพ และการเลือกอาชีพพรองกับนักศึกษามหาวิทยาลัยโอไฮโอ จำนวน 135 คน พบว่า นักศึกษาที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะเลือกอาชีพพรองที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตนมากกว่าเลือกอย่างไม่สอดคล้อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและนักศึกษามีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในการเลือกอาชีพพรองที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตน

บากเลย์และอีแวน (สุรศักดิ์ เทียบฤทธิ์. 2539 : 22 ; อ้างอิงมาจาก Bagley and Evan. 1975) ได้ศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนที่มีลักษณะแสดงตัว - เก็บตัว โดยใช้แบบสำรวจบุคลิกภาพของไอแซกซ์ (Eysanck) พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะแสดงตัวและเก็บตัวมีความภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างกันและนักเรียนที่มีลักษณะแสดงตัว มีความภาคภูมิใจ

ในตนเองแตกต่างกันและนักเรียนที่มีลักษณะแสดงตัว มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีลักษณะเก็บตัว

เบิร์นไซด์ (สมพิศ ไชยกิจ. 2536 : 24 ; อ้างอิงมาจาก Burnside. 1979) ศึกษาพบว่า การเอาใจใส่ของครู การจัดกิจกรรมพิเศษนอกหลักสูตร และงานที่โรงเรียนมอบหมายมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนด้วย

เทสเซอร์ (มะลิ อุดมภาพ. 2538 : 20 ; อ้างอิงมาจาก Tesser. 1980) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของความภาคภูมิใจในตนเองที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในครอบครัว พบว่า ตัวแปรด้านความใกล้ชิด การปฏิบัติต่อกัน และความสัมพันธ์กันในครอบครัวมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง

รูบินและแมคเนล (สมพิศ ไชยกิจ. 2536 : 19 ; อ้างอิงมาจาก Rubin and Mcneil. 1981) พบว่า ครอบครัวที่บิดามารดามีความภาคภูมิใจในตนเอง มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความยืดหยุ่น มีความมั่นใจในตนเอง มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุตร โดยการแสดงการยอมรับในตัวเด็ก เน้นการใช้เหตุผล ให้ความเอาใจใส่ กำหนดมาตรฐานและขอบเขตการกระทำไว้กว้าง ไม่ใช้อำนาจขู่บังคับตลอดจนให้ความสนใจสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่แวดล้อมเด็ก เช่น เพื่อน กิจกรรมที่เด็กทำ สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กมีแนวโน้มที่จะเป็นคนยืดหยุ่น มีอารมณ์มั่นคง ไม่โลเลและมีความภาคภูมิใจในตนเอง

จูฮาซซ์ (สถิต ภัศระ. 2535 : 29 ; อ้างอิงมาจาก Juhasz. 1985) ได้ศึกษาการวัดความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่นตอนต้น พบว่า อายุจะเป็นองค์ประกอบของความภาคภูมิใจในตนเอง

ซารากอน (สมพิศ ไชยกิจ. 2536 : 24 ; อ้างอิงมาจาก Sarakon. 1986) พบว่า การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่อบอุ่นและเป็นกันเอง การเสริมแรงแก่นักเรียนเมื่อทำสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ตลอดทั้งบุคลิกภาพของครู เช่น ลักษณะทางกายภาพ อารมณ์ ความสนใจเด็ก ความเชื่อและทัศนคติของครูที่มีต่อนักเรียนแล้วมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง

โรเบิร์ตและเบกสตัน (Robert and Begston. 1993 : 263 - 277) ได้ศึกษาสัมพันธภาพในครอบครัว ความภาคภูมิใจในตนเองและภาวะด้านจิตใจในผู้ใหญ่ตอนต้น กลุ่มตัวอย่างอายุ 16 - 26 ปี จำนวน 293 ครอบครัว พบว่า ครอบครัวที่มีการสนับสนุนให้มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงและมีความสัมพันธ์กับภาวะด้านจิตใจในทิศทางเดียวกัน

2.2 งานวิจัยในประเทศ

จรัล สุขก่องวารี (2519 : 74) ได้ศึกษาพบว่า ครูแนะแนวที่ได้รับการศึกษาอบรมมามากและมีประสบการณ์ในด้านการทำงานแนะแนวมานาน พบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานแนะแนวน้อยกว่าครูแนะแนวที่ได้รับการศึกษาอบรมมาน้อย และมีประสบการณ์ในการทำงานมาน้อย

สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์. (2532 : 75) ศึกษาการใช้เพื่อนผู้ให้ความช่วยเหลือในกลุ่ม เพื่อเพิ่มความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า หลังการทดลองนักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือในกลุ่ม มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนรับการช่วยเหลือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนผู้ให้ความช่วยเหลือในกลุ่ม มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนผู้ให้ความช่วยเหลือในกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถิต ภัทระ (2535 : 134) ศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลวัยรุ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนครราชสีมา พบว่า วัยรุ่นชายมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าวัยรุ่นหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และวัยรุ่นที่มีความแตกต่างกันในด้านระดับชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างกัน

สมพิศ ไชยกิจ (2536 : 99 – 100) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครราชสีมา พบว่า นักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีความภาคภูมิใจในตนเองโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน แต่พบความแตกต่างในด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน โดยนักเรียนหญิงมีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนสูงกว่านักเรียนชาย นอกจากนี้ ยังพบว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกันมีความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างกัน และความสัมพันธ์กับผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเอง

จากเอกสารและงานวิจัยทั้งต่างประเทศและในประเทศพบว่า ตัวแปรที่น่าจะเกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง ได้แก่ เพศ อายุ บุคลิกภาพ และสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนร่วมงาน และผู้มีประสบการณ์ในการทำงานด้านแนะแนวจะพบปัญหาและอุปสรรคในการทำงานน้อยกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อย

บทที่ 3

การดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นครูแนะแนวในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2542 จำนวน 362 คน เป็นครูแนะแนวชาย 47 คน และครูแนะแนวหญิง 315 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถาม จำนวน 5 ฉบับ ได้แก่

1. แบบสอบถามความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว
2. แบบสอบถามบุคลิกภาพ
3. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับผู้บังคับบัญชา
4. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับเพื่อนร่วมงาน
5. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับนักเรียน

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีลำดับขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. แบบสอบถามความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว
 - 1.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะ ที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองและครูแนะแนว
 - 1.2 ศึกษาแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของ ชมพูนุช สิริพรหมภัทร (2539) และพรทิพย์ ตั้งไชยวรรค์ (2540)
 - 1.3 สร้างแบบสอบถามความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว จำนวน 70 ข้อ โดยอาศัยข้อมูลจากข้อ 1.1 และ ข้อ 1.2 โดยสร้างให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

1.4 หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน คือ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ ตรวจสอบข้อความในแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะแล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว จำนวน 70 ข้อ ไปทดลองใช้กับครูแนะแนวในเขตการศึกษา 1 ได้แก่ จังหวัดนครปฐม จำนวน 27 คน จังหวัดนนทบุรี จำนวน 27 คน จังหวัดปทุมธานี จำนวน 20 คน จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 25 คน จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 100 คน สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้เทคนิค 25 % กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบโดยใช้ t-test และคัดเลือกเฉพาะข้อที่ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้จำนวน 69 ข้อ โดยได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 4.55 - 14.01

1.6 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้ในข้อ 1.5 จำนวน 69 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.9771

ลักษณะแบบสอบถามความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว

แบบสอบถามมี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา ทางการแนะแนว ประสบการณ์ในการทำงานแนะแนว

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว

คำชี้แจง เมื่อท่านอ่านข้อความนี้แล้ว กรุณาพิจารณาว่าข้อความนี้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านมากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง () ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านเพียง 1 ช่องเท่านั้นในแต่ละข้อ กรุณาตอบทุกข้อ

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ () 18 - 25 ปี
 () 26 - 35 ปี
 () 36 - 45 ปี
 () 46 - 60 ปี
3. สถานภาพสมรส
 () โสด
 () คู่
 () หม้าย
4. วุฒิการศึกษาทางการแนะแนว
 () สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการแนะแนว
 () ได้รับการอบรมทางการแนะแนว
 () ไม่มีความรู้ทางการแนะแนวโดยตรง
 () สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท
5. ประสบการณ์ในการทำงานแนะแนว
 () ตั้งแต่ 1 - 5 ปี
 () 6 - 10 ปี
 () 11 ปีขึ้นไป
 () อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านบ้างและไม่ตรงบ้าง
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
000	1. <u>ความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว</u> 1.1 <u>ความรู้สึกเห็นคุณค่าของอาชีพครูแนะแนว ได้แก่ ความสำคัญของอาชีพครูแนะแนว</u>					
000	ข้าพเจ้าภูมิใจที่งานแนะแนวเป็นงานที่มีความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์					
000	ข้าพเจ้าพอใจที่งานแนะแนวเป็นงานที่ส่งเสริมป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนได้					
000	1.2 <u>มีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพแนะแนวตามความมุ่งหวังในอาชีพ</u> 1.2.1 <u>ต้องการความก้าวหน้าในชีวิตการทำงาน</u>					
000	ข้าพเจ้าพอใจที่ได้รับการสนับสนุนให้เข้ารับการอบรมด้านแนะแนว					
000	ข้าพเจ้าภูมิใจที่สามารถแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานแนะแนวได้สำเร็จ					

ข้อที่	ข้อความ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	<p>1.2.2 <u>ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต</u></p>					
000	<p>ข้าพเจ้าภูมิใจที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ครูแนะแนว ข้าพเจ้าภูมิใจที่ได้ใช้ความรู้ความสามารถ ทางการแนะแนวโดยตรง</p>					
	<p>1.3 <u>คุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต</u></p>					
	<p>1.3.1 <u>คุณลักษณะส่วนบุคคล</u></p>					
000	<p>ข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้นในการทำงาน แนะแนว</p>					
000	<p>ข้าพเจ้ามีความสุขรอบคอบในการทำงาน แนะแนว</p>					
	<p>1.3.2 <u>ความรู้ความสามารถและทักษะ</u></p>					
000	<p>ข้าพเจ้ามีความรู้ความสามารถและทักษะ ทางการแนะแนวเป็นอย่างดี</p>					
000	<p>ข้าพเจ้ายึดหลักปรัชญาแนะแนวเป็นแนวทาง ในการดำเนินงานแนะแนว</p>					
	<p>1.3.3 <u>ความสามารถในการทำงาน บริการกับผู้อื่น</u></p>					
	<p>1.3.3.1 <u>เพื่อนร่วมงาน</u></p>					
000	<p>ข้าพเจ้ายอมรับและให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน เสมอ</p>					
000	<p>ข้าพเจ้ามีทักษะในการทำงานเป็นทีม</p>					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
000	1.3.3.2 ผู้รับบริการ ข้าพเจ้าชอบช่วยเหลือผู้รับบริการ ข้าพเจ้าสามารถให้บริการแก่ผู้รับบริการ ได้เป็นอย่างดี					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความทางบวก ให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ข้อความทางลบให้คะแนนตรงข้าม

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ความหมายของคะแนนเฉลี่ยของคำตอบโดยอาศัยแนวคิดของ เบสท์ (Best. 1975 : 137 – 139) แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

- 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวในระดับน้อยที่สุด
- 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวในระดับน้อย
- 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวในระดับปานกลาง
- 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวในระดับมาก
- 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวในระดับมากที่สุด

2. แบบสอบถามบุคลิกภาพ

เป็นแบบสอบถามบุคลิกภาพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.2 ศึกษาแบบสอบถามบุคลิกภาพของ สมจิต อภิชนาพงศ์ (2523)

2.3 สร้างแบบสอบถามบุคลิกภาพตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 2.1 และข้อ 2.2

ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน 18 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย จริงน้อยที่สุด

2.4 หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามบุคลิกภาพ โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิม จำนวน 3 คน ตรวจสอบข้อความในแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะแล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.5 นำแบบสอบถาม จำนวน 18 ข้อที่ปรับปรุงแล้ว จากข้อ 2.4 ไปทดลองใช้กับครูแนะแนวในเขตการศึกษา 1 ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วตรวจสอบแบบสอบถามโดยให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้วมาหาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบโดยใช้ t-test แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้จำนวน 16 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 2.84 – 10.81

2.6 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้ในข้อ 2.5 จำนวน 16 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.9328

ตัวอย่างแบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง เมื่อท่านอ่านข้อความนี้แล้ว กรุณาพิจารณาว่าข้อความนี้ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ กรุณาตอบทุกข้อ

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้างและไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	<u>ด้านแสดงตัว</u> ข้าพเจ้าเป็นคนเปิดเผย					
00	ข้าพเจ้าชอบช่วยเหลือผู้อื่น					
0	<u>ด้านเก็บตัว</u> ข้าพเจ้ามีอารมณ์อ่อนไหวง่าย					
00	ข้าพเจ้าชอบทำงานคนเดียว					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ข้อความทางลบให้คะแนนตรงข้าม

3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับผู้บังคับบัญชา

เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับผู้บังคับบัญชา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะของสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับผู้บังคับบัญชา
- 3.2 ศึกษาแบบสอบถาม ของ นิยม สุวรรณะ (2541)
- 3.3 ศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับผู้บังคับบัญชาตาม

แนวคิดที่ได้จากข้อ 3.1 และ 3.2 แล้วนำมาสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับผู้บังคับบัญชา จำนวน 20 ข้อ โดยสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย จริงน้อยที่สุด

3.4 หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิม จำนวน 3 คน ตรวจสอบข้อความในแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะแล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.5 นำแบบสอบถาม จำนวน 20 ข้อ ที่ปรับปรุงแล้วจากข้อ 3.4 แล้วไปทดลองใช้กับครูแนะแนวในเขตการศึกษา 1 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 100 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วหาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้เทคนิค 25 % กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบโดยใช้ t-test และคัดเลือกเฉพาะข้อที่ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้จำนวน 17 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 3.01 -- 11.84

3.6 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 3.5 จำนวน 17 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.9226

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับผู้บังคับบัญชา

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วพิจารณาเลือกเฉพาะที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด โดยขีดเครื่องหมาย / ลงในช่องใดช่องหนึ่งทางขวามือเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ โปรดตอบทุกข้อ

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
000	การปฏิบัติตนของผู้บังคับบัญชาต่อ ครูแนะแนว ผู้บังคับบัญชาให้เสรีภาพแก่ข้าพเจ้าในการ ดำเนินงานแนะแนว					
00	ผู้บังคับบัญชาพร้อมที่จะให้คำปรึกษา แนะแนวทางการดำเนินงานแนะแนวแก่ ข้าพเจ้าเสมอ					
000	การปฏิบัติตนของครูแนะแนวต่อผู้บังคับ บัญชา ข้าพเจ้ารับฟังข้อเสนอแนะและความคิดเห็น เกี่ยวกับงานแนะแนวจากผู้บังคับบัญชา					
00	ข้าพเจ้าให้ความเคารพต่อ ผู้บังคับบัญชาเสมอ					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ข้อความทางลบให้คะแนนตรงข้าม

4. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับเพื่อนร่วมงาน

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะของ สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับเพื่อนร่วมงาน

4.2 ศึกษาแบบสอบถามของ ปรักายทิพย์ พิชัย (2539)

4.3 ศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับเพื่อนร่วมงานตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 4.1 และ 4.2 แล้วสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับเพื่อนร่วมงาน ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน 10 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย จริงน้อยที่สุด

4.4 หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับเพื่อนร่วมงาน โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิม จำนวน 3 คน ตรวจสอบข้อความในแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำแบบสอบถามดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิ

4.5 นำแบบสอบถาม จำนวน 10 ข้อ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจากข้อ 4.4 ไปทดลองใช้กับครูแนะแนวหรือครูที่ทำหน้าที่แนะแนว ในเขตการศึกษา 1 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 100 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้วหาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบโดยใช้ t-test และคัดเลือกเฉพาะข้อที่ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้จำนวน 9 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 3.01 - 11.84

4.6 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 4.5 จำนวน 9 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.9226

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับเพื่อนร่วมงาน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วพิจารณาเลือกเฉพาะที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด โดยขีดเครื่องหมาย / ลงในช่องใดช่องหนึ่งทางขวามือเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ โปรดตอบทุกข้อ

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้างและไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	ข้าพเจ้าชอบทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน อย่างสนุกสนาน					
00	เพื่อนร่วมงานส่วนใหญ่เห็นแก่ตัว ไม่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ข้อความทางลบ ให้คะแนนตรงข้าม

5. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับนักเรียน

เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนดังนี้

5.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะของ สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับนักเรียน

5.2 ศึกษาแบบสอบถามของ ปรากฏทิพย์ พิชัย (2539) และแบบสอบถามของ พะยอม ธิญรส (2540)

5.3 ศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับนักเรียนตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 5.1 และ 5.2 นำมาสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับนักเรียน ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน 18 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย จริงน้อยที่สุด

5.4 หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับนักเรียน โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิม จำนวน 3 คน ตรวจสอบข้อความในแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะแล้วนำแบบสอบถามดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิ

5.5 นำแบบสอบถาม จำนวน 18 ข้อ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจากข้อ 5.4 ไปทดลองใช้กับครูแนะแนวหรือครูที่ทำหน้าที่แนะแนว ในเขตการศึกษา 1 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 100 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้วหาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบ โดยใช้ t - test และคัดเลือกเฉพาะข้อที่ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้จำนวน 14 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 3.01 - 11.84

5.6 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 5.5 จำนวน 14 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.9226

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับนักเรียน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วพิจารณาเลือกเฉพาะที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด โดยขีดเครื่องหมาย / ลงในช่องใดช่องหนึ่งทางขวามือเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ โปรดตอบทุกข้อ

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้างและไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	การปฏิบัติตนของครูแนะแนวต่อนักเรียน					
00	ข้าพเจ้าสนใจนักเรียนโดยได้ตามด้าน การเรียนเสมอ					
0	ข้าพเจ้าไม่มีเวลาให้คำปรึกษาแก่นักเรียน เท่าที่ควร					
0	การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครูแนะแนว					
00	นักเรียนเคารพเชื่อฟังข้าพเจ้าด้วยความ เต็มใจ					
00	นักเรียนไม่กล้าปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับ ข้าพเจ้า					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความทางบวก ให้คะแนนดังนี้			
จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน
ข้อความทางลบให้คะแนนตรงข้าม			

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ไปยังผู้อำนวยการสำนักศึกษาจังหวัดนครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และจังหวัดสมุทรสาคร ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการสร้างเครื่องมือจากครูแนะแนว สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตการศึกษา 1 ได้แก่ จังหวัด นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับ กลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ไปยังผู้อำนวยการสำนักศึกษากรุงเทพมหานคร กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากครูแนะแนวสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ใน กรุงเทพมหานคร จำนวน 116 โรงเรียน

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 17 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2543 ถึงวันที่ 10 มีนาคม 2543 โดยแจกแบบสอบถามทั้งหมด 362 ฉบับ ได้รับกลับคืน 300 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.87 แล้วตรวจสอบความสมบูรณ์ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ แล้วให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ของครูแนะแนว สังกัดกรมสามัญศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม ตัวแปรด้าน เพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานแนะแนว โดยวิเคราะห์เป็นค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว บุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับผู้บังคับบัญชา สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับเพื่อนร่วมงานและสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับนักเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของตัวแปร

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบตัวแปรด้าน เพศ บุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับผู้บังคับบัญชา สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับเพื่อนร่วมงานและสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับนักเรียน โดยใช้ t - test

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบตัวแปร ด้านอายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานแนะแนว โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และถ้าพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้การทดสอบของ เชฟเฟ (Scheffe')

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 17 กพ - 10 มีนา 43

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ
 - 2.1 หาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้เทคนิค 25 % กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t - test (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 187)
 - 2.2 หาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 171)
3. สถิติทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 ใช้ t - test ทดสอบความแตกต่างคุณภาพชีวิตในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2524 : 215)
 - 3.2 ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน แบบทิศทางเดียว (One Way Analysis of Variance) โดยพิจารณาค่า F - test เพื่อทดสอบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่มขึ้นไป ถ้าพบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรที่ทดสอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้การทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe') (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2524 : 240 - 260)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์และการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมายต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
T	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - test
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - test
df	แทน	ชั้นแห่งความอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	Sum of Squares
MS	แทน	Mean Squares

การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าเสนอตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มของตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส
วุฒิการศึกษาทางการแนะแนว และประสบการณ์ในการทำงาน

ตัวแปร	ระดับ ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	47	15.7
	หญิง	253	84.3
	รวม	300	100
อายุ	18 – 25	3	1
	26 – 35	38	12.7
	36 – 45	152	50.7
	46 – 60	107	35.7
	รวม	300	100
สถานภาพสมรส	โสด	97	32.3
	คู่	176	58.7
	หม้าย	27	9.0
	รวม	300	100
วุฒิการศึกษา ทางการแนะแนว	- สำเร็จการศึกษาระดับ ปริญญาตรีทางการแนะแนว	129	43.0
	- ได้รับการอบรมทางการแนะแนว	73	24.3
	- ไม่มีความรู้ทางการแนะแนวโดยตรง	52	17.3
	- สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท	46	15.3
	รวม	100	100

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวแปร	ระดับ ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการทำงาน	1 – 6	72	24.0
	6 – 10	50	16.7
	11 ปีขึ้นไป	178	59.3
	รวม	300	100

จากตาราง 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีดังนี้

เพศ ครูแนะแนวเพศหญิง มีจำนวนมากที่สุดคือ 253 คน คิดเป็นร้อยละ 84.3

ครูแนะแนวชาย มีจำนวนรองลงมา คือ จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 15.7

อายุ ครูแนะแนวกลุ่มอายุ 36 – 45 ปี มีจำนวนมากเป็นอันดับหนึ่ง คือ 152 คน คิดเป็นร้อยละ 50.7 รองลงมาอันดับสอง อายุ 46 – 60 ปี มีจำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 35.7 รองลงมาอันดับสาม อายุ 26 – 35 ปี มีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 12.7 และอันดับสุดท้ายคือ อายุ 18 – 25 ปี มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1

สถานภาพสมรส ครูแนะแนวที่มีสถานภาพสมรสคู่ มีจำนวนมากที่สุด คือ 176 คน คิดเป็นร้อยละ 58.7 รองลงมาคือ สถานภาพโสด มีจำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 32.3 และอันดับสุดท้ายมีสถานภาพเป็นหม้าย มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 27 คน คิดเป็นร้อยละ 9

วุฒิการศึกษา ครูแนะแนวกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการแนะแนว มีจำนวนมากที่สุดคือ 129 คน คิดเป็นร้อยละ 43 รองลงมาคือ กลุ่มที่ได้รับการอบรมทางการแนะแนว มีจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 รองลงมาคือกลุ่มที่ไม่มีความรู้ทางการแนะแนวโดยตรง มีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3 และอันดับสุดท้ายคือ กลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท มีจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3

ประสบการณ์ในการทำงาน ครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีจำนวนมากที่สุด คือ 178 คน คิดเป็นร้อยละ 59.3 รองลงมาคือครูแนะแนวที่มีประสบการณ์

ในการทำงาน ตั้งแต่ 1 – 5 ปี มีจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 24 และอันดับสุดท้ายคือ ครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ตั้งแต่ 6 – 10 ปี มีจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการแปลผลของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวรายด้านและโดยรวม

ตัวแปร	\bar{X}	S.D.	ระดับการแปลผล
1.1 ความรู้สึกถึงคุณค่าของอาชีพแนะแนว ได้แก่ ความสำคัญของอาชีพแนะแนว	4.07	0.58	มาก
1.2 ความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพแนะแนว	2.48	0.36	น้อย
1.2.1 ต้องการความก้าวหน้าในชีวิตการทำงาน	3.79	0.57	มาก
1.2.2 ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต	3.93	.64	มาก
1.3 คุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต	3.91	.49	มาก
1.3.1 คุณลักษณะส่วนบุคคล	4.05	.52	มาก
1.3.2 ความรู้ ความสามารถและทักษะ	3.68	.57	มาก
1.3.3 ความสามารถในการทำงานบริการกับบุคคลอื่น	4.08	.52	มาก
1.3.3.1 เพื่อนร่วมงาน	4.07	.55	มาก
1.3.3.2 ผู้รับบริการ	4.10	.56	มาก
โดยรวม	3.81	.536	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ครูแนะแนวมีความภาคภูมิใจในอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ครูแนะแนวมีความภาคภูมิใจในอาชีพอยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน เรียงตามลำดับ ได้แก่ ผู้รับบริการ ($\bar{X} = 4.10$) ความสามารถในการทำงานบริการกับบุคคลอื่น ($\bar{X} = 4.08$) ความรู้สึกถึงคุณค่าของอาชีพแนะแนว ($\bar{X} = 4.07$) เพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 4.07$) คุณลักษณะส่วนบุคคล ($\bar{X} = 4.05$) ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต ($\bar{X} = 3.93$) คุณลักษณะที่สำคัญ

ที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต ($\bar{X} = 3.91$) ต้องการความก้าวหน้าในชีวิตการทำงาน ($\bar{X} = 3.79$) และ
ความรู้ความสามารถและทักษะ ($\bar{X} = 3.68$) ยกเว้นด้านเดียวที่ครูแนะแนวมีความภาคภูมิใจใน
อาชีพอยู่ในระดับน้อย คือมีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพแนะแนว ($\bar{X} = 2.48$)
ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 1 ที่ว่าครูแนะแนวมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว
อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวรายด้านและ
โดยรวม จำแนกตามเพศ

ความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว	ชาย			หญิง			t
	N	\bar{X}	S.D.	N	\bar{X}	S.D.	
1.1 ความรู้สึกเห็นคุณค่าของอาชีพแนะแนว	47	40.23	6.46	253	40.89	5.79	-.65
1.2 มีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จ ในอาชีพแนะแนว	47	68.76	10.17	253	69.56	10.25	-.49
1.2.1 ความต้องการความก้าวหน้าใน ชีวิตการงาน	47	37.46	5.55	253	38.03	5.83	-.49
1.2.2 ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต	47	31.29	5.42	253	31.53	5.11	-.28
1.3 มีคุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จ ในชีวิต	47	161.78	22.19	253	160.12	20.19	.48
1.3.1 คุณลักษณะส่วนบุคคล	47	40.91	5.51	253	40.46	5.20	.52
1.3.2 รู้ความสามารถและทักษะ	47	63.70	11.09	253	62.39	9.50	.76
1.3.3 ความสามารถในการทำงานบริการ กับบุคคลอื่น	47	57.17	7.20	253	57.26	7.38	.08
1.3.3.1 เพื่อนร่วมงาน	47	28.08	3.22	253	28.53	4.02	-.94
1.3.3.2 ผู้รับบริการ	47	270.78	4.43	253	28.67	3.85	.59
โดยรวม	47	270.78	36.13	253	270.58	33.50	.40

จากตาราง 3 พบว่าครูแนะแนวที่มีเพศต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพไม่แตกต่างกัน
ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 2 ที่ว่า ครูแนะแนวชายและหญิงมีความภาคภูมิใจในอาชีพ
ของครูแนะแนวแตกต่างกัน

ตาราง 4 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว
รายด้านและโดยรวม จำแนกตามอายุ

ความภาคภูมิใจในอาชีพ ของครูแนะแนว	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1.1 ความรู้สึกถึงคุณค่าของอาชีพแนะแนว	ระหว่างกลุ่ม	3	296.55	87.18	2.54
	ภายในกลุ่ม	296	10144.21		
	รวม	299	10405.77		
1.2 ความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพแนะแนว	ระหว่างกลุ่ม	3	100.9	336.14	3.29*
	ภายในกลุ่ม	296	30263.99	102.24	
	รวม	299			
1.2.1 ต้องการความก้าวหน้าในชีวิตการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	471.81	157.27	4.88*
	ภายในกลุ่ม	296	9534.22	32.21	
	รวม	299	31273.92		
1.2.2 ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	3	124.47	41.49	1.57
	ภายในกลุ่ม	296	7822.52	26.92	
	รวม	299	7946.99		
1.3 คุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	3	3586.33	1195.44	2.90*
	ภายในกลุ่ม	296	121954.57	412.00	
	รวม	299	125540.91		
1.3.1 คุณลักษณะส่วนบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	3	367.17	122.39	4.61*
	ภายในกลุ่ม	296	783.42	26.53	
	รวม	299	8220.59		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 4 (ต่อ)

ความภาคภูมิใจในอาชีพ ของครูแนะแนว	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1.3.2 ความรู้ความสามารถและทักษะ	ระหว่างกลุ่ม	3	684.48	228.16	2.42
	ภายในกลุ่ม	296	27757.51	93.91	
	รวม	299	28482.00		
1.3.3 ความสามารถในการทำงาน บริการร่วมกับบุคคลอื่น	ระหว่างกลุ่ม	3	240.87	80.29	1.49
	ภายในกลุ่ม	296	15882.87	53.65	
	รวม	299	16123.74		
1.3.3.1 เพื่อนร่วมงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	154.66	51.55	3.45*
	ภายในกลุ่ม	296	4412.32	14.90	
	รวม	299	4566.98		
1.3.3.2 ผู้รับบริการ	ระหว่างกลุ่ม	3	25.51	8.50	.5438
	ภายในกลุ่ม	296	4628.20	15.66	
	รวม	299	4653.72		
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	11286.97	3762.32	3.35*
	ภายในกลุ่ม	296	31670.17	1120.50	
	รวม	299	342957.14		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ครูแนะแนวที่มีอายุต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ต้องการความก้าวหน้าในชีวิตการงาน คุณลักษณะส่วนบุคคล ความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพแนะแนว คุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตและเพื่อนร่วมงาน ส่วนด้านความรู้สึกถึงคุณค่าของอาชีพ

แนะแนว ความต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต ความรู้ความสามารถและทักษะ ความสามารถในการทำงานบริการร่วมกับผู้รับบริการ ไม่พบความแตกต่างกันในคู่มือแนะแนวที่มีอายุต่างกัน

ตาราง 5 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว
ด้าน ความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพแนะแนวตามความมุ่งหวังในอาชีพ จำแนก
ตามอายุเป็นรายคู่

อายุ	\bar{X}	ตั้งแต่ 18 – 25 ปี	26 – 35 ปี	36 – 45 ปี	46 – 60 ปี
		57.00	67.13	69.04	71.16
ตั้งแต่ 18 – 25 ปี	57.00	-	10.13	12.04	14.16*
26 – 35 ปี	67.13		-	1.91	4.03
36 – 45 ปี	69.04			-	2.12
46 – 60 ปี	71.16				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า ครูแนะแนวที่มีอายุ 46 – 60 ปี มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครู
แนะแนวด้านมีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพแนะแนว ตามความมุ่งหวังในอาชีพ
มากกว่าครูแนะแนวที่มีอายุ 18 – 25 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ พบว่า
มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวไม่แตกต่างกัน

ตาราง 6 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้าน
ต้องการความก้าวหน้าในชีวิตการงาน จำแนกตามอายุเป็นรายคู่

อายุ	\bar{X}	ตั้งแต่ 18 – 25 ปี	26 – 35 ปี	36 – 45 ปี	46 – 60 ปี
		30.33	35.86	37.82	39.05
ตั้งแต่ 18 – 25 ปี	30.33	-	5.53	7.49	8.72*
26 – 35 ปี	35.86		-	1.96	3.19
36 – 45 ปี	37.82			-	1.23
46 – 60 ปี	39.05				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 พบว่า ครูแนะแนวที่มีอายุ 46 – 60 ปี มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้านต้องการความก้าวหน้าในชีวิตการงานมากกว่าครูแนะแนวที่มีอายุ 18 – 25 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ พบว่า มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวไม่แตกต่างกัน

ตาราง 7 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้าน
คุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต จำแนกตามอายุเป็นรายคู่

อายุ	\bar{X}	ตั้งแต่ 18 – 25 ปี	26 – 35 ปี	36 – 45 ปี	46 – 60 ปี
		144.00	153.92	159.99	163.69
ตั้งแต่ 18 – 25 ปี	144.00	-	9.92	15.99	19.69*
26 – 35 ปี	153.92		-	6.07	9.77
36 – 45 ปี	159.99			-	3.7
46 – 60 ปี	163.69				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่า ครูแนะแนวที่มีอายุ 46 – 60 ปี มีความภาคภูมิใจในอาชีพ
ของครูแนะแนวด้านคุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต มากกว่าครูแนะแนวที่
มีอายุ 18 – 25 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบว่ามีความภาคภูมิใจ
ในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน

ตาราง 8 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้าน
คุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามอายุเป็นรายคู่

อายุ	\bar{X}	ตั้งแต่ 18 – 25 ปี	26 – 35 ปี	36 – 45 ปี	46 – 60 ปี
		36.33	38.71	40.19	41.79
ตั้งแต่ 18 – 25 ปี	36.33	-	2.38	3.86	5.46 *
26 – 35 ปี	38.71		-	1.48	3.08
36 – 45 ปี	40.19			-	1.60
46 – 60 ปี	41.79				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่า ครูแนะแนวที่มีอายุ 46 – 60 ปี มีความภาคภูมิใจในอาชีพของ
ครูแนะแนวด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลมากกว่าครูแนะแนวที่มีอายุ 18 – 25 ปี อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบว่ามีคะแนนภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน

ตาราง 9 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวม จำแนกตามอายุเป็นรายคู่

อายุ	\bar{X}	ตั้งแต่ 18 – 25 ปี	26 – 35 ปี	36 – 45 ปี	46 – 60 ปี
		239.00	259.86	269.73	276.56
ตั้งแต่ 18 – 25 ปี	239.00	-	20.86	30.73	37.56*
26 – 35 ปี	259.86		-	1.87	16.70
36 – 45 ปี	269.73			-	6.83
46 – 60 ปี	276.56				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่า ครูแนะแนวที่มีอายุ 46 – 60 ปี มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวมมากกว่าครูแนะแนวที่มีอายุ 18 – 25 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบว่า มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน

ตาราง 10 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว และรายด้านและโดยรวม จำแนกตามสถานภาพสมรส

ความภาคภูมิใจในอาชีพของครู แนะแนว	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1.1 ความรู้สึกถึงคุณค่าของอาชีพ ครูแนะแนว ได้แก่ ความสำคัญ ของอาชีพแนะแนว	ระหว่างกลุ่ม	2	129.90	64.95	1.87
	ภายในกลุ่ม	297	10275.86	34.59	
	รวม	299	10405.77		
1.2 ความปรารถนาที่จะประสบ ความสำเร็จในอาชีพแนะแนว	ระหว่างกลุ่ม	2	799.46	399.73	3.89*
	ภายในกลุ่ม	297	30474.45	102.60	
	รวม	299	31273.92		
1.2.1 ต้องการความก้าวหน้า ในชีวิตการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	204.37	102.18	3.09*
	ภายในกลุ่ม	297	9801.66	33.02	
	รวม	299	10006.03		
1.2.2 ต้องการประสบความสำเร็จ ในชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	2	202.10	101.05	3.87*
	ภายในกลุ่ม	297	7744.88	26.07	
	รวม	299	7946.99		
1.3 คุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบ ความสำเร็จในชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	2	3044.41	1522.20	3.69*
	ภายในกลุ่ม	297	122496.50	412.44	
	รวม	299	125540.91		
1.3.1 คุณลักษณะส่วนบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	268.81	134.40	5.02*
	ภายในกลุ่ม	297	7951.78	26.77	
	รวม	299	8220.59		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 10 (ต่อ)

ความภาคภูมิใจในอาชีพของ ครูแนะแนว	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1.3.2 ความรู้ความสามารถ และทักษะ	ระหว่างกลุ่ม	2	473.30	236.65	2.50
	ภายในกลุ่ม	297	28008.69	94.30	
	รวม	299	28482.00		
1.3.3 ความสามารถในการ ทำงานบริการกับบุคคลอื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	337.42	168.71	3.17*
	ภายในกลุ่ม	297	15786.32	53.15	
	รวม	299	16123.74		
1.3.3.1 เพื่อนร่วมงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	163.47	81.73	5.51*
	ภายในกลุ่ม	297	4403.51	14.82	
	รวม	299	4566.98	96.55	
1.3.3.2 ผู้รับบริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	32.12	16.06	1.03
	ภายในกลุ่ม	297	4621.59	15.56	
	รวม	299	4653.72	31.62	
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	8489.99	4244.99	3.76*
	ภายในกลุ่ม	297	334467.14	1126.15	
	รวม	299	342957.14	5371.14	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 พบว่า ครูแนะแนวที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4 ที่ว่า ครูแนะแนวที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต คุณลักษณะส่วนบุคคลและเพื่อนร่วมงาน

ความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพแนะแนวตามความมุ่งหวังในอาชีพ ต้องการความก้าวหน้าในชีวิตการทำงาน คุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต ความสามารถในการทำงานบริการกับผู้อื่น ส่วนด้านอื่น ๆ ได้แก่ ความรู้สึกถึงคุณค่าของอาชีพของครูแนะแนว คุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จ ด้านความรู้ความสามารถและทักษะ และด้านความสามารถในการทำงานบริการกับผู้รับบริการ ไม่พบความแตกต่างในครูแนะแนวที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe') ตาราง 11 - 18

ตาราง 11 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้าน
ความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพแนะแนวตามความมุ่งหวังในอาชีพ จำแนกตาม
สถานภาพสมรสเป็นรายคู่

สถานภาพสมรส	\bar{X}	โสด	หม้าย	คู่
		67.23	68.66	70.77
โสด	67.23	-	1.43	3.54*
หม้าย	68.66	-	-	2.11
คู่	70.77	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่า ครูแนะแนวที่มีสถานภาพสมรสคู่มีความภาคภูมิใจในอาชีพด้าน
ความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพแนะแนวตามความมุ่งหวังในอาชีพมากกว่าครูแนะ
แนวที่เป็นโสดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบว่ามีภาคภูมิใจใน
อาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน

ตาราง 12 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้าน
ความต้องการความก้าวหน้าในชีวิตการงาน จำแนกตามสถานภาพสมรสเป็นรายคู่

สถานภาพสมรส	\bar{X}	โสด	หม้าย	คู่
		36.78	37.88	38.59
โสด	36.78	-	1.1	1.81 *
หม้าย	37.88	-	-	0.71
คู่	38.59	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า ครูแนะแนวที่มีสถานภาพสมรสมีความภาคภูมิใจในอาชีพด้าน
ต้องการความก้าวหน้าในชีวิตการงานมากกว่าครูแนะแนวที่เป็นโสดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบว่ามีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน

ตาราง 13 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้าน
 ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต จำแนกตาม สถานภาพสมรสเป็นรายคู่

สถานภาพสมรส	\bar{X}	โสด	หม้าย	คู่
		30.45	30.77	32.18
โสด	30.45	-	.32	1.73 *
หม้าย	30.77		-	1.41
คู่	32.18			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่า ครูแนะแนวที่มีสถานภาพสมรสคู่มีความภาคภูมิใจในอาชีพด้าน
 ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต มากกว่าครูแนะแนวที่เป็นโสดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
 .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบว่ามีภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน

ตาราง 14 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้าน
คุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต จำแนกตามสถานภาพสมรสเป็นรายคู่

สถานภาพสมรส	X	โสด	คู่	หม้าย
		155.78	162.48	163.18
โสด	155.78	-	6.7	7.40*
คู่	162.48	-	-	0.70
หม้าย	163.18	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 พบว่า ครูแนะแนวที่มีสถานภาพสมรสหม้ายมีความภาคภูมิใจในอาชีพ
ด้าน คุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตมากกว่าครูแนะแนวที่เป็นโสดอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบว่ามีมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว
แตกต่างกัน

ตาราง 15 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้าน
คุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามสถานภาพสมรสเป็นรายคู่

สถานภาพสมรส	\bar{X}	โสด	หม้าย	คู่
		39.18	40.70	41.25
โสด	39.18	-	1.52	2.07*
หม้าย	40.70		-	0.55
คู่	41.25			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 พบว่า ครูแนะแนวที่มีสถานภาพสมรสคู่มีความภาคภูมิใจในอาชีพด้าน
คุณลักษณะส่วนบุคคล มากกว่าครูแนะแนวที่เป็นโสดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน
คู่อื่น ๆ ไม่พบว่ามีภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน

ตาราง 16 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้าน
ความสามารถในการทำงานบริการกับผู้อื่น จำแนกตาม สถานภาพสมรสเป็นรายคู่

สถานภาพสมรส	\bar{X}	โสด	คู่	หมายถึง
		55.81	57.75	59.11
โสด	55.81	-	1.94	3.30 *
คู่	57.75		-	1.36
หมายถึง	59.11			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 พบว่า ครูแนะแนวที่มีสถานภาพสมรสหมายถึงมีความภาคภูมิใจในอาชีพ
ด้าน ความสามารถในการทำงานบริการกับผู้อื่น มากกว่าครูแนะแนวที่เป็นโสดอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบว่ามีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน

ตาราง 17 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้าน
ความสามารถในการทำงานบริการร่วมกับเพื่อนร่วมงาน จำแนกตามสถานภาพสมรสเป็นรายคู่

สถานภาพสมรส	\bar{X}	โสด	หม้าย	คู่
		27.53	28.82	29.92
โสด	27.53	-	1.29	2.39*
หม้าย	28.82	-	-	1.10
คู่	29.92	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 พบว่า ครูแนะแนวที่มีสถานภาพสมรสคู่มีความภาคภูมิใจในอาชีพด้าน
ความสามารถในการทำงานบริการร่วมกับเพื่อนร่วมงานมากกว่าครูแนะแนวที่เป็นโสดอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบว่ามีมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว
แตกต่างกัน

ตาราง 18 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวม จำแนกตามสถานภาพสมรสเป็นรายคู่

สถานภาพสมรส	\bar{X}	โสด	หม้าย	คู่
		262.98	272.00	274.60
โสด	262.98	-	9.02	11.62*
หม้าย	272.00		-	2.60
คู่	274.60			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 พบว่า ครูแนะแนวที่มีสถานภาพสมรสคู่มีความภาคภูมิใจในอาชีพโดยรวมมากกว่าครูแนะแนวที่เป็นโสดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบว่ามีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน

ตาราง 19 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว
และรายด้านและโดยรวม จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ความภาคภูมิใจในอาชีพของครู แนะแนว	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1.1 ความรู้สึกถึงคุณค่าของอาชีพ ครูแนะแนว	ระหว่างกลุ่ม	3	503.74	167.91	5.01 *
	ภายในกลุ่ม	296	9902.02	33.45	
	รวม	299	10405.76		
1.2 ความปรารถนาที่จะประสบ ความสำเร็จในอาชีพแนะแนว	ระหว่างกลุ่ม	3	3056.32	1018.77	10.88 *
	ภายในกลุ่ม	296	28217.59	95.32	
	รวม	299	31273.92		
1.2.1 ต้องการความก้าวหน้า ในชีวิตการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	845.52	281.84	9.10 *
	ภายในกลุ่ม	296	9160.51	30.94	
	รวม	299	10006.03		
1.2.2 ต้องการประสบความสำเร็จ ในชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	3	706.97	235.65	9.63 *
	ภายในกลุ่ม	296	7240.01	24.45	
	รวม	299	7946.99		
1.3 คุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบ ความสำเร็จในชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	3	6750.79	2250.26	5.60 *
	ภายในกลุ่ม	296	118790.11	401.31	
	รวม	299	125540.91		
1.3.1 คุณลักษณะส่วนบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	3	532.76	77.58	6.83 *
	ภายในกลุ่ม	296	7687.83	25.97	
	รวม	299	8220.59		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 19 (ต่อ)

ความภาคภูมิใจในอาชีพของ ครูแนะแนว	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1.3.2 ความรู้ความสามารถและทักษะ	ระหว่างกลุ่ม	3	1470.47	490.15	5.37*
	ภายในกลุ่ม	296	27011.52	91.25	
	รวม	299	28482.06		
1.3.3 ความสามารถในการ ทำงานบริการกับ บุคคลอื่น	ระหว่างกลุ่ม	3	440.09	146.89	2.76*
	ภายในกลุ่ม	296	15683.65	52.98	
	รวม	299	16123.74		
1.3.3.1 เพื่อนร่วมงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	183.841	27.84	1.83
	ภายในกลุ่ม	296	4483.44	15.14	
	รวม	299	4566.98		
1.3.3.2 ผู้รับบริการ	ระหว่างกลุ่ม	3	170.22	56.71	3.74*
	ภายในกลุ่ม	296	4483.49	15.14	
	รวม	299	4653.71		
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	23626.12	7875.37	7.30*
	ภายในกลุ่ม	296	319331.01	1078.82	
	รวม	299	342957.14		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 พบว่า ครูแนะแนวที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 5 ที่ว่าครูแนะแนวที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านความรู้ถึงคุณค่าของอาชีพแนะแนว ได้แก่ ความสำคัญของอาชีพแนะแนว

ด้านความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพและแนวตามความมุ่งหวังในอาชีพ ได้แก่ ต้องการความก้าวหน้าในชีวิตการงาน และต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต ด้านคุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต ได้แก่ คุณลักษณะส่วนบุคคล ความรู้ความสามารถและทักษะและความสามารถในการทำงานบริการกับผู้รับบริการ มีเพียงด้านเดียวคือ ความสามารถในการทำงานบริการกับบุคคลอื่น ส่วนด้านเพื่อนร่วมงานที่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในกรณีนี้ที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe') ดังตาราง 20 – 29

ตาราง 20 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว
ด้าน ความรู้สึกถึงคุณค่าของอาชีพแนะแนว ได้แก่ ความสำคัญของอาชีพแนะแนว

วุฒิการศึกษา	\bar{X}	ไม่มีความรู้ทาง	สำเร็จการศึกษา	ได้รับการอบรม	สำเร็จการ
		การแนะแนว โดยตรง	ระดับปริญญาตรี ทางการแนะแนว	ทางการ แนะแนว	ศึกษาระดับ ปริญญาโท
		38.05	41.08	41.39	42.08
- ไม่มีความรู้ทาง การแนะแนว โดยตรง	38.05	-	3.03*	3.34*	4.03*
- สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี	41.08		-	0.31	1.00
- ได้รับการอบรม ทางการแนะแนว	41.39			-	0.69
- สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาโท	42.08				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 พบว่า ครูแนะแนวที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท ครูแนะแนวที่ได้รับการอบรมทางการแนะแนว และครูแนะแนวที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการแนะแนวมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้านความรู้สึกถึงคุณค่าของอาชีพแนะแนว ได้แก่ ความสำคัญของอาชีพแนะแนวมากกว่าครูแนะแนวที่ไม่มีความรู้ทางการแนะแนวโดยตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้อื่น ๆ ไม่พบว่ามี ความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน

ตาราง 21 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว ด้าน ความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพแนะแนวตามความมุ่งหวังในอาชีพ จำแนกตามวุฒิการศึกษาเป็นรายคู่

วุฒิการศึกษา	\bar{X}	ไม่มีความรู้ทาง	ได้รับการอบรม	สำเร็จการศึกษา	สำเร็จการ
		การแนะแนว โดยตรง	ทางการแนะแนว	ระดับปริญญาตรี ทางการแนะแนว	ศึกษาระดับ ปริญญาโท
		63.19	68.89	70.82	73.50
- ไม่มีความรู้ทาง การแนะแนว โดยตรง	63.19	-	5.70*	7.63*	10.30*
- ได้รับการอบรม ทางการแนะแนว	68.89		-	1.93	4.61
- สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี	70.82			-	2.68
- สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาโท	73.50				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 พบว่า ครูแนะแนวที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท ครูแนะแนวที่ได้รับ
รับการอบรมทางการแนะแนว และครูแนะแนวที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการแนะแนวมี
ความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้านปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพแนะแนว
ตามความมุ่งหวังในอาชีพมากกว่าครูแนะแนวที่ไม่มีความรู้ทางการแนะแนวโดยตรงอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบว่ามี ความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว
แตกต่างกัน

ตาราง 22 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว
ด้านความก้าวหน้าในชีวิตการงาน จำแนกตามวุฒิการศึกษา เป็นรายคู่

วุฒิการศึกษา	\bar{X}	ไม่มีความรู้ทาง	ได้รับการอบรม	สำเร็จการศึกษา	สำเร็จการ
		การแนะแนว โดยตรง	ทางการแนะแนว	ระดับปริญญาตรี ทางการแนะแนว	ศึกษาระดับ ปริญญาโท
		34.71	37.80	38.46	40.34
- ไม่มีความรู้ทาง การแนะแนว โดยตรง	34.71	-	3.09*	0.75*	5.63*
- ได้รับการอบรม ทางการแนะแนว	37.80		-	0.66	2.56
- สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี ทางการแนะแนว	38.46			-	1.88
- สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาโท	40.34				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 22 พบว่า ครูแนะแนวที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท ครูแนะแนวที่
ได้รับการอบรมทางการแนะแนว และครูแนะแนวที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการแนะแนว
มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้านต้องการความก้าวหน้าในชีวิตการงาน มากกว่าครู
แนะแนวที่ไม่มีความรู้ทางการแนะแนวโดยตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ
ไม่พบว่ามีมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน

ตาราง 23 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว
ด้านต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต จำแนกตามวุฒิการศึกษาเป็นรายคู่

วุฒิการศึกษา	\bar{X}	ไม่มีความรู้ทาง การแนะแนว โดยตรง	สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี ทางการแนะแนว	ได้รับการอบรม ทางการแนะแนว	สำเร็จการ ศึกษาระดับ ปริญญาโท
		28.48	31.08	32.35	33.15
- ไม่มีความรู้ทาง การแนะแนว โดยตรง	28.48	-	2.60*	3.87*	4.67*
- สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี ทางการแนะแนว	31.08	-	-	1.27	2.07
- ได้รับการอบรม ทางการแนะแนว	32.35	-	-	-	0.08
- สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาโท	33.15	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 23 พบว่า ครูแนะแนวที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท ครูแนะแนวที่ได้รับการอบรมทางการแนะแนว และครูแนะแนวที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการแนะแนว มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้านต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต มากกว่าครูแนะแนวที่ไม่มีความรู้ทางการแนะแนวโดยตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบที่มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน

ตาราง 24 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว
ด้านคุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต จำแนกตามวุฒิการศึกษาเป็นรายคู่

วุฒิการศึกษา	X	ไม่มีความรู้ทาง การแนะแนว โดยตรง	ได้รับการอบรม ทางการแนะแนว	สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี ทางการแนะแนว	สำเร็จการ ศึกษาระดับ ปริญญาโท
		153.84	157.56	161.36	169.50
- ไม่มีความรู้ทาง การแนะแนว โดยตรง	153.84	-	3.72	7.52	15.66 [*]
- ได้รับการอบรม ทางการแนะแนว	157.56		-	3.80	11.94 [*]
- สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี ทางการแนะแนว	161.36			-	8.17
- สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาโท	169.50				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 พบว่า ครูแนะแนวที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้านคุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตมากกว่าครูแนะแนวที่ไม่มีความรู้ทางการแนะแนวโดยตรง และครูแนะแนวที่ได้รับการอบรมทางการแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบว่ามีมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน

ตาราง 25 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว
ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามวุฒิการศึกษาเป็นรายคู่

วุฒิการศึกษา	\bar{X}	ไม่มีความรู้ทาง	ได้รับการอบรม	สำเร็จการศึกษา	สำเร็จการ
		การแนะแนว โดยตรง	ทางการแนะแนว	ระดับปริญญาตรี ทางการแนะแนว	ศึกษาระดับ ปริญญาโท
		38.65	39.60	40.97	42.91
- ไม่มีความรู้ทาง การแนะแนว โดยตรง	38.65	-	.95	2.32	4.26 [*]
- ได้รับการอบรม ทางการแนะแนว	39.60		-	1.37	3.31 [*]
- สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี	40.97			-	1.94
- สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาโท	42.91				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 พบว่า ครูแนะแนวที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลมากกว่าครูแนะแนวที่ไม่มีความรู้ทางการแนะแนวโดยตรง และครูแนะแนวที่ได้รับการอบรมทางการแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน

ตาราง 26 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว ด้าน ความรู้ความสามารถและทักษะ จำแนกตามวุฒิการศึกษาเป็นรายคู่

วุฒิการศึกษา		ไม่มีความรู้ทาง การแนะแนว โดยตรง	ได้รับการอบรม ทางการแนะแนว	สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี ทางการแนะแนว	สำเร็จการ ศึกษาระดับ ปริญญาโท
	\bar{X}	59.50	61.47	62.93	66.93
- ไม่มีความรู้ทาง การแนะแนว โดยตรง	59.50	-	1.97	3.43	7.43*
- ได้รับการอบรม ทางการแนะแนว	61.47	-	-	1.46	5.46*
- สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี ทางการแนะแนว	62.93			-	4.00
- สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาโท	66.93				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 26 พบว่า ครูแนะแนวที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้านความรู้ความสามารถและทักษะ มากกว่าครูแนะแนวที่ไม่มีความรู้ทางการแนะแนวโดยตรง และครูแนะแนวที่ได้รับการอบรมทางการแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน

ตาราง 27 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว ด้านความสามารถในการทำงานบริการกับผู้อื่น จำแนกตามวุฒิการศึกษาเป็นรายคู่

วุฒิการศึกษา	\bar{X}	ไม่มีความรู้ทาง การแนะแนว โดยตรง	ได้รับการอบรม ทางการแนะแนว	สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี ทางการแนะแนว	สำเร็จการ ศึกษาระดับ ปริญญาโท
		55.69	56.47	57.44	59.55
- ไม่มีความรู้ทาง การแนะแนว โดยตรง	55.69	-	0.78	1.75	3.96*
- ได้รับการอบรม ทางการแนะแนว	56.47	-	-	0.97	3.18
- สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี ทางการแนะแนว	57.44	-	-	-	2.21
- สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาโท	59.55	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 27 พบว่า ครูแนะแนวที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้านความสามารถในการทำงานบริการกับผู้อื่น มากกว่าครูแนะแนวที่ไม่มีความรู้ทางการแนะแนวโดยตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบว่ามี ความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน

ตาราง 28 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว
ด้านความสามารถในการทำงานบริการกับผู้บริหาร จำแนกตามวุฒิการศึกษาเป็นรายคู่

วุฒิการศึกษา	\bar{X}	ไม่มีความรู้ทาง การแนะแนว โดยตรง	ได้รับการอบรม ทางการแนะแนว	สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี ทางการแนะแนว	สำเร็จการ ศึกษาระดับ ปริญญาโท
		27.46	28.41	29.00	29.95
- ไม่มีความรู้ทาง การแนะแนว โดยตรง	27.46	-	0.95	1.54	2.95*
- ได้รับการอบรม ทางการแนะแนว	28.41		-	0.59	1.54
- สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี ทางการแนะแนว	29.00			-	0.95
- สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาโท	29.95				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 28 พบว่า ครูแนะแนวที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทมีความภาคภูมิใจ
ในอาชีพของครูแนะแนวด้านความสามารถในการทำงานบริการกับผู้บริหารมากกว่าครูแนะแนวที่
ไม่มีความรู้ทางการแนะแนวโดยตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบว่ามี
ความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน

ตาราง 29 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว โดยรวมจำแนกตามวุฒิการศึกษา เป็นรายคู่

วุฒิการศึกษา	\bar{X}	ไม่มีความรู้ทาง	ได้รับการอบรม	สำเร็จการศึกษา	สำเร็จการ
		ทางการแนะแนว โดยตรง	ทางการแนะแนว	ระดับปริญญาตรี ทางการแนะแนว	ศึกษาระดับ ปริญญาโท
		255.09	267.84	273.27	285.08
- ไม่มีความรู้ทาง การแนะแนว โดยตรง	255.09	-	12.75	18.18*	29.99*
- ได้รับการอบรม ทางการแนะแนว	267.84		-	5.43	17.24
- สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี ทางการแนะแนว	273.27			-	11.81
- สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาโท	285.08				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 29 พบว่า ครูแนะแนวที่มีวุฒิศึกษาระดับปริญญาโทและครูแนะแนวที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการแนะแนว มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวม มากกว่าครูแนะแนวที่ไม่มีความรู้ทางการแนะแนวโดยตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบว่ามีมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน

ตาราง 30 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว และรายด้านและโดยรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานแนะแนว

ความภาคภูมิใจในอาชีพของ ครูแนะแนว	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1.1 ความรู้สึกถึงคุณค่าของอาชีพ ครูแนะแนว ได้แก่ ความสำคัญ ของอาชีพแนะแนว	ระหว่างกลุ่ม	2	399.78	199.89	5.93 *
	ภายในกลุ่ม	297	10005.98	33.69	
	รวม	299	10405.77		
1.2 ความปรารถนาที่จะประสบ ความสำเร็จในอาชีพแนะแนว	ระหว่างกลุ่ม	2	3639.86	1819.93	19.55 *
	ภายในกลุ่ม	297	27634.05	93.04	
	รวม	299	31273.92		
1.2.1 ต้องการความก้าวหน้า ในชีวิตการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	135.91	676.95	23.23 *
	ภายในกลุ่ม	297	8652.11	23.13	
	รวม	299	10006.03		
1.2.2 ต้องการประสบความสำเร็จ ในชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	2	5.8755	277.93	11.16 *
	ภายในกลุ่ม	297	7391.12	24.88	
	รวม	299	7946.99		
1.3 คุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบ ความสำเร็จในชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	2	9268.05	4634.02	11.83 *
	ภายในกลุ่ม	297	116272.86	39.49	
	รวม	299	125540.91		
1.3.1 คุณลักษณะส่วนบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	702.50	351.29	13.87 *
	ภายในกลุ่ม	297	7518.00	25.31	
	รวม	299	8220.59		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 30 (ต่อ)

ความภาคภูมิใจในอาชีพ ของครูแนะแนว	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1.3.2 ความรู้ความสามารถ และทักษะ	ระหว่างกลุ่ม	2	1547.04	773.52	8.52*
	ภายในกลุ่ม	297	26934.95	90.69	
	รวม	299	28482.00		
1.3.3 ความสามารถในการ ทำงานบริการกับ บุคคลอื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	931.08	465.54	9.10*
	ภายในกลุ่ม	297	151.92	51.15	
	รวม	299	16123.74		
1.3.3.1 เพื่อนร่วมงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	216.95	108.47	7.40*
	ภายในกลุ่ม	297	4350.00	14.64	
	รวม	299	4566.98		
1.3.3.2 ผู้รับบริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	272.66	136.33	9.24*
	ภายในกลุ่ม	297	4381.05	14.75	
	รวม	299	4653.77		
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	30866.48	1543.32	14.68*
	ภายในกลุ่ม	297	312090.16	1050.81	
	รวม	299	342957.14		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 30 พบว่าครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านต้องการประสบความสำเร็จในชีวิตไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 6 ที่ว่าครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ในการทำงานแนะแนวต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ดังตาราง 31 – 40

ตาราง 31 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้านความรู้สึถึงคุณค่าของอาชีพแนะแนว ได้แก่ ความสำคัญของอาชีพแนะแนวจำแนกตามประสบการณ์ เป็นรายคู่

ประสบการณ์ใน การทำงานแนะแนว	\bar{X}	6 – 10 ปี	1 – 5 ปี	11 ปีขึ้นไป
		39.20	39.54	41.74
6 – 10 ปี	39.20	-	.34	2.54*
ตั้งแต่ 1 – 5 ปี	39.54		-	2.2*
11 ปีขึ้นไป	41.74			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 31 พบว่า ครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้านความรู้สึถึงคุณค่าของอาชีพแนะแนว ได้แก่ ความสำคัญของอาชีพแนะแนวมากกว่าครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ 6 – 10 ปี และตั้งแต่ 1 – 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบว่ามีมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว

ตาราง 32 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้าน
ความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพแนะแนวตามความมุ่งหวังในอาชีพจำแนกตาม
ประสบการณ์ในการทำงานแนะแนวเป็นรายคู่

ประสบการณ์ในการ ทำงานแนะแนว	\bar{X}	ตั้งแต่ 1 – 5 ปี	6 – 10 ปี	11 ปีขึ้นไป
		65.01	65.56	72.32
ตั้งแต่ 1 – 5 ปี	65.01	-	.55	7.31*
6 - 10 ปี	65.56		-	6.76*
11 ปีขึ้นไป	72.32			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 32 พบว่า ครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ในการทำงานแนะแนวตั้งแต่ 11 ปี
ขึ้นไป มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้านความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จใน
อาชีพแนะแนวตามความมุ่งหวังในอาชีพมากกว่าครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ในการทำงานแนะแนว
6 – 10 ปี และ ตั้งแต่ 1 – 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบว่ามีความ
ภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว

ตาราง 33 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้าน
ต้องการความก้าวหน้าในชีวิตการงาน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานแนะแนวเป็นรายคู่

ประสบการณ์ในการ ทำงานแนะแนว	\bar{X}	ตั้งแต่ 1 – 5 ปี	6 – 10 ปี	11 ปีขึ้นไป
		35.16	35.70	36.69
ตั้งแต่ 1 – 5 ปี	35.16	-	.54	4.53*
6 - 10 ปี	35.70		-	3.99*
11 ปีขึ้นไป	36.69			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 33 พบว่า ครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ในการทำงานแนะแนวตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไปมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้านต้องการความก้าวหน้าในชีวิตการงานมากกว่าครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ในการทำงานแนะแนว 6 – 10 ปี และตั้งแต่ 1 – 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบว่ามีมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว

ตาราง 34 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้าน
คุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน
แนะแนวเป็นรายคู่

ประสบการณ์ในการ ทำงานแนะแนว	\bar{X}	ตั้งแต่ 1 – 5 ปี	6 – 10 ปี	11 ปีขึ้นไป
		152.36	155.88	164.89
ตั้งแต่ 1 - 5 ปี	152.36	-	3.52	12.53 *
6 - 10 ปี	155.88		-	9.01 *
11 ปีขึ้นไป	164.89			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 34 พบว่า ครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ในการทำงานแนะแนวตั้งแต่ 11 ปี
ขึ้นไป มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้านคุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จ
ในชีวิตมากกว่าครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ในการทำงานแนะแนว 6 – 10 ปี และตั้งแต่ 1 – 5 ปี
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติในอาชีพของครู
แนะแนว

ตาราง 35 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้าน
คุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานแนะแนวเป็นรายคู่

ประสบการณ์ในการ ทำงานแนะแนว	\bar{X}	ตั้งแต่ 1 – 5 ปี	6 – 10 ปี	11 ปีขึ้นไป
		38.27	39.40	41.76
ตั้งแต่ 1 – 5 ปี	38.27	-	1.13	3.49*
6 – 10 ปี	39.40		-	2.36*
11 ปีขึ้นไป	41.76			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 35 พบว่า ครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ในการทำงานแนะแนวตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลมากกว่าครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ในการทำงานแนะแนว 6 – 10 ปี และตั้งแต่ 1 – 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติในอาชีพของครูแนะแนว

ตาราง 36 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้าน
ความรู้ความสามารถและทักษะ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานแนะแนวเป็นรายคู่

ประสบการณ์ในการ ทำงานแนะแนว	\bar{X}	ตั้งแต่ 1 – 5 ปี	6 – 10 ปี	11 ปีขึ้นไป
		59.26	60.88	64.43
ตั้งแต่ 1 – 5 ปี	59.26	-	1.62	5.17*
6 - 10 ปี	60.88		-	3.55*
11 ปีขึ้นไป	64.43			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 36 พบว่า ครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ในการทำงานแนะแนว ตั้งแต่ 11 ปี
ขึ้นไป มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้านความรู้ความสามารถและทักษะ มากกว่าครู
แนะแนวที่มีประสบการณ์ในการทำงานแนะแนว 6 – 10 ปี และตั้งแต่ 1 – 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบว่ามีภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว

ตาราง 37 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้าน
ความสามารถในการทำงานบริการกับผู้อื่น จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานแนะแนวเป็น
รายคู่

ประสบการณ์ในการ ทำงานแนะแนว	\bar{X}	ตั้งแต่ 1 – 5	6 – 10 ปี	11 ปีขึ้นไป
		54.81	55.60	58.69
ตั้งแต่ 1 – 5 ปี	54.81	-	.79	3.88*
6 - 10 ปี	55.60		-	3.09*
11 ปีขึ้นไป	58.69			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 37 พบว่า ครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ในการทำงานแนะแนวตั้งแต่ 11 ปี
ขึ้นไป มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้านความสามารถในการทำงานบริการกับผู้อื่น
มากกว่าครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ในการทำงานแนะแนวตั้งแต่ 1 – 5 ปี และ 6 – 10 ปี อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบว่ามีภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว

ตาราง 38 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้าน
ความสามารถในการทำงานบริการร่วมกับเพื่อนร่วมงาน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน
แนะแนวเป็นรายคู่

ประสบการณ์ใน การทำงานแนะแนว	\bar{X}	6 - 10 ปี	1 - 5 ปี	11 ปีขึ้นไป
		27.34	27.58	29.20
6 - 10 ปี	27.34	-	.24	1.86*
ตั้งแต่ 1 - 5 ปี	27.58		-	1.62*
11 ปีขึ้นไป	29.20			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 38 พบว่า ครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ในการทำงานแนะแนวตั้งแต่ 11 ปี
ขึ้นไป มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้านความสามารถในการทำงานบริการร่วมกับ
เพื่อนร่วมงาน มากกว่าครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ในการทำงานแนะแนว 6 - 10 ปี และตั้งแต่
1 - 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบว่ามีภาคภูมิใจในอาชีพของ
ครูแนะแนวแตกต่างกัน

ตาราง 39 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้าน
 ความรู้ความสามารถในการทำงานบริการกับผู้รับบริการ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน
 แนะนำเป็นรายคู่

ประสบการณ์ในการ ทำงานแนะแนว	\bar{X}	ตั้งแต่ 1-5 ปี	6-10 ปี	11 ปีขึ้นไป
		27.23	28.26	29.48
ตั้งแต่ 1-5 ปี	27.23	-	1.03	2.25*
6-10 ปี	28.26		-	1.22
11 ปีขึ้นไป	29.48			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 39 พบว่า ครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ในการทำงานแนะแนวตั้งแต่ 11 ปี
 ขึ้นไป มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวด้านความรู้ความสามารถในการทำงานบริการกับ
 ผู้รับบริการมากกว่าครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ในการทำงานแนะแนวตั้งแต่ 1-5 ปี อย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบว่ามีภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว
 แตกต่างกัน

ตาราง 40 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานแนะแนวเป็นรายคู่

ประสบการณ์ในการ ทำงานแนะแนว	\bar{X}	ตั้งแต่ 1 – 5 ปี	6 – 10 ปี	11 ปีขึ้นไป
		256.91	260.64	278.95
ตั้งแต่ 1 – 5 ปี	256.91	-	3.73	22.04*
6 - 10 ปี	260.64		-	18.31
11 ปีขึ้นไป	278.95			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 40 พบว่า ครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ในการทำงานแนะแนวตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวม มากกว่าครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ในการทำงานแนะแนวตั้งแต่ 1 – 5 ปี และ 6 – 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบว่ามีมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน

ตาราง 41 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวรายด้านและโดยรวมจำแนกตามบุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว

ความภาคภูมิใจในอาชีพ ของครูแนะแนว	บุคลิกภาพ						t
	เก็บตัว			แสดงตัว			
	N	\bar{X}	S.D.	N	\bar{X}	SD	
1.1 ความรู้สึกถึงคุณค่าของอาชีพแนะแนว ได้แก่ ความสำคัญของอาชีพแนะแนว	161	38.89	5.79	139	42.98	5.24	6.42**
1.2 มีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จ ในอาชีพแนะแนว	161	65.50	9.51	139	73.99	9.10	7.88**
1.2.1 ต้องการความก้าวหน้าในชีวิต การงาน	161	36.26	5.50	139	39.88	5.50	5.68**
1.2.2 ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต	161	29.24	4.64	139	34.10	4.94	9.26**
1.3 มีคุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จ ในชีวิต	161	151.00	18.88	139	171.24	16.58	9.37**
1.3.1 คุณลักษณะส่วนบุคคล	161	38.23	4.92	139	43.20	4.25	9.88**
1.3.2 ความรู้ความสามารถและทักษะ	161	58.98	9.46	139	66.78	8.35	7.58**
1.3.3 ความสามารถในการทำงานบริการ กับบุคคลอื่น	161	53.78	6.34	139	61.25	6.32	10.20**
1.3.3.1 เพื่อนร่วมงาน	161	26.80	3.52	139	30.47	3.37	9.19**
1.3.3.2 ผู้รับบริการ	161	26.97	3.42	139	30.78	3.50	9.49**
โดยรวม	161	255.40	31.49	139	288.88	27.44	9.64**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 41 พบว่า ครูแนะแนวที่มีบุคลิกภาพต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพ โดยรวมและรายด้านต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 7 ที่ว่าครูแนะแนวที่มีบุคลิกภาพต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน

ตาราง 42 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวรายด้านและโดยรวมจำแนกตามสัมพันธภาพกับผู้บังคับบัญชา

ความภาคภูมิใจในอาชีพ ของครูแนะแนว	สัมพันธภาพกับผู้บังคับบัญชา						t
	น้อย			มาก			
	N	X	S.D.	N	X	S.D.	
1.1 ความรู้สึกถึงคุณค่าของอาชีพแนะแนว ได้แก่ ความสำคัญของอาชีพแนะแนว	133	38.00	5.54	167	43.00	5.20	7.97**
1.2 มีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จ ในอาชีพแนะแนว	133	64.25	9.62	167	73.56	8.72	8.68**
1.2.1 ต้องการความก้าวหน้าในชีวิต การทำงาน	133	35.00	5.30	167	40.28	5.05	8.74**
1.2.2 ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต	133	29.24	5.23	167	33.28	4.33	7.15**
1.3 มีคุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จ ในชีวิต	133	151.39	10.80	167	167.53	7.19	7.20**
1.3.1 คุณลักษณะส่วนบุคคล	133	38.44	5.54	167	42.20	4.33	6.41**
1.3.2 ความรู้ความสามารถและทักษะ	133	58.62	9.75	167	65.76	8.52	6.64**
1.3.3 ความสามารถในการทำงานบริการ กับบุคคลอื่น	133	54.33	7.64	167	59.56	6.20	6.40**
1.3.3.1 เพื่อนร่วมงาน	133	26.98	4.13	167	29.71	3.85	6.24**
1.3.3.2 รับบริการ	133	27.34	4.20	167	29.85	3.34	5.60**
โดยรวม	133	253.66	32.28	167	284.11	28.69	8.52**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 42 พบว่า ครูแนะแนวที่มีสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับผู้บังคับบัญชา ต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพโดยรวมและรายด้านต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 8 ที่ว่าครูแนะแนวที่มีสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับผู้บังคับบัญชา ต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน

ตาราง 43 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวรายด้านและโดยรวมจำแนกตามสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับเพื่อนร่วมงาน

ความภาคภูมิใจในอาชีพ ของครูแนะแนว	สัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน						t
	น้อย			มาก			
	N	\bar{X}	S.D.	N	\bar{X}	S.D.	
1.1 ความรู้สึกถึงคุณค่าของอาชีพแนะแนว ได้แก่ ความสำคัญของอาชีพแนะแนว	149	38.19	5.87	151	43.35	4.68	8.39**
1.2 มีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จ ในอาชีพแนะแนว	149	14.39	9.58	151	74.41	8.22	9.71**
1.2.1 ต้องการความก้าวหน้าในชีวิต การงาน	149	35.42	5.20	151	40.92	5.24	8.28**
1.2.2 ต้องการประสบความสำเร็จ ในชีวิต	149	28.96	41.99	151	33.99	3.97	9.69**
1.3 มีคุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จ ในชีวิต	149	150.44	17.66	151	170.80	18.28	9.51**
1.3.1 คุณลักษณะส่วนบุคคล	149	38.27	4.73	151	42.76	4.75	8.20**
1.3.2 ความรู้ความสามารถและทักษะ	149	58.10	8.67	151	67.03	8.69	8.91**
1.3.3 ความสามารถในการทำงานบริการ กับบุคคลอื่น	149	54.07	6.41	151	60.37	6.86	8.22**
1.3.3.1 เพื่อนร่วมงาน	149	27.04	3.72	151	29.95	3.53	6.94**
1.3.3.2 ผู้รับบริการ	149	27.03	3.99	151	30.42	3.68	8.23**
โดยรวม	149	253.04	30.09	151	287.95	27.99	10.40**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 43 พบว่า ครูแนะแนวที่มีสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับเพื่อนร่วมงานต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพโดยรวมและรายด้านต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 9 ที่ว่าครูแนะแนวที่มีสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับเพื่อนร่วมงานต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน

ตาราง 44 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวรายด้านและโดยรวมจำแนกตามสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับนักเรียน

ความภาคภูมิใจในอาชีพ ของครูแนะแนว	สัมพันธภาพกับนักเรียน						t
	น้อย			มาก			
	N	\bar{X}	S.D.	N	\bar{X}	S.D.	
1.1 ความรู้สึกถึงคุณค่าของอาชีพแนะแนว ได้แก่ ความสำคัญของอาชีพแนะแนว	153	38.33	5.35	147	43.34	5.34	8.12**
1.2 มีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จ ในอาชีพแนะแนว	153	54.75	8.35	147	74.31	9.72	9.13**
1.2.1 ต้องการความก้าวหน้าในชีวิต การงาน	153	35.71	4.75	147	40.76	5.86	7.37**
1.2.2 ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต	153	29.03	4.26	147	34.05	4.75	9.61**
1.3 คุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จ ในชีวิต	153	143.61	16.51	147	171.59	18.10	10.97**
1.3.1 คุณลักษณะส่วนบุคคล	153	37.94	4.47	147	43.23	4.59	10.12**
1.3.2 ความรู้ความสามารถและทักษะ	153	57.63	7.95	147	67.76	8.74	10.49**
1.3.3 ความสามารถในการทำงาน บริการกับบุคคลอื่น	153	54.03	6.18	147	60.58	6.97	8.59**
1.3.3.1 เพื่อนร่วมงาน	153	27.20	3.50	147	29.85	3.85	6.21**
1.3.3.2 ผู้รับบริการ	153	26.83	3.18	147	30.72	3.68	9.80**
โดยรวม	153	252.69	27.10	147	289.25	29.96	11.07**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 44 พบว่า ครูแนะแนวที่มีสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับนักเรียน ต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพโดยรวมและรายด้านต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 7 ที่ว่าครูแนะแนวที่มีสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับนักเรียน ต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวตามตัวแปรด้าน เพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานแนะแนว บุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับผู้บังคับบัญชา สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับเพื่อนร่วมงาน สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับนักเรียน

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ครูแนะแนวมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวอยู่ในระดับปานกลาง
2. ครูแนะแนวชายและหญิงมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน
3. ครูแนะแนวที่มีอายุต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน
4. ครูแนะแนวที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน
5. ครูแนะแนวที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน
6. ครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ในการทำงานแนะแนวต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน
7. ครูแนะแนวที่มีบุคลิกภาพต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน
8. ครูแนะแนวที่มีสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับผู้บังคับบัญชาต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน

9. ครูแนะแนวที่มีสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับเพื่อนร่วมงานต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพแตกต่างกัน

10. ครูแนะแนวที่มีสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับนักเรียนต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นครูแนะแนวสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2542 จำนวน 362 คน แบ่งเป็นเพศชาย 47 คน เพศหญิง 315 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถาม 5 ชุด ดังนี้

1. แบบสอบถามความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว จำนวน 69 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9771
2. แบบสอบถามบุคลิกภาพ จำนวน 16 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9328
3. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับผู้บังคับบัญชา จำนวน 17 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9226
4. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับเพื่อนร่วมงาน จำนวน 9 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7758
5. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับนักเรียน จำนวน 14 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9175

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขออนุมัติผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดนครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในการสร้างเครื่องมือกับครูแนะแนวสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่อยู่จังหวัดในเขตการศึกษา 1 ได้แก่ จังหวัดนครปฐม

นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร ที่มีลักษณะการทำงานใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขออนุญาตจาก ผู้อำนวยการสำนักศึกษากทมมหานคร ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากครูแนะแนวสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 116 โรงเรียน

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2543 ถึงวันที่ 10 มีนาคม 2543 โดยแจกแบบสอบถาม ทั้งหมด 362 ฉบับ ได้รับกลับคืน 300 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.87 แล้วตรวจสอบความสมบูรณ์ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับแล้วให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ของครูแนะแนว จำแนกตามตัวแปรด้าน เพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษาทางการแนะแนว และประสบการณ์ในการทำงาน โดยวิเคราะห์เป็นค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว จำแนกตามตัวแปรด้าน บุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับผู้บังคับบัญชา สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับเพื่อนร่วมงาน และสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับนักเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของตัวแปร

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบตัวแปร ด้านเพศ บุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับผู้บังคับบัญชา สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับเพื่อนร่วมงานและสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับนักเรียน โดยใช้ $t - test$

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบตัวแปร ด้าน อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษาศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และถ้าพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบ เป็นรายคู่โดยใช้การทดสอบของ เชฟเฟ (Scheffe')

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้า สรุปได้ดังนี้

1. ครูแนะแนวมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวอยู่ในระดับมาก
2. ครูแนะแนวชายและหญิงมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวไม่แตกต่างกัน
3. ครูแนะแนวที่มีอายุต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ต้องการความก้าวหน้าในชีวิต การงาน คุณลักษณะส่วนบุคคล ความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพแนะแนวตามความมุ่งหวังในอาชีพ คุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต และความสามารถในการทำงานบริการกับเพื่อนร่วมงาน ส่วนด้านความรู้สึกถึงคุณค่าของอาชีพแนะแนว ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต ความรู้ความสามารถและทักษะ ความสามารถในการทำงานบริการร่วมกับเพื่อนร่วมงานไม่พบความแตกต่างกันในครูแนะแนวที่มีอายุต่างกัน
4. ครูแนะแนวที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต คุณลักษณะส่วนบุคคล ความสามารถในการทำงานบริการร่วมกับเพื่อนร่วมงาน ความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพแนะแนวตามความมุ่งหวังในอาชีพ ต้องการความก้าวหน้าในชีวิต การงาน คุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต และความสามารถในการทำงานบริการกับผู้อื่น ส่วนด้านอื่น ๆ ได้แก่ ความรู้สึกถึงคุณค่าของอาชีพครูแนะแนว คุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จ ด้านความรู้ความสามารถและทักษะ และด้านความสามารถในการทำงานบริการกับผู้รับบริการ ไม่พบความแตกต่างในครูแนะแนวที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน
5. ครูแนะแนวที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านความรู้รู้สึกถึงคุณค่าของอาชีพแนะแนว ได้แก่ ความสำคัญของอาชีพแนะแนว มีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพแนะแนวตามความมุ่งหวังในอาชีพ ต้องการความก้าวหน้าในชีวิต การงาน ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต คุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต คุณลักษณะส่วนบุคคล ความรู้ความสามารถและทักษะ ความสามารถในการทำงานบริการกับผู้รับบริการ มี

เพียงด้านเดียวคือ ความสามารถในการทำงานบริการกับบุคคลอื่น ด้านความสามารถในการทำงานบริการกับเพื่อนร่วมงานไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

6. ครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านต้องการประสบความสำเร็จในชีวิตไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

7. ครูแนะแนวที่มีบุคลิกภาพต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

8. ครูแนะแนวที่มีสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับผู้บังคับบัญชาต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

9. ครูแนะแนวที่มีสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับเพื่อนร่วมงานต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

10. ครูแนะแนวที่มีสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับนักเรียนต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวรายด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

1. ครูแนะแนวมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้เป็นเพราะครูแนะแนวมีความรู้สึกถึงคุณค่าและความสำคัญของอาชีพครูแนะแนว ในการมีส่วนช่วยส่งเสริมสนับสนุนงานการศึกษาของชาติ โดยให้นักเรียนซึ่งเป็นอนาคตของประเทศให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถเข้าใจ ป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของตนเองได้ ตลอดจนอาชีพครูนับเป็นอาชีพที่มีเกียรติและสังคมยอมรับ จึงทำให้ครูแนะแนวเกิดความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว ซึ่งคูเปอร์สมิธ (จากรูดี บุณยารมณ. 2541 : 14 ; อ้างอิงมาจาก Coopersmith. 1984) กล่าวถึง ความภาคภูมิใจในตนเองว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความพึงพอใจของบุคคลในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ความภาคภูมิใจในตนเองหมายถึง การประเมินการยอมรับตนเอง เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีการยอมรับหรือไม่ยอมรับในขอบข่ายของความเชื่อมั่นต่อความสามารถ ความสำเร็จ และคุณค่าของตนเอง ซึ่งความภาคภูมิใจในตนเองเป็นสิ่งที่บุคคลมีต่อตนเอง ความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวก็เป็น

ความรู้สึกรู้สึกของครูแนะแนวที่มีต่ออาชีพครูแนะแนวของตนเองในการเห็นคุณค่าและความสำคัญของอาชีพแนะแนว

2. ครูแนะแนวชายและหญิงมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้เพราะครูแนะแนวทั้งเพศชายและเพศหญิงมีลักษณะงานที่เหมือนกัน ใช้หลักการและจรรยาบรรณเดียวกันเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานแนะแนว ดังนั้นเพศจึงไม่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว ซึ่งสอดคล้องกับ เบญจวรรณดิษฐ์ชอล (2521 : 45) ที่พบว่าครูแนะแนวชายและหญิงมีความพึงพอใจในการทำงานแนะแนวไม่แตกต่างกัน

3. ครูแนะแนวที่มีอายุต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 ทั้งนี้เพราะครูแนะแนวที่มีอายุมากกว่าย่อมมีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการดำเนินงานแนะแนว และสามารถแก้ไขปัญหาการดำเนินงานแนะแนวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า จึงทำให้มีความผูกพันและพึงพอใจในการปฏิบัติงานแนะแนวมากกว่าครูแนะแนวที่มีอายุน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิบสันและคลีน (Gibson and Klein.1970 : 106) ที่พบว่าอายุมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงาน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ครูแนะแนวที่มีอายุมากกว่าตั้งแต่อายุ 46 – 60 ปี มีความต้องการความก้าวหน้าในชีวิตการทำงาน คุณลักษณะส่วนบุคคล ความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพแนะแนวตามความมุ่งหวังในอาชีพ คุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต และความสามารถในการทำงานบริการกับเพื่อนร่วมงาน มากกว่าครูแนะแนวที่มีอายุ 18 – 25 ปี

4. ครูแนะแนวที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4 ทั้งนี้เพราะครูแนะแนวที่มีสถานภาพสมรสคู่ มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวมากกว่าครูแนะแนวที่มีสถานภาพโสดและหม้ายในด้านต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต คุณลักษณะส่วนบุคคล ความสามารถในการทำงานบริการกับเพื่อนร่วมงานได้ดี มีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพแนะแนวตามความมุ่งหวังในอาชีพ ต้องการความก้าวหน้าในชีวิตการทำงาน คุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต และความสามารถในการทำงานบริการกับผู้อื่นได้ดีมากกว่าครูแนะแนวที่มีสถานภาพโสดและหม้าย ถึงแม้จะมีภาระทางครอบครัวเพิ่มขึ้นแต่ก็ไม่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานแนะแนว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฟอรัมและเกสเวนเดอร์ (Form and Geschwender. 1962 : 235) ที่พบว่า สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการทำงาน

5. ครูแนะแนวที่มีวุฒิการศึกษาทางการแนะแนวต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5 ทั้งนี้เพราะครูแนะแนวที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท และครูแนะแนวที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการแนะแนวหรือครูแนะแนวที่ได้รับการอบรมทางการแนะแนว มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวมากกว่าครูแนะแนวที่ไม่มีความรู้ทางการแนะแนวโดยตรง เนื่องจากครูแนะแนวที่สำเร็จการศึกษาหรือได้รับการอบรมทางการแนะแนวโดยตรงจะมีความรู้ความสามารถ ทักษะ โดยได้รับการฝึกอบรมเฉพาะทางทำให้มีความชำนาญงานด้านแนะแนว และเกิดความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานแนะแนวมากกว่าครูแนะแนวที่ไม่มีความรู้ทางการแนะแนวเลย เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ครูแนะแนวที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาตรีทางการแนะแนวหรือได้รับการอบรมทางการแนะแนวจะมีความรู้สึกถึงคุณค่าและความสำคัญของอาชีพแนะแนวตลอดจนมีคุณลักษณะ ความรู้ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ทางการแนะแนวเป็นอย่างดีในการที่จะดำเนินงานแนะแนวให้ประสบความสำเร็จในอาชีพตามความมุ่งหวังเพื่อความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฮอร์ต้า แก้วศิริบัณฑิต (2536 : 80) ที่พบว่า สำหรับงานแนะแนวและผู้ที่มีความรู้ทางการแนะแนวโดยตรงควรจะเป็นผู้ที่สามารถจัดบริการแนะแนวให้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการอันหลากหลาย และแตกต่างกันของนักเรียนได้ดีกว่าผู้ไม่มีวุฒิทางการแนะแนวและไม่มีประสบการณ์ทางการแนะแนวมาก่อนเลย

6. ครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 6 ทั้งนี้เพราะ ครูแนะแนวที่มีประสบการณ์มากย่อมมีโอกาสที่จะได้เรียนรู้งานแนะแนวเพื่อค้นหาแนวทางที่ถูกต้องในการแก้ไขปัญหาของนักเรียน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานแนะแนวให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงพบว่าครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป จึงมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวในทุก ๆ ด้าน มากกว่าครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ตั้งแต่ 1 – 5 ปี และ 6 – 10 ปี ยกเว้นด้าน ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จรัล สุขก่องวารี (2519 : 74) ที่พบว่า ครูแนะแนวที่ได้รับการศึกษาอบรมมาก และมีประสบการณ์ในด้านการทำงานแนะแนวมานาน พบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานแนะแนวน้อยกว่าครูแนะแนวที่ได้รับการศึกษาอบรมมาน้อย และมีประสบการณ์ในการทำงานน้อย

7. ครูแนะแนวที่มีบุคลิกภาพต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 7 ทั้งนี้เพราะ งานแนะแนวเป็นงานที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถทักษะและประสบการณ์ เฉพาะทางของงานแนะแนวในการที่จะดำเนินงานแนะแนวให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้นครูแนะแนวจึงมีบทบาทและคุณสมบัติที่แตกต่างไปจากครูประจำรายวิชาทั่วไปที่สอนเนื้อหาวิชาการ และปฏิบัติตามกฎระเบียบ ตลอดจนจรรยาบรรณในวิชาชีพเท่านั้น แต่ครูแนะแนวต้องปฏิบัติตามแนวทาง หลักการ และจรรยาบรรณของนักแนะแนว เพราะครูแนะแนวต้องเกี่ยวข้องกับนักเรียนหรือผู้มาขอรับคำปรึกษา ดังนั้น ครูแนะแนวที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวย่อมมีความเชื่อมั่นตนเองในตนเองในการดำเนินงานแนะแนวให้ประสบผลสำเร็จ มากกว่าครูแนะแนวที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว ซึ่งไม่มีความเชื่อมั่นตนเองต่อการทำงานแนะแนวก็จะทำให้สูญเสียบทบาทการทำงาน ไม่กล้าแสดงออก หลีกเลี่ยงการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น ไม่มีความสามารถและความพยายามในการทำงานเมื่อพบปัญหาอุปสรรค ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อการทำงานแนะแนว ทำให้ไม่มีความภาคภูมิใจในอาชีพครูแนะแนวของตนเองเท่าที่ควร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิพนธ์ แจ่มเยี่ยม (2519 : 51 – 53) ที่พบว่าคนที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว ความสามารถในการแสดงออกมาจะมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ส่วนคนที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวน้อย (เก็บตัว) จะมีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ จะมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ

8. ครูแนะแนวที่มีสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับผู้บังคับบัญชาต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 8 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บังคับบัญชามีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานแนะแนว ถ้าผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญกับงานแนะแนวก็จะได้รับการสนับสนุน ไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานแนะแนว อันส่งผลให้งานแนะแนวประสบความสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์ ถ้าผู้บังคับบัญชามีสัมพันธภาพที่ไม่ดีอันจะนำไปสู่การมีทัศนคติที่ไม่ดีต่องานแนะแนวแล้ว งานแนะแนวก็จะไม่ประสบความสำเร็จ

9. ครูแนะแนวที่มีสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับเพื่อนร่วมงานต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 9 ทั้งนี้เพราะครูแนะแนวที่มีสัมพันธภาพดีมักได้รับความไว้วางใจจากเพื่อนร่วมงานทั้งในด้านการทำงานและส่วนตัว ตลอดจนการได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงานในการดำเนินงานแนะแนวให้ประสบความสำเร็จ ถ้าครูแนะแนวมีสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับเพื่อนร่วมงานมักมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน โดยมักจะไม่ได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงานเท่าที่ควรซึ่ง โจนส์ (1951 : 554 – 557) กล่าวว่า ครูแนะแนวที่เหมาะสม

ที่จะคัดเลือกไว้ทำงานคือ มีมนุษยสัมพันธ์ มีความเข้าอกเข้าใจผู้อื่น รวมถึงการใช้วิธีการทางสังคมที่ก่อให้เกิดความมั่นใจและปรองดองกัน สามารถที่จะทำงานร่วมกับบุคคลอื่น เป็นผู้มีความสามารถที่จะชักชวนเพื่อนร่วมงาน นักเรียน ให้บุคคลเหล่านั้นร่วมมือทุ่มเทกำลังกายและกำลังใจทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

10. ครูแนะแนวที่มีสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับนักเรียนต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 10 ทั้งนี้เพราะงานแนะแนวเป็นงานที่ให้บริการกับเด็กนักเรียน ครูแนะแนวจึงควรมีสัมพันธภาพที่ดี เพราะหลักการสำคัญยิ่งของการบริการแนะแนวโดยเฉพาะการให้คำปรึกษา คือ การมีสายสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างผู้ให้และผู้รับคำปรึกษาที่เรียกว่า การสร้างสายสัมพันธ์ (Rapport) ซึ่งการให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการของสัมพันธภาพในการให้ความช่วยเหลือระหว่างผู้ให้คำปรึกษาซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกฝนอบรมทางด้านกรให้คำปรึกษา มาโดยเฉพาะ กับผู้รับคำปรึกษาซึ่งเป็นบุคคลที่กำลังต้องการความช่วยเหลือเพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้เข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น มีทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะในการตัดสินใจเพื่อจะได้ปรับปรุงตนเองและพัฒนาขึ้นทุกด้าน (พรหมธิดา แตนคำเครือ. 2528 : 12) ดังนั้น ถ้าครูแนะแนวมีสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับนักเรียนก็จะทำให้ นักเรียนไม่ไว้วางใจมาขอรับคำปรึกษา ไม่ให้ความร่วมมือ นักเรียนต้องประสบกับปัญหาของตนเองและไม่สามารถแก้ไขปัญหาในแนวทางที่ถูกต้องได้ ซึ่งทำให้งานแนะแนวไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ส่งผลให้ครูแนะแนวไม่มีความภาคภูมิใจในอาชีพครูแนะแนวของตนเอง ซึ่ง คูเปอร์สมิธ (จากรูดี บุญยารมณ. 2541 : 14 ; อ้างอิงมาจาก Coopersmith, 1984) กล่าวถึงความภาคภูมิใจในตนเองว่า มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความพึงพอใจของบุคคลในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นทัศนคติและความเชื่อที่บุคคลมีต่อตนเองในการกระทำสิ่งที่คาดหวังเพื่อให้ประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้พบว่า ตัวแปรที่ทำให้ครูแนะแนว สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวแตกต่างกัน ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน บุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับผู้บังคับบัญชา สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับเพื่อนร่วมงานและ สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับนักเรียน

ดังนั้น กรมสามัญศึกษา ควรคำนึงถึงตัวแปรต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ในการนำไปวางนโยบายเพื่อพัฒนาความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร เช่น ควรให้มีการจัดฝึกอบรมทางการแนะแนว เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและทักษะทางการแนะแนวแก่ครูที่ไม่มีวุฒิทางการแนะแนวโดยตรง การให้การสนับสนุนงบประมาณ สื่อ และอุปกรณ์ทางการแนะแนว ผู้บังคับบัญชาและหน่วยงานหลักควรให้ความสำคัญกับงานแนะแนวมากยิ่งขึ้น อันจะทำให้ครูแนะแนวได้เห็นคุณค่าและความสำคัญของงานแนะแนวมากยิ่งขึ้น อันเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูแนะแนว ได้ดำเนินงานแนะแนวให้ประสบผลสำเร็จ ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวเป็นลำดับ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความภาคภูมิใจในอาชีพสาขาอื่น ๆ เช่น ความภาคภูมิใจในอาชีพพยาบาล เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาเชิงทดลองในการพัฒนาความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น กิจกรรมกลุ่ม การให้คำปรึกษา เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา พงศ์พุกฤษ. ความสัมพันธ์ระหว่างกันของพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก ความวิตกกังวล และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล. ฉัน ฉัน ฉัน. กรุงเทพฯ : มปท., 2525.
- คมเพชร ฉัตรศุกกุล. การแนะแนวเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : แสงรุ่งการพิมพ์, 2527.
- จงสกุล วุฒิสรรพ์. คุณลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวตามความคาดหวังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และผู้บริหารโรงเรียน สังกัดโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2527. อัดสำเนา.
- จารวดี บุญยารมณ. การเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองของผู้บริหารสงเคราะห์ในสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- จินดาพร แสงแก้ว. การเปรียบเทียบผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์กับกลุ่มสัมพันธ์แบบมาราธอน เพื่อพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กบ้านอุปถัมภ์ มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2541. อัดสำเนา.
- จรัล สุขก่อวารี. การศึกษาปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2519, อัดสำเนา.
- จันทร์ฉาย พิทักษ์ศิริกุล. ผลของการจัดโปรแกรมความกล้าแสดงออกต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. อัดสำเนา.
- ฉันทนา อัญญลักษณ์. ผลของการสอนโดยใช้บทเรียนโปรแกรมเรียนเป็นคณะกับบทเรียนโปรแกรมเรียนเป็นรายบุคคลที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ความภาคภูมิใจในตนเองและความสนใจในวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความเท่ากันทุกประการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ; มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

- ชมพูนุช สิริพรหมภัทร. ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง และความวิตกกังวลของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2539. อัดสำเนา.
- เชาวนา อมรสงเจริญ. ผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง จังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- ณัฐพร ลัทยาพร. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับความพึงพอใจในงานของพยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535. อัดสำเนา.
- เดชา นุ่มพันธ์. ผลของการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ความภาคภูมิใจในตนเองและทัศนคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- ทัศนีย์ ศิริวัฒน์. "กรณีศึกษาการบริการให้คำปรึกษาของคณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง," วารสารแนะแนว. 31 (165) : 25 ; มกราคม 2540.
- ธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัย, เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง การฝึกทักษะและการให้การปรึกษาและช่วยเหลือรักษาครอบครัวด้วยรูปแบบขั้นสูงของແສທຶຍຸ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540. อัดสำเนา.
- นิพนธ์ แจ้งเอียด. การศึกษานักศึกษาคุณภาพแสดงตัว ความเชื่อมั่นในตัวเองและความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้น ม.ศ. 3 ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา.
- นิยม สุวรรณะ. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารกับมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ราชบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2541. อัดสำเนา.
- นุชจรี ฉายีเนตร. ผลการฝึกทักษะการดำเนินชีวิตที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของคนพิการ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2538. อัดสำเนา.

- บรรจง จันทสา. "ความเป็นครูของครูอยู่ที่ไหน," วารสารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ หน้า 15. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, พฤศจิกายน 2523 มีนาคม 2524.
- เบญจวรรณ ดิษฐชลอ. ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงานของครูแนะแนวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 57 หน้า อัดสำเนา.
- ประกายทิพย์ พิชัย. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539, อัดสำเนา.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, 2525.
- พยอม ธีรุต. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.
- พรทิพย์ ตั้งไชยวรวงศ์. ปัจจัยทางสังคมวิทยาและจิตวิทยาสังคมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางพุทธิพิสัยและจิตพิสัยของนักเรียนที่เรียนเก่ง นักเรียนที่เรียนอ่อน และนักเรียนที่ออกกลางคันในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- พรหมธิดา แสนคำเครือ. การแนะแนวเบื้องต้น. พิษณุโลก : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2528.
- พุทธทาสภิกขุ. ธรรมสำหรับครู. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2529.
- เพยาร์ ผลภาค. บทบาทของบิดา บทบาทของมารดา การปรับตัวกับเพื่อน กับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- ภาวิณี นาวาพานิช. การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงาน ความภาคภูมิใจในตนเองความวิตกกังวลและปัจจัยทางชีวสังคมบางประการกับแนวโน้มการออกจากงานของพยาบาลโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.

- ภาวินี ธนบดีธรรมจารี. ปัจจัยคัดสรรที่มีอิทธิพลต่อความสำนึกในคุณค่าตนเองของพยาบาลจิตเวชโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา. วิทยานิพนธ์ พล.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540. อัดสำเนา.
- มะลิ อุดมภาพ. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ทวีกิจการพิมพ์, 2524.
- วัชรีย์ ทรัพย์มี. การพัฒนารูปแบบการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในการแก้ไขปัญหาและวางโครงการอนาคต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- วัฒนา พัชรวานิช. หลักการแนะแนว. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2531.
- ศศิกานต์ ธนะโสธร. ผลของการมีตำแหน่งเป็นหัวหน้าห้องต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- ศึกษาศิการ, กระทรวง. แผนพัฒนาการแนะแนว กระทรวงศึกษาธิการ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2540 - 2544). กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2540.
- ศึกษาศิการ, กระทรวง. แนวปฏิบัติงานแนะแนวตามแผนพัฒนาการแนะแนว ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2540 - 2544). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2540.
- ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, หน่วย. คู่มือนิเทศก์งานแนะแนว กรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2538.
- สถิต ภัศระ. ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- สมจิต อภิชนาพงศ์. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว กับความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2523 จังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.

- สมพิศ ไชยกิจ. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- สุจิตรา เพื่อนอารีย์. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองและรูปแบบผลย้อนกลับในคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.
- สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์. การใช้เพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อการเพิ่มความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. อัดสำเนา.
- สุโท เจริญสุข. "จรรยาบรรณของนักแนะแนว," สารานุกรมศึกษาศาสตร์. 3 (17) : 73 - 74 ; มกราคม - มีนาคม 2529.
- สุพรรณณี จันทรวีเศษ. การวิเคราะห์องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- สุรศักดิ์ เทียบฤทธิ์. การศึกษานุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว ของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2539. อัดสำเนา.
- อรชума พุ่มสวัสดิ์. การเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่แตกต่างกันตามการรับรู้ของตนเอง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539. อัดสำเนา.
- อรดา แก้วศิริบัณฑิต. คุณสมบัติที่ใช้ในการพิจารณาแต่งตั้งครูแนะแนวในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร 2536 . อัดสำเนา.
- อัจฉรา สวามิวัสด์. การวิเคราะห์ตัวประกอบสมรรถภาพของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามการรับรู้ของตนเอง ครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- Bary, P.D. Mental Health and Mental Illness. 5 th ed. Philadephia : J.B. Lippincott, 1988.

- Bass, B.M. Leadership, Psychology and Organizational Behavior. London : Harper & Row, Ltd., 1960.
- Best, John W. Research in Education. Englewood Cliffs, Prentice Hall, 1970.
- Branden, N. The Psychology of Self - Esteem. 15 th ed. New York : Bantom Books, Inc., 1981.
- Cogan, Morris L. " Studies of Teacher Behavior, " The Journal of Experimental Education. 26 (52) : 137 - 139 ; January, 1975.
- Coopersmith, S. The Antecedent of Self - Esteem. Palo Alto, California : Consulting Psychologist Press, Inc., 1967.
- Coopersmith, S. SEI : Self - Esteem Inventories. California : Psychologist Press, Inc., 1981.
- Coopersmith, S. SEI : Esteem. 2nd ed. California : Consulting Psychologists Press Inc., 1984.
- Cronbach, Lee Joseph. Essentials of Psychological Testing. New York : Harperand Brothers, Inc., 1970.
- Hamacheck Don E. Encounters with the Self. 2 nd ed. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1978.
- Hielle, Larry A. and Donied J.Ziegler, Personality theories. New York : McGrawHill, 1983.
- Maslow, Abraham M. Motivation and Personality. 2nd ed, New York : Harper & Row, 1970.
- Newman, Barbara M. Adolescent Development. Columbus : Merrill Publishing Company, 1986.
- Palladino, Connie. Developing Self - Esteem. California : Crisp Publications, Inc., 1994.
- Palito, Carolyn M. Interpersonal Communication. Menlo Park. California : Cummings Publishing company, Inc., 1977.
- Swann, william B. " The Self as Architect of Social reality, : In The Self and Social Life. Edited by Barry R.schlenker, New York : McGraw - Hill Book Company, 1985.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ..... บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5644. 5646

ที่..... ทม 1007/๐31๐ วันที่..... ๙ มกราคม 2543

เรื่อง..... ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวอังคณา เทศทิศ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร" โดยมี รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง และ อาจารย์ทัศนาว ทองภักดี เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทนา วงษ์อินทร์ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.ลมเพชร ฉัตรสุกกุล เป็นผู้ช่วยชาวดูตรวจแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้รับโปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้ช่วยชาวดูให้ นางสาวอังคณา เทศทิศ ซึ่งเป็นประจักษ์นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0208/ 1584

กระทรวงศึกษาธิการ

กทม. 10300

17 กุมภาพันธ์ 2543

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 (ดงแนบ)

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
 2. รายชื่อโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา

เนื่องด้วย นางสาวอังคณา เทศทิศ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยา การแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร" โดยมี รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง และ อาจารย์ทัศนาศ ทองภักดี เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตให้ครูแนะแนวหรือครูที่ทำหน้าที่แนะแนวที่สังกัดอยู่ในสถานศึกษาของท่าน ตอบแบบสอบถามดังกล่าวข้างต้นเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2543

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวอังคณา เทศทิศ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายไพฑูรย์ จัยสิน)

หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานปลัดกระทรวง

กองตรวจและรายงาน

โทร. 280 - 2871, 628 - 6157

รายชื่อโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม

1. โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย
2. โรงเรียนพอเงินวิทยาคม
3. โรงเรียนราชินีบูรณะ
4. โรงเรียนห้วยจรเข้มหาวิทยาลัย
5. โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา
6. โรงเรียนมัธยมฐานบินกำแพงแสน
7. โรงเรียนศาลาตั้งวิทยา
8. โรงเรียนเพิ่มวิทยา
9. โรงเรียน ภ.ป.ร.ราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์
10. โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา
11. โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบวรนิเวศศาลายา
12. โรงเรียนสามพรานวิทยา
13. โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์
14. โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม

รายชื่อโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี

1. โรงเรียนรัตนธานีเบสคร
2. โรงเรียนเขมาภิรตาราม
3. โรงเรียนศรีบุญยานนท์
4. โรงเรียนสตรีนนทบุรี
5. โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์
6. โรงเรียนไทรน้อย
7. โรงเรียนราชฤทธินิคม
8. โรงเรียนบางกรวย
9. โรงเรียนบางบัวทอง
10. โรงเรียนปากเกร็ด
11. โรงเรียนเตรียมอุดมม่น้อมเกล้า นนทบุรี
12. โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี
13. โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม
14. โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี

รายชื่อโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี

1. โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยา
2. โรงเรียนมัธยมวัดหัตถสารเกษตร
3. โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย รังสิต
4. โรงเรียนธัญบุรี
5. โรงเรียนธัญรัตน์
6. โรงเรียนสายปัญญารังสิต
7. โรงเรียนเทพศิรินทร์คลองสิบสาม ปทุมธานี
8. โรงเรียนลำลูกกา
9. โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย
ปทุมธานี
10. โรงเรียนหนองเสือวิทยาคม
11. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ปทุมธานี

รายชื่อโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ

1. โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง
2. โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ
3. โรงเรียนสมุทรปราการ
4. โรงเรียนบางเมืองเข็ญนฟ่องอนุสรณ์
5. โรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา
6. โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ
7. โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว ในพระบรมราชูปถัมภ์
8. โรงเรียนบางแก้วประชาสรรค์
9. โรงเรียนสมุทรพิทยาคม
10. โรงเรียนวัดทรงธรรม
11. โรงเรียนวิสุทธิกษัตริ์
12. โรงเรียนบางหัวเสือบุญแจ่มนิยมนิล

รายชื่อโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร

1. โรงเรียนวัดหลักสี่พัฒนาราษฎร์อุปถัมภ์

ที่ ศธ 0208/ 1578

กระทรวงศึกษาธิการ
กทม. 10300

17 กุมภาพันธ์ 2543

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
2. รายชื่อโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา

เนื่องด้วย นางสาวอังคณา เทศทิศ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยา การแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร" โดยมี รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง และ อาจารย์ทัศนาทองภักดี เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตให้ครูแนะแนวหรือครูที่ทำหน้าที่แนะแนวที่อยู่สถานศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 116 โรงเรียน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการศึกษาความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2543

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวอังคณา เทศทิศ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายไพฑูรย์ จัยสิน)

หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานปลัดกระทรวง

กองตรวจและรายงาน

โทร. 280 - 2871, 628 - 6157

ที่ ศธ 0812/

0769

สำนักงานสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร
กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

๒๓ กุมภาพันธ์ 2543

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร

ด้วย นางสาวอังคณา เทศทิศ นิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร" ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตให้ครูแนะแนวหรือครูที่ทำหน้าที่แนะแนวที่สังกัดอยู่ในสถานศึกษาของท่าน ตอบแบบสอบถามดังกล่าวข้างต้น

สำนักงานสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร พิจารณาแล้วเห็นว่า การวิจัยดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง สมควรให้การสนับสนุน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางจันทิมา แจ่มจันทร์วงศ์)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการ รักษาการในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร

กลุ่มงานส่งเสริมงานวิจัยฯ

โทร. 282-3834 ต่อ 106

รายชื่อโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 116 โรงเรียน

	จำนวนคน
1. โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร	3
2. โรงเรียนวัดราชาธิวาส	2
3. โรงเรียนโยธินบูรณะ	2
4. โรงเรียนวัดน้อยนพคุณ	2
5. โรงเรียนราชวินิตมัธยม	4
6. โรงเรียนวัดอินทาราม	3
7. โรงเรียนศึกษานารี	2
8. โรงเรียนมัธยมวัดดาวคอง	2
9. โรงเรียนธนบุรีวรเทพีพลารักษ์	2
10. โรงเรียนทวีธาภิเศก 2	1
11. โรงเรียนวัดประดู่ในทองธรรม	3
12. โรงเรียนฤทธิณรงค์รอน	4
13. โรงเรียนพุทธจักรวิทยา	1
14. โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม	4
15. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา	6
16. โรงเรียนเทพศิรินทร์	6
17. โรงเรียนวัดสระเกศ	2
18. โรงเรียนสายปัญญา	4
19. โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย	6
20. โรงเรียนเบญจมราชาลัย	3
21. โรงเรียนมัธยมวัดมกุฏกษัตริ์	2
22. โรงเรียนวัดบวรนิเวศ	4
23. โรงเรียนวัดราชบพิศ	3
24. โรงเรียนวัดสังเวช	3
25. โรงเรียนสตรีวิทยา	5
26. โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย	6
27. โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคม	2
28. โรงเรียนนนทรีวิทยา	2

29. โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย	4
30. โรงเรียนโพธิสารพิทยากร	3
31. โรงเรียนมหารชนพาราม	3
32. โรงเรียนวัดน้อยใน	2
33. โรงเรียนสุวรรณพลับพลาพิทยาพิทยาคม	2
34. โรงเรียนวัดปากน้ำพิทยาคม	3
35. โรงเรียนชินโรสวิทยาลัย	5
36. โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง	2
37. โรงเรียนสตรีวัดระฆัง	3
38. โรงเรียนสุวรรณารามพิทยาคม	3
39. โรงเรียนสวนอนันต์	2
40. โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม	5
41. โรงเรียนเทพลีลา	2
42. โรงเรียนบางกะปิ	4
43. โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง	2
44. โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม	3
45. โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน	3
46. โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางเขน	3
47. โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย	4
48. โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต	2
49. โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามพิทยาคม	2
50. โรงเรียนไชยฉิมพลีพิทยาคม	1
51. โรงเรียนวัดนวลนรดิศ	2
52. โรงเรียนวัดรางบัว	2
53. โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์	4
54. โรงเรียนเศรษฐบุตรวำเพ็ญ	3
55. โรงเรียนสตรีเศรษฐบุตรวำเพ็ญ	3
56. โรงเรียนแจรงร้อนวิทยา	2
57. โรงเรียนบางปะกอกพิทยาคม	4
58. โรงเรียนพรตพิทยพยัต	2

59. โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า	2
60. โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชลาดกระบัง	2
61. โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม	2
62. โรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก	1
63. โรงเรียนบดินทร์เดชา (สิงห์ สิงหเสนี)	5
64. โรงเรียนประชาราษฎร์อุปถัมภ์	4
65. โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ	4
66. โรงเรียนศิลาจารย์พัฒนา	3
67. โรงเรียนสุวรรณสุทธารามวิทยา	3
68. โรงเรียนราชันนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย 2	3
69. โรงเรียนศรีอยุธยา	5
70. โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย	6
71. โรงเรียนมักกะสันพิทยา	2
72. โรงเรียนยานนาวาศึกษาภิบาล	3
73. โรงเรียนวัดสุทธาวราวม	3
74. โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย	3
75. โรงเรียนวัดบวรมงคล	1
76. โรงเรียนวิมุตยารามพิทยากร	3
77. โรงเรียนลาดปลาเค้าพิทยาคม	3
78. โรงเรียนสตรีวิทยา 2	3
79. โรงเรียนสตรีวิทยา 2 มัธยมศึกษาตอนต้น	4
80. โรงเรียนนวมินทราชูทิศ กรุงเทพมหานคร	4
81. โรงเรียนบดินทร์เดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2	5
82. โรงเรียนบางกะปิสุขุมวิทอุปถัมภ์	4
83. โรงเรียนวัดราชโอรส	1
84. โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์	2
85. โรงเรียนบางมดวิทยา "สี่ลูกหวาดจวนอุปถัมภ์"	1
86. โรงเรียนสีกัน (วัดน่านันท์อุปถัมภ์)	2
87. โรงเรียนดอนเมืองจตุรจินดา	4
88. โรงเรียนสารวิทยา	5

89. โรงเรียนหอวัง	6
90. โรงเรียนปทุมคงคา	4
91. โรงเรียนสายน้ำผึ้ง	4
92. โรงเรียนราชดำริ	5
93. โรงเรียนนวมินทราชินูทิศเบญจมราชาลัย	3
94. โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา 2	1
95. โรงเรียนกุนนทีรุทธารามวิทยาคม	4
96. โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี	6
97. โรงเรียนทิววิวัฒนา	4
98. โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล	3
99. โรงเรียนอิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทย	3
100. โรงเรียนวัดพุทธบูชา	2
101. โรงเรียนราชวินิตบางแคปานขำ	3
102. โรงเรียนปัญญาวรคุณ	3
103. โรงเรียนสิริวิรัตนารชร	3
104. โรงเรียนศึกษานารีวิทยา	3
105. โรงเรียนนवलนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	3
106. โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4	2
107. โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา	4
108. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า	4
109. โรงเรียนนวมินทราชินูทิศเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า	4
110. โรงเรียนศรีพฤฒา	3
111. โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย	6
112. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ	6
113. โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง	3
114. โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง	3
115. โรงเรียนราชวินิตบางเขน	3
116. โรงเรียนทวีธาภิเศก	3

รวม

362 คน

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

1. แบบสอบถามความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว

แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง เมื่อท่านอ่านข้อความนี้แล้ว กรุณาพิจารณาว่าข้อความนี้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านมากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านเพียง 1 ช่องเท่านั้นในแต่ละข้อ กรุณาตอบทุกข้อ

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() 18 – 25 ปี

() 26 – 35 ปี

() 36 – 45 ปี

() 46 – 60 ปี

3. สถานภาพสมรส

() โสด

() คู่

() หม้าย

4. วุฒิการศึกษาทางการแนะแนว

() สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการแนะแนว

() ได้รับการอบรมทางการแนะแนว

() ไม่มีความรู้ทางการแนะแนวโดยตรง

() อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. ประสบการณ์ในการทำงานแนะแนว

() 1 – 5 ปี

() 6 – 10 ปี

() 11 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแต่ละข้อแล้วพิจารณาเลือกข้อที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านมากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย ลงในช่องใดช่องหนึ่งทางขวามือเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ โปรดตอบทุกข้อ

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	1. ความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว					
	1.1 ความรู้สึกถึงคุณค่า ได้แก่ ความสำคัญของอาชีพแนะแนว					
1	ข้าพเจ้าภูมิใจที่งานแนะแนวเป็นงานที่มีความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.....					
2	ข้าพเจ้าภูมิใจที่ผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญกับงานแนะแนว.....					
3	ข้าพเจ้าพอใจที่งานแนะแนวเป็นงานที่ช่วยแบ่งเบาภาระครูฝ่ายต่าง ๆ ได้.....					
4	ข้าพเจ้าพอใจที่งานแนะแนวสามารถส่งเสริมป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียนได้.....					
5	ข้าพเจ้าภูมิใจที่งานแนะแนวเป็นงานที่ส่งเสริมสนับสนุนและสนองนโยบายการศึกษาของชาติ.....					
6	ข้าพเจ้าภูมิใจที่อาชีพครูแนะแนวเป็นอาชีพที่มีเกียรติได้รับการยกย่อง.....					
7	ข้าพเจ้าศรัทธาในอาชีพของครูแนะแนว.....					
8	ถ้าเลือกได้ข้าพเจ้าไม่เลือกทำงานด้านแนะแนว.....					
9	ข้าพเจ้าไม่ชอบงานแนะแนว.....					

ข้อที่	ข้อความ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
10	ข้าพเจ้าภูมิใจที่งานแนะแนวสามารถช่วยเหลือ นักเรียนในด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัว และสังคมได้.....					
	1.2 <u>มีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพแนะแนวตามความ มุ่งหวังในอาชีพ</u>					
	1.2.1 <u>ต้องการความก้าวหน้าในชีวิต การงาน</u>					
11	ข้าพเจ้าพอใจที่ได้รับการสนับสนุนให้เข้ารับการ อบรมด้านแนะแนว.....					
12	ผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนงบประมาณในการ ดำเนินงานแนะแนวแก่ข้าพเจ้า.....					
13	ข้าพเจ้าภูมิใจที่ผู้บังคับบัญชายอมรับในความ สามารถในการดำเนินงานแนะแนวของข้าพเจ้า.....					
14	ผู้บังคับบัญชาไว้วางใจมอบหมายงานแนะแนวให้ ข้าพเจ้าทำ.....					
15	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าย้ายไปปฏิบัติงานอื่นจะได้รับ ความก้าวหน้ามากกว่าปฏิบัติงานด้านแนะแนว.....					
16	ข้าพเจ้าภูมิใจที่สามารถแก้ไขปัญหาในการ ดำเนินงานแนะแนวได้สำเร็จ.....					
17	งานแนะแนวเป็นงานที่น่าเบื่อหน่าย ซ้ำซาก จำเจ.....					
18	ข้าพเจ้าไม่พอใจที่ผู้บังคับบัญชาคอยตรวจสอบ การทำงานแนะแนวของข้าพเจ้า.....					

ข้อที่	ข้อความ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
19	ข้าพเจ้าพอใจที่ได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์และทักษะจากการปฏิบัติงานด้าน แนะแนว.....					
20	ข้าพเจ้าภูมิใจที่ได้ใช้ความรู้ ความสามารถใน การปฏิบัติงานแนะแนวอย่างเต็มที่.....					
	1.2.2 <u>ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต</u>					
21	ข้าพเจ้าภูมิใจที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ครูแนะแนว.....					
22	ข้าพเจ้าตั้งใจทำงานแนะแนวโดยไม่ละความ พยายามแม้ว่างานจะเหนื่อยยาก.....					
23	ข้าพเจ้าภูมิใจที่นักเรียนมาใช้บริการแนะแนวเป็น จำนวนมาก.....					
24	ข้าพเจ้าภูมิใจที่สำเร็จการศึกษาทางการแนะแนว.....					
25	ข้าพเจ้ามีความตั้งใจทำงานแนะแนวถึงแม้ว่าจะ ไม่มีความรู้ความสามารถทางการแนะแนวโดยตรง.....					
26	ข้าพเจ้าภูมิใจที่ได้ใช้ความรู้ความสามารถทาง การแนะแนวโดยตรง.....					
27	อาชีพครูแนะแนวถึงแม้จะมีรายได้เล็กน้อยแต่ก็ได้รับ การยอมรับจากสังคม.....					
28	ถึงแม้ว่าผู้บังคับบัญชาไม่เห็นความสำคัญของงาน แนะแนว ข้าพเจ้าก็ไม่ละความพยายาม.....					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<p>1.3 <u>คุณลักษณะที่สำคัญที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต</u></p> <p>1.3.1 <u>คุณลักษณะส่วนบุคคล</u></p>					
29	ข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้นในการทำงาน แนะแนว.....					
30	ข้าพเจ้ามีความสุขรอบคอบในการทำงาน แนะแนว.....					
31	ข้าพเจ้ามีความรักและความปรารถนาดีกับเด็ก นักเรียนทุกคน.....					
32	ข้าพเจ้าเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล.....					
33	ข้าพเจ้ามีความรู้ทางด้านจิตวิทยาเป็นอย่างดี.....					
34	ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นตนเองในการปฏิบัติงาน ด้านแนะแนว.....					
35	ข้าพเจ้าไม่ชอบรับฟังปัญหาของผู้อื่น.....					
36	ข้าพเจ้าควบคุมอารมณ์ได้ดีในทุกสถานการณ์.....					
37	ข้าพเจ้าอุทิศตนและเสียสละให้กับงานแนะแนว.....					
38	ข้าพเจ้ายึดมั่นในจรรยาบรรณของนักแนะแนว.....					
	<p>1.3.2 <u>ความรู้ความสามารถและทักษะ</u></p>					
39	ข้าพเจ้ามีความรู้ความสามารถและทักษะทาง การแนะแนวเป็นอย่างดี.....					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
40	ข้าพเจ้ายึดหลักปรัชญาแนะแนวเป็นแนวทางในการดำเนินงานแนะแนว.....					
41	ข้าพเจ้าสามารถจัดบริการแนะแนวได้ครบทั้ง 5 บริการ.....					
42	ข้าพเจ้าจัดบริการแนะแนวตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม.....					
43	ข้าพเจ้าสามารถสอนกิจกรรมแนะแนวโดยคำนึงถึงสภาพของนักเรียน ได้แก่ ระดับชั้น วัย ความพร้อม พัฒนาการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม.....					
44	ข้าพเจ้าสามารถประยุกต์หลักจิตวิทยามาใช้ประกอบกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนานักเรียนได้อย่างเหมาะสม.....					
45	ข้าพเจ้าสามารถใช้เครื่องมือทางจิตวิทยาต่าง ๆ ในการรวบรวมข้อมูลของนักเรียนได้เป็นอย่างดี.....					
46	ข้าพเจ้าสามารถวิเคราะห์ วินิจฉัย ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคนได้ถูกต้อง.....					
47	ข้าพเจ้าสามารถนำข้อมูลนักเรียนที่รวบรวมมาช่วยเหลือนักเรียนได้มากที่สุด.....					
48	ข้าพเจ้าสามารถนำเสนอข้อมูล ข่าวสาร ที่ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ แก่นักเรียน.....					
49	ข้าพเจ้าสามารถนำเสนอข้อมูล ข่าวสาร ที่มีความชัดเจน ถูกต้อง แก่นักเรียน.....					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
50	ข้าพเจ้าสามารถจัดข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัว และสังคม ให้แก่นักเรียนได้อย่างเหมาะสม.....					
51	ข้าพเจ้าสามารถให้คำปรึกษาแก่นักเรียนตามทฤษฎีต่าง ๆ ทางการแนะแนวได้อย่างเหมาะสมกับปัญหาของนักเรียน.....					
52	ข้าพเจ้าให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนรู้จักคิดและตัดสินใจแก้ไขปัญหาด้วยตนเองได้.....					
53	ข้าพเจ้าสามารถจัดบริการแนะแนวด้านอาชีพเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้เสริมระหว่างเรียนได้เหมาะสม.....					
54	ข้าพเจ้าสามารถรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากศิษย์เก่าเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเพื่อเป็นแนวทางแก่นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่.....					
55	ข้าพเจ้าสามารถรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากศิษย์เก่าเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางแก่นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่.....					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>1.3.3 ความสามารถในการทำงานบริการกับผู้อื่น</u>					
	<u>1.3.3.1 ความสามารถในการทำงานบริการร่วมกับเพื่อนร่วมงาน</u>					
56	ข้าพเจ้ายอมรับและให้เกียรติเพื่อนร่วมงานเสมอ.....					
57	ข้าพเจ้าสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานได้เป็นอย่างดี.....					
58	ข้าพเจ้าเคารพความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานและมติของส่วนรวมเสมอ.....					
59	ข้าพเจ้ามีทักษะในการทำงานเป็นทีม.....					
60	ข้าพเจ้ามีความคล่องตัวในการประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ					
61	ข้าพเจ้าสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงานได้เป็นอย่างดี.....					
62	ข้าพเจ้าสามารถสื่อสารให้ทุกฝ่ายเกิดความเข้าใจในการดำเนินงานได้ดี.....					
	<u>1.3.3.2. ความสามารถในการทำงานบริการกับผู้รับบริการ</u>					
63	ข้าพเจ้าชอบช่วยเหลือผู้รับบริการ.....					
64	ข้าพเจ้ายอมรับและให้เกียรติผู้รับบริการเสมอ.....					
65	ข้าพเจ้าสามารถให้บริการแก่ผู้รับบริการได้เป็นอย่างดี.....					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
66	ข้าพเจ้าพร้อมที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้รับบริการ.....					
67	ข้าพเจ้าเคารพในสิทธิของผู้รับบริการ.....					
68	ข้าพเจ้าสามารถปรับตัวเข้ากับผู้รับบริการได้ทุกประเภท.....					
69	ข้าพเจ้าพร้อมที่จะรับฟังข้อบกพร่องต่าง ๆ จากผู้รับบริการแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข.....					

2. แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง เมื่อท่านอ่านข้อความนี้ กรุณาพิจารณาว่าข้อความนี้ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อทางขวามือ กรุณาตอบทุกข้อ

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้ามีเซาว์นับัญญัติ.....					
2	ข้าพเจ้ามีวิสัยทัศน์กว้างไกล.....					
3	ข้าพเจ้ามีความเสียสละ.....					
4	ข้าพเจ้ามีความซื่อสัตย์สุจริต.....					
5	ข้าพเจ้ามีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น.....					
6	ข้าพเจ้าชอบช่วยเหลือผู้อื่น.....					
7	ข้าพเจ้าเป็นคนร่าเริงแจ่มใส.....					
8	ข้าพเจ้าเป็นคนเปิดเผย.....					
9	ข้าพเจ้ามีมนุษยสัมพันธ์ดี.....					
10	ข้าพเจ้ามีความสุขภาพ อ่อนนุ่มต่อมตน.....					
11	ข้าพเจ้ามีบุคลิกภาพที่น่าศรัทธา.....					
12	ข้าพเจ้ามองโลกในแง่ดี.....					
13	ข้าพเจ้ามีความเป็นตัวของตัวเอง.....					
14	ข้าพเจ้ามีความสุขุมรอบคอบ.....					
15	ข้าพเจ้ามีความอดทน.....					
16	ข้าพเจ้ามีสุขภาพสมบูรณ์และแข็งแรง.....					

3. สัมพันธภาพผู้บังคับบัญชา

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วพิจารณาเลือกเฉพาะที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย ลงในช่องใดช่องหนึ่งทางขวามือเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ โปรดตอบทุกข้อ

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
	<u>การปฏิบัติตนของผู้บังคับบัญชาต่อครูแนะแนว</u>					
1	ผู้บังคับบัญชาให้เสรีภาพแก่ข้าพเจ้าในการดำเนินงานแนะแนว.....					
2	ผู้บังคับบัญชาให้กำลังใจแก่ข้าพเจ้าในการปฏิบัติหน้าที่ครูแนะแนว.....					
3	ผู้บังคับบัญชานับสนุนการดำเนินงานแนะแนวของข้าพเจ้า.....					
4	ผู้บังคับบัญชาให้ความคุ้มครองและรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานแนะแนวแก่ข้าพเจ้า.....					
5	ผู้บังคับบัญชาตรวจสอบการปฏิบัติงานแนะแนวของข้าพเจ้าอย่างใกล้ชิด.....					
6	ผู้บังคับบัญชาเต็มใจรับฟังปัญหาการทำงานแนะแนวของข้าพเจ้า.....					
7	ผู้บังคับบัญชาพร้อมที่จะให้คำปรึกษาแนะแนวทางการดำเนินงานแนะแนวแก่ข้าพเจ้าเสมอ.....					
8	ผู้บังคับบัญชาชี้แจงนโยบายและเป้าหมายการดำเนินงานแนะแนวแก่ข้าพเจ้า.....					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
9	ผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญแก่งานที่ครูแนะแนวปฏิบัติ.....					
	<u>การปฏิบัติตนของครูแนะแนวต่อผู้บังคับบัญชา</u>					
10	ข้าพเจ้าสามารถปฏิบัติงานแนะแนวได้ทันเวลาที่ผู้บังคับบัญชากำหนด.....					
11	ข้าพเจ้ารับฟังข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเกี่ยวกับงานแนะแนวจากผู้บังคับบัญชา.....					
12	ข้าพเจ้าเต็มใจปฏิบัติงานแนะแนวตามข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นจากผู้บังคับบัญชา.....					
13	ข้าพเจ้าชี้แจงภาระหน้าที่ในการดำเนินงานแนะแนวให้ผู้บังคับบัญชาทราบก่อนทุกครั้ง.....					
14	ข้าพเจ้ารายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบถึงสภาพปัญหาอุปสรรคด้านอัตรากำลังของครูแนะแนว.....					
15	ข้าพเจ้าให้ความเคารพต่อผู้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ.....					
16	ข้าพเจ้ารายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบถึงปัญหาในการทำงานของครูแนะแนว.....					
17	ข้าพเจ้าปรึกษาปัญหาทางงานแนะแนวกับผู้บังคับบัญชาเสมอ.....					

4. สัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วพิจารณาเลือกเฉพาะที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย ลงในช่องใดช่องหนึ่งทางขวามือเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ โปรดตอบทุกข้อ

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
18	ข้าพเจ้าได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติงานแนะแนว.....					
19	เพื่อนร่วมงานเห็นความสำคัญของงานแนะแนว.....					
20	เพื่อนร่วมงานมักแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานแนะแนวแก่ข้าพเจ้า.....					
21	ข้าพเจ้ายอมรับความคิดเห็นจากเพื่อนร่วมงานเพื่อนำไปพัฒนางานแนะแนวเสมอ.....					
22	ข้าพเจ้าได้รับการยอมรับในการปฏิบัติงานแนะแนวจากเพื่อนร่วมงาน.....					
23	เมื่อมีการประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับงานแนะแนว เพื่อนร่วมงานมักเข้าร่วมประชุมด้วยเป็นครั้งคราว.....					
24	เพื่อนร่วมงานให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมแนะแนว.....					
25	เพื่อนร่วมงานมักมาปรึกษาปัญหาหางานแนะแนวกับข้าพเจ้า.....					
26	เพื่อนร่วมงานมักมาปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับข้าพเจ้าเสมอ.....					

5. สัมพันธภาพกับนักเรียน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วพิจารณาเลือกเฉพาะที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด โดยขีดเครื่องหมาย ลงในช่องใดช่องหนึ่งทางขวามือเพียงข้อเดียวในแต่ละข้อ โปรดตอบทุกข้อ

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
	<u>ด้านการปฏิบัติตนของครูแนะแนวต่อนักเรียน</u>					
27	ข้าพเจ้าสนใจนักเรียนโดยได้ถามปัญหาด้านการเรียนเสมอ.....					
28	ข้าพเจ้ายินดีให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มาขอรับบริการให้คำปรึกษา.....					
29	ข้าพเจ้าตรวจเยี่ยมบ้านของนักเรียนที่มีปัญหาถ้ามีโอกาส.....					
30	ข้าพเจ้าเอาใจใส่นักเรียนที่มีปัญหาทุกคน.....					
31	ข้าพเจ้าช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาอย่างต่อเนื่อง.....					
32	ข้าพเจ้าให้ความสนใจโดยการซักถามปัญหาส่วนตัวและครอบครัวของนักเรียนเสมอ.....					
33	ข้าพเจ้าให้ความเป็นกันเองแก่นักเรียนที่มาปรึกษาปัญหา.....					
34	ข้าพเจ้าให้ความรักและเมตตาแก่นักเรียนเสมอ.....					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
	<u>ด้านการปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครูแนะแนว</u>					
35	นักเรียนเคารพและเชื่อฟังข้าพเจ้าเสมอ.....					
36	นักเรียนมักมาปรึกษากับข้าพเจ้าเมื่อมีปัญหา.....					
37	นักเรียนไว้วางใจข้าพเจ้าเมื่อมาขอรับคำปรึกษา.....					
38	นักเรียนต้องการมาขอรับคำปรึกษาจากข้าพเจ้า.....					
39	นักเรียนไว้วางใจข้าพเจ้าที่จะเปิดเผยปัญหา ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทุกครั้ง.....					
40	นักเรียนนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของ ข้าพเจ้าไปพัฒนาตนเองเสมอ.....					

ภาคผนวก ข

1. ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว
2. ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามบุคลิกภาพ
3. ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามสัมพันธภาพ

ตาราง 45 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	12.18	24	8.57	47	11.26
2	6.62	25	4.78	48	9.99
3	10.95	26	8.48	49	8.23
4	8.64	27	6.13	50	9.51
5	10.38	28	6.14	51	8.23
6	8.24	29	12.07	52	8.44
7	11.07	30	10.45	53	7.11
8	8.54	31	8.95	54	7.30
9	7.62	32	11.23	55	8.04
10	7.68	33	7.21	56	8.12
11	9.48	34	11.50	57	7.09
12	4.55	35	5.85	58	9.63
13	7.23	36	7.43	59	7.72
14	6.23	37	8.35	60	8.05
15	3.94	38	11.39	61	9.84
16	7.69	39	7.58	62	8.52
17	4.71	40	6.93	63	7.36
18	5.54	41	7.78	64	8.26
19	8.26	42	8.69	65	9.01
20	11.31	43	10.12	66	8.68
21	9.70	44	7.67	67	11.30
22	14.01	45	9.15	68	8.47
23	9.05	46	9.80	69	9.32

ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเท่ากับ .9771

ตาราง 46 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก t
1	6.46
2	6.57
3	6.81
4	9.10
5	8.63
6	8.30
7	8.20
8	9.64
9	8.04
10	8.65
11	9.67
12	10.81
13	7.93
14	7.65
15	9.89
16	2.84

ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเท่ากับ .9328

ตาราง 47 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามสัมพันธภาพ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	6.55	21	7.94
2	9.52	22	4.75
3	10.28	23	3.98
4	8.98	24	5.66
5	7.14	25	7.13
6	11.16	26	5.30
7	11.84	27	4.53
8	6.81	28	6.01
9	7.44	29	5.12
10	4.46	30	7.04
11	5.17	31	8.87
12	7.37	32	10.13
13	6.20	33	7.31
14	3.01	34	6.55
15	4.45	35	5.36
16	4.93	36	4.40
17	6.54	37	5.89
18	5.73	38	6.33
19	7.15	39	6.78
20	8.21	40	7.60

ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเท่ากับ .9357

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวอังคณา เทศทิศ

เกิดวันที่ 24 เดือนกุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2505

สถานที่เกิด กรุงเทพมหานคร

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 49/7 หมู่ 4 ตำบลบึงทองหลาง อำเภอลำลูกกา
จังหวัดปทุมธานี รหัส 12150

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 1 ระดับ 5

สถานที่ทำงานปัจจุบัน สำนักตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ เขตตรวจราชการที่ 1
ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
โทร. 280 - 2871

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2532	ปริญญาตรีคณะครุศาสตร์ (เอกภาษาอังกฤษ)
วิทยาลัยครูจันทระเกษม
พ.ศ. 2542	การศึกษามหาบัณฑิต (เอกจิตวิทยาการแนะแนว)
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาคความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว
สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
อังคณา เทศทิศ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2543

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2542 ตามตัวแปรด้าน เพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานแนะแนว บุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับผู้บังคับบัญชา สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับเพื่อนร่วมงาน สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูแนะแนวสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร จำนวน 362 คน เป็นครูแนะแนวชาย 47 คน ครูแนะแนวหญิง 315 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนว บุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับผู้บังคับบัญชา สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับเพื่อนร่วมงาน สัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ t - test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

ผลการศึกษาค้นคว้าสรุปได้ดังนี้

1. ครูแนะแนวมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวอยู่ในระดับมาก
2. ครูแนะแนวชายและหญิงมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
3. ครูแนะแนวที่มีอายุต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ครูแนะแนวที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. ครูแนะแนวที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. ครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านต้องการประสบความสำเร็จในชีวิตไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
7. ครูแนะแนวที่มีบุคลิกภาพต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวมและรายด้านต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

8. ครูแนะแนวที่มีสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับผู้บังคับบัญชาต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

9. ครูแนะแนวที่มีสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับเพื่อนร่วมงานต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

10. ครูแนะแนวที่มีสัมพันธภาพระหว่างครูแนะแนวกับนักเรียนต่างกันมีความภาคภูมิใจในอาชีพของครูแนะแนวรายด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A STUDY OF GUIDANCE TEACHERS' PROFESSIONAL SELF – ESTEEM ,
DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION,
MINISTRY OF EDUCATION,
BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
ANGKANA THESTIS

Presented in partial fulfillment of the requirement for the Master of
Educational degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakarinwirot University

May 2000

The purpose of this research were to study and compare guidance teachers' professional self-esteem, department of general education, Ministry of education, Bangkok in the year 1999. They were compared of the following variables ; sex, age, marital status , level of education, working guidance experience, personality, interpersonal relationship between guidance teachers and boss ; guidance teachers and peer group and guidance teachers and students. The sample were 362 guidance teachers ; 47 males and 315 females. The instruments were guidance teachers' professional self-esteem questionnaire, personality questionnaire, interpersonal relationship between guidance teachers and boss ; guidance teachers and peer groups ; and guidance teachers and students questionnaire. The data were analyzed by t-test and one way analysis of variances.

The results were as follows :

1. The guidance teachers' professional self-esteem were high level.
2. There was no significantly difference of the whole and the part of guidance teachers' professional self-esteem between males and females guidance teachers
3. There were significantly difference of the whole of guidance teachers' professional self-esteem among the different ages groups at .05 level.
4. There were significantly difference of the whole of guidance teachers' professional self-esteem among the different marital status groups at .05 level.
5. There were significantly difference of the whole of guidance teachers' professional self-esteem among the different level of education groups at .05 levels.
6. There was significantly difference of the whole and the part of guidance teachers' professional self-esteem between the different working guidance experience groups at .05 level, expect in the part of life successful needs.

7. There was significantly difference of the whole and the part of guidance teachers' professional self – esteem between the different personality groups at .01 level.

8. There was significantly difference of the whole and the part of guidance teachers' profession self – esteem with the different interpersonal relationship between guidance teachers and boss groups at .01 level.

9. There was significantly difference of the whole and the part of guidance teachers' professional self – esteem with the different interpersonal relationship between guidance teachers and peer groups at .01 level.

10. There was significantly difference of the whole and the part of Guidance teachers' professional self – esteem with the different interpersonal relationship between guidance teachers and students groups at .01 level.